

თაზი 28

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე : **„არღა მოსრულ იყო იესუ დაბად, არამედ მუნღა იყო ადგილსა მას, სადა-იგი მიეგებვოდა მას მართა. ხოლო ჰურიანი იგი რომელნი იყვნეს მარიამის თანა სახლსა შინა და ნუგეშინის-სცემდეს, ვითარცა იხილეს მარიამ, რამეთუ აღდგა ადრე და განვიდა, მისდევდეს მას, ჰგონებდეს, ვითარმედ საფლავად მივალს ტირილად მისა“ (11,30-31).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : დიდი კეთილი არს სიბრძნე, ხოლო სიბრძნესა მას ვიტყვ საღმრთოსა. ხოლო წარმართთა მათ ფილოსოფოსთა იგი სიბრძნე ამოება არს და ზღაპარ, რამეთუ ყოველსავე კაცობრივისა დიდებისათს იქმოდეს. ხოლო სულიერი სიბრძნე დიდ არს, წინაშე ღმრთისაცა პატიოსან-ჰყოფს კაცსა და წინაშე კაცთა. რამეთუ რომელმან შეურაცხევნეს სოფლისა საქმენი, აქავე ჰპოებს კეთილსა, რამეთუ განთავისუფლებების ზრუნვათაგან ამოთა, და კუალად, რომელმან დიდებაჲ სოფლისაჲ დათრგუნოს, აქავე განისუენებს, რამეთუ არღა უჭმს კაცთა მონებაჲ, არამედ აქუს ჭეშმარიტი აზნაურებაჲ. რამეთუ აჰა ესერა ამანცა დედაკაცმან სიბრძნე აჩუენა, რომელ მრავალნი სხდეს გარემოჲს მისა, და იგლოვდა და გოდებდა და არა მოელოდა მის თანა მოსლვასა მოძღურისასა, არამედ იგი მიეგებვოდა მას, ვითარცა იტყვს მახარებელი:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„ხოლო იესუ არღა მოსრულ იყო დაბად, არამედ მუნღა იყო ადგილსა მას“ (11,30).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ ნელიად ვიდოდა, რაჲთა არავინ ჰგონებდეს, თუ მიისწრაფის სასწაულისა მის მიმართ, არამედ რაჲთა იგინი ევედრნენ. ანუ კუალად ამას მოასწავეებს მახარებელი, ვითარმედ ესოდენ მოსწრაფედ მივიდა მარიამ, რომელ მასვე ადგილსა პოვა. ხოლო მივიდა არა მარტოჲ, არამედ მრავალთა ჰურიათა თანა, და არა იცოდეს, თუ ვინაჲ მივალს, სხუათა მათ, რამეთუ ამისთვს ფარულად ჰრქუა მას დამან მისმან, რაჲთა არა ცნან სხუათა. ხოლო იგინი შეუდგეს მას, რაჲთამცა აღასრულეს მის თანა გლოვაჲ. და ამით კუალად დაამტკიცებს სიკუდილსა ლაზარესსა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„ხოლო მარიამ იხილა რაჲ უფალი, შეუვრდა ფერჯთა მისთა“ (11,32).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : უმჭურვალეს იყო ესე უფროჲს დისა თვისისა, რამეთუ არცა ერსა მას დაერიდა, არცა იჭუსა, რომელი აქუნდა მათ ქრისტესთვს, რამეთუ რომელნიმე მტერთა მისთაგანნი იყვნეს უკეთურნი, რომელნიცა იტყოდეს, ვითარმედ: „არამცა ეძლოა ამას, რომელმან აღუხილნა თუალნი ბრმასა, ყოფად რაჲმე, რაჲთამცა ესეცა არა მოკუდა?“¹ არამედ

¹ იოან. 11,37.

მან ყოველივე კაცობრივი საქმეში განიოტა და ერთსა ოდენ საქმესა ეძიებდა – პატივისა უფლისასა. და ჰრქუა მას: **„უფალო, უკუეთუმცა აქა იყავ, არამცა მომკუდარ იყო ძმაი იგი ჩემი“** (11,32). ხოლო რად არს, რომელ უფალმან მას არარად ჰრქუა, ვითარ-იგი პირველ დასა მისსა? ამისთვის, რამეთუ ერი ფრიად იყო მუნ, და არა ესევითართა სიტყუათა ჟამი იყო. არამედ იწყებს დამდაბლებად და კაცობრივისა ბუნებისა ჩუენებად, და დიდსა საქმესა არას უჩუენებდა, არამედ მუნ ენება მიყვანებად, რად-თამცა მუნ უჩუენა ერთა მათ დიდი იგი სასნაული, რამეთუ არღა ფრიად ექმნა ესრეთ დიდი, რომლისაგან ფრიადი სარგებელი მიეცემოდა ერსა. ამისთვისცა მრავალნი მიიყვანნა მუნ მონამენი მის საქმისანი დამდაბლებითა თვისთა, რამეთუ ამისთვის იწყო ესრეთ კაცობრივთა საქმეთა ქმნად, რადთამცა შეუდგეს მას და არა განემორნეს. და გამოაცხადებს კაცობრივისა ბუნებასა თვისსა, რამეთუ ცრემლოის, და მერმე შეჰრისხნა გლოვასა მას, რამეთუ რომელ იტყვს, თუ: **„შეშფოთნა სულითა, ვითარცა რისხვით“** (11,33), ამას მოასწავებს, ვითარმედ შეშფოთებად იგი გლოვისა დააყენა, და ესრეთ ჰკითხა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„სადა დასდევით იგი?“** (11,34).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რადთა არა ცრემლითმცა იყო კითხვად იგი. ხოლო რად-სათვის ჰკითხა? ამისთვის, რამეთუ არა ენება თვთ მისლვად საქმისა მის მიმართ, არამედ მათ მიერ ცნობად და ვედრებად და მაშინლა ქმნად, რად-თამცა ყოვლისაგან იქვსა განაშორნა იგინი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ჰრქუეს მას: უფალო, მოვედ და იხილე. და ცრემლოვოდა იესუ“** (11,34-35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ არღა აჩუენებდა სახესა რასმე აღდგინებისასა და არცა ესრეთ მივიდა, თუმცა ჰგონებდეს სხუანი, ვითარმედ აღადგინებს, არამედ ჰგონებდეს, ვითარმედ მივალს, რადთამცა იტირა. ამისთვისცა რომელნიმე იტყოდეს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„აჰა ვითარ უყუარდა იგი! ვიეთნიმე იტყოდეს: არამცა ეძლო ამას, რომელმან აღუხილნა თუალნი ბრმასა, ყოფად რადმე, რადთამცა ესეცა არა მოკუდა?“** (11,36-37).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: არცა ჟამსა ესევითარსა დასცხრებოდეს უკეთურებისაგან მათისა! რამეთუ იხილე, ვითარ ამის საქმისა მიერ პირველსაცა სასწაულსა შეასმენენ, რამეთუ თქუეს, ვითარმედ: **„რომელმან აღუხილნა ბრმასა თუალნი, ვერმცა ექმნაა, რადთამცა ესეცა არა მომკუდარ იყო?“** ენება, რადთამცა იგიცა სასწაული განამტყუენეს, რამეთუ ესრეთ იყო სიტყუად, ვითარმედ: **უკუეთუმცა იგი ექმნა, ესემცა ვერ ქმნაა? და არცა მოელიან, აღსასრულსა თუ რასა იქმს, რამეთუ ფრიად უმეტესი იყო მომკუდრისა აღდგინებად, ვიდრელა ცხოველისა არა სიკუდილი. ჰხედავა, ვითარ განხრწნილ იყო გონებად მათი?**

სახარება: „ხოლო იესუ კუალად, რეცა თუ რისხვით თავსა თვსსა შორის, მოვიდა საფლავად“ (11,38).

თარგმანი: რადსათვს ესრეთ მოსწრაფებით ზე და ქუე ამას იტყვს მახარებელი, ვითარმედ: „ცრემლოვოდა“ და „შეჰრისხნა“? ამისთვის, რადთა სცნა, ვითარმედ ჭეშმარიტებით ჩუენი ბუნება შეემოსა, რამეთუ ვინაფთვან ესე მახარებელი უფროდს სხუათასა მაღალთა და ღმრთეებისა საქმეთა იტყვს მისთვის, ამისთვის აქა ფრიადი სიმდაბლც აჩუენა, რამეთუ არცა სიკუდილისათვს თქუა, ვითარცა სხუათა, ვითარმედ: „შეურვებულ იყო“,¹ არამედ უფროდსად წინააღმდეგომი თქუა, ვითარმედ: „დასცნა იგინი პირსა ზედა თვსსა“,² და ამისთვის აქა იტყვს ამას სიმდაბლისა სახესა, ვინაფთვან მუნ არა თქუა. რამეთუ სიკუდილისათვს ესრეთ იტყვს, ვითარმედ: თქუა იესუ, ვითარმედ: „ველმნიფება მაქუს დადებად სული-სა ჩემისა და ველმნიფება მაქუს კუალად მოღებად მისა“,³ და არარას იტყვს მუნ კაცობრივსა. ამისთვის აქა ფრიად კაცობრივსა საქმესა იქმს, რადთა დაამტკიცოს კაცება მისი, რამეთუ მათე შეურვეებისა მისგან და შიშისა და ოფლისა მოასწავებს მისსა კაცებისა ბუნებასა, ხოლო ესე – გლოვისაგან. უკუეთუმცა არა ჭეშმარიტად ჩუენისა ბუნებისა იყო, ვითარმცა შეპყრობილ იქმნა გლოვისა მიერ ერთ და ორგზისცა? ხოლო ჰურიათა მათ, რომელნი აბრალობდეს მას, არარად ჰრქუა; რამეთუ რად საჭმარ იყვნეს სიტყუანი ესე, ვინაფთვან საქმით ეგულებოდა ქმნად?

სახარება: „აღიღეთ ლოდი იგი“ (11,39).

თარგმანი: ხოლო რადსათვს შორით არა მოუწოდა მას და წარმოადგინა, ანუ რადსათვს არა აღადგინა, ვიდრე ლოდი იყო მის ზედა? რამეთუ რომელმან გუამი მკუდრისა უსულოდ სულიერ-ყო და შეკრულსა ავლენდა, არამცა შეუძლოა, დაღაცათუმცა ლოდი ზედა იყო, აღდგინებად? ხოლო რადსათვს არა ქმნა? ამისთვის, რადთა იგინი თვთ მოწამე იყვნენ საქმისა მის საკვრველისა და ვერ თქუან, ვითარცა ბრმისათვს, ვითარმედ: ესე არს, და სხუანიმცა იტყოდეს, ვითარმედ: არა ესე არს. ანუმცა უცნებად შეჰრაცხეს საქმც იგი, ანუმცა სხუად სხვსა წილ, არამედ მისლვად საფლავად, და აღება ლოდისა, და აღდგომად შეკრულისა, და ბრძანებად განწსნად, და მუნ ყოფად მეცნიერთად, და ცნობად სამოსელთაცა მიერ, და ხედვად დათად, და რამეთუ იგიცა იტყოდა მართა: აჰა ესერა ყარსო, ესე ყოველი დაუყოფდა უკეთურთა მათ პირსა და მოწამე იყო სასწაულისა მის. ამისთვისცა ბრძანებს აღლებად ლოდისა მის საფლავისა მისგან, და ამისთვისცა ჰკითხვიდა პირველ, ვითარმედ: „სადა დასდევით იგი?“ რადთა რომელთა თქუეს: „მოვედ და იხილე“, ვერლარა თქუან, თუ: არა იგი აღადგინა; რადთა წამებდენ სი-

¹ შდრ. მათ. 26,38; მარკ. 14,34. ² შდრ. იოან. 18,6. ³ იოან. 10,18.

ტყუადა და ჯელნიცა მათნი: სიტყუად, რომელი მან ჰრქუა: „მოვედ და იხილე“, და ჯელნი, რომელთა აღილეს ლოდი იგი და განჯსნნეს საკრველნი, და თუალნი, რომელთა იხილეს იგი გამომავალი, და საყნოსელნი, რომელთა ეცა სულმყრალობად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ხოლო თქუა მართა: უფალო, ყროდის, რამეთუ მეოთხჳ დღჳ არს“** (11,39).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: კეთილად სამე ვიტყოდე, ვითარმედ არა იცოდა დედა-კაცმან მან, სიტყუად იგი ქრისტესი თუ რად არს, რომელი თქუა, ვითარმედ: „მო-ლათუ-კუდეს, ცხოვნდესვე“. ¹ რამეთუ იხილე, რასა იტყვს აქა, ვითარცა შეუძლებელისა საქმისათჳს, რამეთუ უცხოდა იყო ოთხისა დლისა განხრწნილისა მკუდრისა აღდგინებად. ხოლო უფალმან ჰრქუა მას:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„არა გარქუა შენ, ვითარმედ: უკუეთუ გრწმენეს, იხილო დიდებად ღმრთისაჲ?“** (11,40).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო მონაფეთა ეტყოდა, ვითარმედ: „რადთა იდიდოს ძჳ ღმრთისაჲ მის ზედა“, ² ხოლო მართას მამისათჳს ეტყვს: „რადთა იდიდოს ღმერთიო“. ჰხედავა, ვითარ უძღურებად მსმენელთაჲ მათ იყო სიტყუათა შეცვალებისა მიზეზი? ხოლო მოაჯსენა მას სიტყუად თჳსი და ამხილა არამოჯსენებად მისი და ჰრქუა: „არა გარქუა შენ, ვითარმედ: უკუეთუ გრწმენეს, იხილო დიდებად ღმრთისაჲ?“

სწავლაჲ 28 **სარწმუნოებისათჳს**

რამეთუ სარწმუნოებაჲ დიდად კეთილ არს და დიდთა კეთილთა მიზეზი, ვიდრელა სარწმუნოებისა მიერ შემძლებელ იქმნებიან საქმეთა ღმრთისათა ქმნად სახელითაჲე მისითა. რამეთუ იტყვს უფალი, ვითარმედ: „უკუეთუ გრწმენეს, ჰრქუათ მთასა ამას: იცვალე, და იცვალოს“, ³ და ვითარმედ: „რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, უმეტესი ჩემსა ქმნეს“. ⁴ ხოლო რად არს უმეტესი? რამეთუ იქმოდეს აჩრდილნი მოციქულთანი სასწაულთა, რომელთა მიერ იდიდებოდა ქრისტე, რამეთუ არა ესრეთ დიდ არს ქრისტეს ამას სოფელსა შინა ყოფასა ქმნად სასწაულთაჲ, ვითარ შემდგომად სიკუდილისა თჳსისა სახელითა მისითა სხუათა მიერ უმეტესთა საკრველებათა ქმნად, რამეთუ ესე უეტყუელნი სასწაულნი იყვნეს აღდგომისა მისისაჲ.

დიდი კეთილი არს უკუე სარწმუნოებაჲ, რაჟამს მჯურვალისა გონებისა მიერ იყოს და სულისა კეთილისა; ესე გამოგუაჩინებს ჩუენ დიდად,

¹ იოან. 11,25. ² იოან. 11,4. ³ შდრ. მათ. 17,20; 21,21; მარკ. 11,23. ⁴ შდრ. იოან. 14,12.

ესე დაჰფარავს უნდობასა კაცთასა და ზეცად მოაწევს გონებასა, და რომლისა პოვნად კაცობრივსა სიბრძნესა ვერ ძალ-უც, ჰპოვებს იგი. ამისთვის უკუე შეუდგეთ მას კეთილად.

რამეთუ რადსათვს ვერ შეუძლეს წარმართთა ცნობად რადსამე? ანუ არა ყოველივე კაცობრივი სიბრძნე პოვებსა? და რადსათვს უკუე ვერ შეუძლეს მეთევზურთა და მეზუერეთა ძლევად? ამისთვის, რამეთუ იგინი ყოველსავე კაცობრივითა სიბრძნითა ისწრაფდეს ქმნად, ხოლო მოციქულნი ყოველსავე საღმრთოთა სარწმუნოებითა იქმოდეს. ამისთვის პლატონ და პითაგორა და სხუანი იგი ყოველნივე ფილოსოფოსნი შეცთომილნი დათრგუნნეს და ვარსკულავთმრაცხველთა და ქუეყანისმზომელთა და მერიცხუეთა და რიტორთა და სხუათა მათ ყოველთა ძალი ვითარცა მტუერი განაქარვეს და ესეოდენ უმჯობეს იქმნნეს მათსა, რაოდენ-იგი ჭეშმარიტი ფილოსოფოსი უმჯობეს არს კაცისა ცოფისა და უცნობოსა. და ამათ მესეულად თქუეს, ვითარმედ: უკუდავ არს სული, და არა თუ ოდენ თქუეს, არამედ ყოველთა დაარწმუნესცა. ხოლო მათ პირველად ყოვლადვე არა იცოდეს, თუ რად არს სული; ვინაფთგან უკუე ცნეს და განყვეს იგი ჴორცთაგან, მესეულად კუალად იგივე შეემთხვა, რამეთუ რომელთამე მათგანთა თქუეს, ვითარმედ: ჴორციელ არს, და რომელთამე თქუეს, ვითარმედ: ორკეცი არს და არა მარტივი, და რომელთამე თქუეს, ვითარმედ: ჴორცთავე თანა დაიჭსნების; და კუალად ცისათვს თქუეს რომელთამე მათგანთა, ვითარმედ: სულიერი არს და ღმერთი არს; ხოლო მეთევზურთა მათ მოციქულთა ღმრთისა მიერ შექმნულად ქადაგეს და ყოველთავე ასწავეს.

ხოლო უკუეთუ წარმართნი ცთომილ არიან, რად საკვრველ არს? რამეთუ იგინიცა, რომელთა ჰგონიეს თავი თვისი მორწმუნედ, შევლენ ესევითართა ბოროტთა. იგი არს საკიცხელ და საცთურ თავისა მათისა. ამისთვისცა შესცთეს, და რომელთამე იკადრეს და თქუეს, ვითარმედ: ღმერთი ესრეთ ვიცით, ვითარცა თვთ მან იცის თავი თვისი, რომელსეე მოციქულთაგანმან არავინ თქუა, არცა ვინ ქადაგა; და კუალად რომელთამე შეცთომილთა მათ თქუეს, ვითარმედ: არა სარგებელ არს ცხორებად კეთილი და მოქალაქობად საღმრთოდ, არამედ ოდენ სარწმუნოებად. ხოლო ესე საცნაურ არს ყოველთა მიერ, ვითარმედ სარწმუნოებად თვნიერ საქმეთა კეთილთასა არად სარგებელ არს,¹ და ამას ქრისტეცა და მოციქული პავლე დაამტკიცებენ, ვითარცა იტყვს უფალი, ვითარმედ: „არა ყოველმან რომელმან მრქუას მე: უფალო, უფალო, და შევიდეს იგი სასუფეველსა ცათასა, არამედ რომელმან ყოს ნებად მამისა ჩემისა ზეცათადსა“;² და კუალად იტყვს, ვითარმედ: „მრქუან მე მას

¹ შდრ. იაკობ 2,20,26. ² მათ. 7,21.

დღესა: უფალო, არა სახელითა შენითა ვნინანარმეტყულებდითა? და ვჰრქუა მათ: არა გიცნი თქუენ“;¹ და კუალად იტყვს: „ნუ გიხარინ თქუენ, რაჟამს ეშმაკნი გმორჩილობდენ“;² რამეთუ რომელნი არა ეკრძალებოდინ თავთა თვსთა, იგინი ადვილად მიდრკებიან უკეთურებად, დაღაცათუ სარწმუნოებად მართალი აქუნდეს.

არამედ ჩუენ ვივლტოდით საქმეთაგან ბოროტთა, რამეთუ შეუძლებელ არს თვნიერ საქმეთა კეთილთაჲსა ხილვად ქრისტესი, ვითარცა იტყვს მოციქული, ვითარმედ: „მშვდობასა სდევდით და სინმიდესა, რამეთუ თვნიერ ამისა ვერვინ იხილოს უფალი“.³ ამისთვსცა მარადის გამცნებ სინმიდესა, რაჲთა თითოეულსა კმა-ეყოფოდის თვისი მეუღლჳ, რომლისა თანა შჯუღიერად უქორწინებიეს, და არა შეიგინებოდის ბილნებითა მრუშებისაჲთა, რამეთუ ყოველი მოქმედი მრუშებისაჲ ვერ ჰპოვებს წყალობასა, არამედ წარწყმედისა თანამედებ არს, დაღაცათუ ბევრეულნი ჰქონდინ სხუანი სათნოებანი; რამეთუ ყოველი მემრუშჳ ვერ იხილავს სასუფეველისა ცათაჲსა განსუენებასა, არამედ გეჰენიასა მიეცემის. და მათთვს იტყვს ღმერთი, ვითარმედ: „მატლი მათი არა მოკუდეს, და ცეცხლი არა დაშრტეს“.⁴ და არცა ერთი აქუს წყალობად, რომელსა მეუღლჳ ესუას და იგი სხუათა თანა შეიგინებოდის. ვინათგან რომელნიმე შჯუღიერისაგანცა მეუღლისა იმარხვენ თავთა თვსთა ჟამსა მარხვისა და ლოცვისასა, უკუე რომელსა იგიცა არა კმა-ეყოფოდის, არამედ სხუასა შემოიყვანებდეს, რაჲ იყოს მისი წყალობად? და რომელმან დაუტევოს ცოლი თვისი შჯუღიერად ქორწინებული და შეეყოს სხუასა, იგი მემრუშედ შერაცხილ არს,⁵ ვითარცა უფალი იტყვს, უკუეთუ რომელსა ჰყვესლა ცოლი თვისი, და იგი სხუასა თანა შეიგინებოდის, რაჲ ვინ თქუას მისთვს? არამედ ნუმცა ვინ უტევებს ამას სენსა დამკვდრებად სულსა შინა თვსსა, გარნა ძირითურთ აღმოჰფხურენ იგი, რამეთუ საძაგელ არს საქმჳ ესე წინაშე ღმრთისა, ვითარცა იტყვს უფალი, ვითარმედ: „უკუეთუ ვინ განუტევოს ცოლი თვისი გარეშე სიტყვსა სიძვისა და სხუად შეირთოს, მან იმრუშა და ცოლიცა თვისი შთააგდო მრუშებასა“.⁶ რამეთუ ბოროტ არს სიძვაჲ, ბოროტ! და უკუდავსა საშჯელსა მოანევს კაცსა ზედა მოქმედსა მისსა, და ამასცა სოფელსა ყოველი მსიძავი ბოროტითა ცხორებითა იყოფების და მონა არს ბოროტისა, რამეთუ სახლსა უცხოსა შევალს შიშითა და ძრწოლითა დიდითა და ყოველთა მიმართ იჭუეულ არნ, მონათა მიმართ და თავისუფალთა.

ამისთვს გევედრები, განემორენით ამას ბოროტსა სენსა, და რომელნი არა განემორებით ამას ბოროტსა, წმიდასა ეკლესიასა ნუ შე-

¹ მათ. 7,22,23. ² შდრ. ლუკ. 10,20. ³ ებრ. 12,14. ⁴ მარკ. 9,44,46,48. ⁵ შდრ. მათ. 5,32.

⁶ შდრ. მათ. 5,32; 19,9; მარკ. 10,11; ლუკ. 16,18.

ხუალთ. რამეთუ არავინ ცხოვარი მლიერთა სავსჳ შეიყვანის მრთელთა თანა, არამედ შორს-ჰყოფნ მათგან, ვიდრემდის მისი იგი სენი აღიჯოცნის. რამეთუ ჩუენ ასონი ვართ ქრისტესნი, და ნუმცა ვიქმნებით ასო მეძვისა, რამეთუ ადგილი ესე არა სამეძვოდ არს, არამედ ეკლესიაჲ. ხოლო შენ უკუეთუ ასონი მეძვისანი გქონან, ეკლესიასა შინა ნუ დასდგები, რადთა არა შეურაცხ იქმნეს წმიდაჲ ესე ადგილი. რამეთუ ვითარ თავს-იდებ შემდგომად ესეოდენთა აღთქუმათა და ბრწყინვალებათა ქორწინებისათა ესრეთ მრუშებად ცოლისა შენისა და შეგინებად თავისა შენისა, ანუ განშორებად თვნიერ მეძვობისა და შერთვად სხვასა? არა გრცხუენისა, არა გეშინისა ღმრთისაგან? რამეთუ რომელნი შემდგომად სიკუდილისა პირველისა მეუღლისა თვისისა მეორესა შეირთვენ, საბრალობელ იქმნებიან კაცთა მიერ, დაღაცათუ არა აქუს საქმესა მას საშჯელი. ხოლო შენ ცხორებასავე მეუღლისა შენისასა სხუასა შეირთავ. ვითარ არა უკეთურება არს ესე? რამეთუ ესევითართათჳს იტყჳს უფალი, ვითარმედ: „მატლი მათი არა მოკუდეს, და ცეცხლი მათი არა დაშრტეს“.¹ შეიშინე სიტყჳსა ამისგან და რისხვისა! შეძრწუნდი საშჯელისა მისგან, რამეთუ არა არს აქა ესეოდენი გემოჲ, რაოდენი მუნ არს ტანჯვაჲ. გარნა ნუმცა ვინ იქმნების თანამდებ სატანჯველთა მათ მწარეთა, არამედ რადთა დაიცვან სინმიღჳ და მიემთხვნენ საუკუნეთა მათ კეთილთა მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცჳ თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ მარკ. 9,44,46,48.

თავი 22

სიტყუა ესე: „ხოლო იესუ აღიხილნა თუაღნი ზეცად და თქუა: მამაო, გმადლობ შენ, რამეთუ ისმინე ჩემი. და მე ვიცი, რამეთუ ყოლადვე ისმინი ჩემი, არამედ ერისა ამისთვის, რომელი გარემომადგს, ვთქუ“ (11,41-42).

თარგმანი: ვითარცა მრავალგზის მითქუამს, ანცა მასვე ვიტყვ, ვითარმედ: უფალი არა ესრეთ ჰხედავს თვსსა პატივსა, ვითარ ჩუენსა ცხორებასა, და არცა მაღალთა სიტყუათა თქუმად ისწრაფის, არამედ ესევითართა, რომელთა მიერ ჩუენ ვირგოთ, და ამისთვის მაღალთა და დიდთა სიტყუათა მცირედ იტყვს, და მათცა დაფარულად, ხოლო სიმდაბლისა სახეთა სიტყუათა – ფრიად მრავალგზის. ამისთვისცა მაშინ მეუფე ყოველთა იესუ ქრისტე ვინაფთგან ჰხედვიდა, რომელ სიმდაბლისა სიტყუათა მიერ უმეტესსა სარგებელსა ჰპოებდეს, არა მარადის მდაბლად ეტყოდა, რათა არა შემდგომთა მათ ნათესავთა ვნებისა მიზეზ ექმნას, არცა მარადის საღმრთოფსა ბუნებისაებრ ეტყოდა, რათამცა იგინი არა დააბრკოლნა, რამეთუ სრულნი ერთისა მიერ სიტყვსა მაღლისა შეუძლებენ ყოველსავე ცნობად, ხოლო მდაბალნი და ჯერეთ ქუემდებარენი თვნიერ მრავალგზის სმენისა ესევითართა სიტყუათაფსა ვერ მოდრკებიან. რამეთუ მაშინ ესეოდენთა სიტყუათა შემდგომად და ესეოდენთა საქმეთა ჯერეთ ქვასავე დაჰკრებდეს და სდევნიდეს და მგმობრად სახელ-სდებდეს, და რაჟამს-იგი ჰრქუა განრლუეულსა, ვითარმედ: „მიგეტევენენ ცოდვანი შენნი“, იტყოდეს, ვითარმედ: „გმობასა იტყვს“;¹ და კუალად, ოდეს თქუა, ვითარმედ: „რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინეს, სიკუდილსა არა მიეცეს“;² ეშმაკეულით ჰხადოდეს; და რაჟამს თქუა: „მე მამისა თანა, და მამად ჩემ თანა“;³ დაუტევეს იგი და დაბრკოლდეს. და უკუეთუ ამათ სიტყუათათვს ესრეთ დაბრკოლდეს, უკუეთუმცა ყოვლადვე ესევითართა იტყოდა, ოდესმცა ისმინეს მისი? არამედ რაჟამს თქუა, ვითარმედ: „ვითარცა მამცნო მამამან, ესრეთ ვიტყვ“;⁴ და კუალად, ვითარმედ: „მე თავით ჩემით არარას ვიტყვ“;⁵ მაშინ ჰრწმენა მისი, ვითარცა იტყვს მახარებელი, ვითარმედ: „ამათ სიტყუათათვს მრავალთა ჰრწმენა მისი“.⁶ ხოლო ან, უკუეთუ მდაბალთა სიტყუათა მეტყუელებად სარწმუნოებასა მოატყუებდა და მაღალთა – ურწმუნოებასა, ვითარ არა სრულიადი უგულისხმოებად არს არაძებნად მიზეზისად, რომლისათვს ესრეთ მდაბალთა მეტყუელებდა, ვითარმედ მსმენელთა მათ უძლურებად იყო? ვითარცა-

¹ შდრ. მათ. 9,2-3; მარკ. 2,5-7; ლუკ. 5,20-21. ² შდრ. იოან. 5,24; 8,51-52. ³ იოან. 10,38; 14,10-11; 17,21. ⁴ იოან. 12,50. ⁵ შდრ. იოან. 8,28; 12,49; 14,10. ⁶ შდრ. იოან. 8,30.

იგი სხუასა ადგილსა ენება მალლისა სიტყვსა თქუმაჲ, არამედ დაიდუმა და მიზეზი ჰრქუა პეტრეს, ვითარმედ: „რადთა არა დაბრკოლდენ, შთა-აგდე სამჭედური ზღუასა“;¹ ვითარცა-ესე ამასცა ადგილსა ქმნა, რამეთუ თქუა რად, ვითარმედ: „ყოლადვე ისმინი ჩემი“, შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „ერისა ამისთვის, რომელი გარემომადგს, ვთქუ, რადთა ჰრწმენეს“. ჰხედავა სიტყუათა ამათ? რამეთუ თავადი იტყვს, ვითარმედ: „ამისთვის მდაბლად ვიტყვ, რადთა არა დაბრკოლდენ“;² და ვინადთგან იგი ამას იტყვს და საქმენიცა გვჩუენებენ, ვითარ არა გულისხმა-ვყოთ, ვითარმედ არა ბუნებისათვის მისისა თქუმულ არიან სიტყუანი იგი მდაბალნი, არამედ უძლურებისათვის მსმენელთაჲსა? რამეთუ სხუასაცა ადგილსა მოინია მისა წმად, და თავადმან თქუა, ვითარმედ: „არა ჩემთვის იყო წმად ესე, არამედ თქუენთვის“.³ და ესრეთ მრავალთა მიზეზთათვის მდაბლისმეტყუელებს მაღალი იგი სახიერებისათვის მისისა და უძლურებისათვის მსმენელთაჲსა, და კუალად, რადთა ასწავოს მათ სიმდაბლწ, და მერმე, რადთა დაამტკიცოს კაცებჲ თვისი, და რადთა არა წინააღმდეგომად ღმრთისა ჰგონებდენ მას, და რადთა არა ურწმუნო იყვნენ ღმრთისა მიერ მოსლვისა მისისა, და რადთა არა შეჰრაცხონ იგი დამწსნელად შჯულისა, და კუალად, მათისა მის შურისათვის, და რამეთუ მრავალგზის იტყოდა ძუელსა შინა, ვითარმედ: „უფალი ღმერთი შენი უფალი ერთ არს“;⁴ რამეთუ იგი ბუნებით მაღალ იყო, და არარად ევნებოდა მას მდაბლისმეტყუელებისა მიერ. ხოლო რომელი ბუნებით მდაბალი იყოს, მისდა არა ჯერ-არს ყოვლადვე მაღლისმეტყუელებჲაჲ, რამეთუ ესე ზუაობა არს. და ანცა უკუეთუ ვინ იტყოდის, ვითარმედ: რად ესრეთ მდაბლისმეტყუელებდა, რომელი-იგი მაღლისა მის და მიუთხრობელისა არსებისაჲ იყო? არამედ გულისხმა-ყავნ, ვითარმედ ამათ ყოველთა პირველთქუმულთა მიზეზთათვის იტყოდა ესრეთ და კუალად ამისთვისცა, რადთა არავინ ჰგონებდეს მისთვის, ვითარმედ უშობელი არს. რამეთუ მოციქულსაცა პავლეს ემინოდა ამის საქმისაგან, ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „თვნიერ მისა, რომელმან დაამორჩილა მას ყოველი“.⁵ ხოლო სწორებასა მისსა მამისა თანა კუალად მოასწავებს სხუასა ადგილსა და იტყვს: „უკუეთუ არა ვიქმ საქმეთა მომავლინებელისა ჩემისათა, ნუ გრწამს ჩემი“;⁶ და კუალად იტყვს, ვითარმედ: „მე მამისა თანა, და მამად ჩემ თანა“;⁷ და კუალად: „რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“.⁸ რამეთუ ძალისათვის იტყოდა, ვითარმედ: „მე და მამად ერთ ვართ“;⁹ და წელმნიფებისათვის იტყოდა: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და ცხოველ-ჰყოფს, ეგრეთვე

¹ მათ. 17,27. ² მდრ. იოან. 16,1. ³ იოან. 12,30. ⁴ 2 სჯ. 6,4; მარკ. 12,29. ⁵ 1 კორ. 15,27.

⁶ იოან. 10,37. ⁷ იოან. 10,38; 14, 10-11; 17,21. ⁸ იოან. 12,45. ⁹ იოან. 10,30.

ძღ, რომელთა ენებოს, ცხოველ-ჰყოფს“,¹ რომელ-ესე შეუძლებელ არს ამის ყოველისა თქუმად, უკუეთუმცა სხვსა არსებისა და ბუნებისა იყო და არამცა მისი თანასწორი იყო; რამეთუ სიტყუად, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „რათა პატივ-სცემდენ ძესა, ვითარცა პატივ-სცემენ მამასა“,² და ვითარმედ: „საქმეთა, რომელთა იგი იქმს, მეცა ვიქმ“,³ და კუალად, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „მე ვარ აღდგომად და ცხორებად სოფლისა“,⁴ ესე ყოველი სწორებისა მისისა სახე არს, რამეთუ ყოველნი ესე სიტყუანი სიმდაბლისა სახენი სიტყუანი იყვნეს მსმენელთა მათ უძღურებისათს, რამეთუ ვერ იტვრთვიდეს მალალთა და ღმრთეებისა მისისა შემსგავსებულთა სიტყუათა, არამედ დაბრკოლდებოდეს; და კუალად ამისთვის, რათა არა უშობელად შეჰრაცხონ იგი ვიეთმე.

ხოლო რად საკვრველ არს, უკუეთუ ძღ იქმს ამას, რომელი კაც იქმნა ჩუენთვის? ვინათგან მამადცა, რომელი უწორცოდ არს და არა განკაცებულნი, მრავალგზის მსმენელთათს სიმდაბლისა სახეთა იტყოდა, რათამცა მათ ერგო; რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ადამ, ადამ, სადა ხარ?“⁵ რომელმან-იგი ყოველივე იცოდა; რამეთუ კუალად იტყვს, ვითარმედ: „რათა ვცნა, უკუეთუ ჳმისა მათისაებრ ჩემდა მომავალისა იყოფებიან“;⁶ და კუალად ეტყვს აბრაჰამს: „ან უწყი, რამეთუ გეშინის შენ ღმრთისაგან“;⁷ და კუალად იტყვს: „უკუეთუმცა ისმინესო“;⁸ და კუალად იტყვს: „ვინ მისცეს გულსა ამის ერისასა ესრეთ ყოფად?“⁹ და კუალად წერილ არს, ვითარმედ: „არავინ არს მსგავს შენდა ღმერთთა შორის, უფალო“.¹⁰ და ესრეთ მრავალი იპოვების ძუელთაცა შინა შეუმსგავსებელი სიტყუად პატივსა და დიდებასა ღმრთისასა. და კუალად აქაბისთვის თქუმულ არს: „ვინ-მე შემიცთუნოს მე აქაბ?“¹¹ და რომელ მარადის სანარმართოთა ღმერთთა თანა ჰყოფდა თავისა თვისისა უზეშთაესობასა, ვითარმედ: „არავინ არს მსგავს შენდა ღმერთთა შორის, უფალო“, და მრავალი ესე ვითარი, რომელი-ესე ყოველი უღირს არს თქუმად ღმრთისათს. არამედ იგი ესეოდენ კაცთმოყუარე არს, რომელ ჩუენისა ცხორებისათს სიტყუათა მათ, რომელნი პატივსა მისსა არა შეეტყუებინ და დიდებასა, თავს-იდებს, რამეთუ განკაცებადცა და ხატისა მონებრივისა შემოსად და ესე ვითართა სიტყუათა თქუმად და ესე ვითართა საქმეთა შეურაცხთა თავს-დებად, – ყოველი ესე უღირს არს მისისა მის ღირსებისა მიმართ. უკუეთუ კულა მიუნდომელი იგი კაცთმოყუარებისა მისისა სიღრმღ მოიგონოს ვინ, ღირსად გამოჩნდების ესე ყოველი მისისა კაცთმოყუარებისა თანა. ხოლო არს სხუადცა მიზეზი მისისა მდაბლად მეტყუელებისა და ესე ვითართა სიტყუათა თქუმისად: ესე იგი არს, რამეთუ მამად იცოდეს და ჰრწმენა, ხო-

¹ იოან. 5,21. ² იოან. 5,23. ³ შდრ. იოან. 5,19; 14,12. ⁴ იოან. 11,25. ⁵ დაბ. 3,9. ⁶ დაბ. 18,21. ⁷ დაბ. 22,12. ⁸ შდრ. ეზეკ. 3,11. ⁹ შდრ. 2 სჯ. 5,29. ¹⁰ ფსალმ. 85,8. ¹¹ 2 ნშტ. 18,19.

ლო ძესა არა იცნობდეს. და ამისთვის მამისა მიმართ მიიყვანებს სიტყუათა თვისთა, ვითარცა აღსაარებულსა, რამეთუ ძვ ჯერეთ არა სარწმუნო იყო წინაშე მათსა მათისა სიბრძნისა და უგულისხმოებისათვის. ამისთვის ილოცავს და იტყვს: „მამაო, გმადლობ შენ, რამეთუ ისმინე ჩემი“. ხოლო უკუეთუ იტყვს ვინ, ვითარმედ: უკუეთუ რომელთა ენებოს, ცხოველ-ჰყოფს, ვითარცა მამადვე, რადსათვის ესრეთ ევედრების? არამედ გულისხმა-ყავთ სიტყუად იგი კეთილად, რომელ იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „ვითარცა აღიღეს ლოდი იგი, აღიხილნა იესუ თუაღნი ზეცად და თქუა: მამაო, გმადლობ შენ, რამეთუ ისმინე ჩემი. და მე ვიცი, რამეთუ ყოლადვე ისმინი ჩემი, არამედ ერისა ამისთვის, რომელი გარემომადგს, ვთქუ, რადთა ჰრწმენეს, ვითარმედ შენ მომავლინე მე“ (11,41-42).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ვჰკითხოთ უკუე მწვალებელსა, ვითარმედ: რასა იტყვ? ლოცვისა მისგან მოილოა ძალი და აღადგინა მკუდარი? და უკუეთუ ესე ლოცვისა მიერ ქმნა, სხუანი იგი საქმენი ვითარ ქმნა თვნიერ ლოცვისა? რაჟამს-იგი ჰრქუა ეშმაკსა: „შენ გეტყვ, განვედ მაგისგან!“¹ და კეთროვანსა ჰრქუა: „მნებავს, განწმდი!“² და განრლუეულსა ჰრქუა: „აღიღე ცხედარი შენი, და მიგეტევენ ცოდვანი შენნი!“³ და ზღუასა ჰრქუა: „დადუმენ!“⁴ რამეთუ მოციქულნიცა მრავალგზის არა ილოცვიდეს, არამედ ოდენ სახელსა იესუდსა სახელ-სდვიან და ქმნიან სასწაული. ხოლო უკუეთუ სახელი მისი ესე ვითართა საქმეთა შემძლებელ იყო ქმნად, არამცა თვთ იგი უმეტესთა შემძლებელ იყოა? ანუ რადმცა ევმარა მას ლოცვად? ხოლო უკუეთუმცა ლოცვად ევმარებოდა, არამცა შემძლებელ იყო სახელი მისი ესე ვითართა საქმეთა ქმნად. ანუ ოდეს-იგი შეიქმოდა კაცსა, რომელი ლოცვად ივმარა? არა ჰხედავა მუნ ერთარსებასა მას, ვითარმედ: „ვქმნეთ კაცი“?⁵ რამეთუ უკუეთუმცა ლოცვად ევმარებოდა, უძღურიმცა იყო და ვერშემძლებელი ყოვლისავე ნებისა თვისისა აღსრულებად. არამედ ვიხილოთ, თუ რად არს ლოცვად მისი:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „მამაო, გმადლობ შენ, რამეთუ ყოლადვე ისმინი ჩემი“ (11,41).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და ვინ სადა ილოცა ესრეთ? რამეთუ ვიდრელა არარად ეთქუა, თქუა, ვითარმედ: „გმადლობ შენ“, რადთამცა აჩუენა, ვითარმედ არა ევმარებოდა ლოცვად, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: ყოველსავე იქმ შენ, რადცა მე მენებოს. არა თუ, რამეთუ ძესა ვერ ძალ-ედვა ყოვლისა ქმნად და მისთვისცა ეტყოდა მამასა, თუ: „ყოველსავე მისმენ“, არამედ ერთი არს ნება და გონება მათი. ხოლო რადსათვის აღიღო სახვ ლოცვისად? ნუ ჩემსა ისმენ ამისთვის, არამედ თავადისად მის ისმინე, ვითარმედ:

¹ შდრ. მარკ. 1,25; 5,8; ლუკ. 4,35. ² მათ. 8,3; მარკ. 1,41; ლუკ. 5,13. ³ შდრ. მათ. 9,2,6; მარკ. 2,5,10; ლუკ. 5,20,24. ⁴ შდრ. მათ. 8,26; მარკ. 4,39. ⁵ დაბ. 1,26.

სახარება: „ერისა ამისთვის, რომელი გარემომადგს, ვთქუ, რაათა ჰრწმენეს, ვითარმედ შენ მომავლინე მე“ (11,42).

თარგმანი: არა თქუა, თუ: რაათა ჰრწმენეს, ვითარმედ მე უღარწს ვარ, ანუ ვითარმედ შენვენად მივმს, ანუ ვითარმედ თვნიერ ლოცვისა ვერარას ვიქმ, არამედ: „ჰრწმენეს, ვითარმედ შენ მომავლინე“. არა თქუა, თუ: მომავლინე მე უძლური, რომელი თავით თვსით ვერარას ვიქმ, არამედ ესე ყოველი დაუტევა, რაათა არარად მოიგონო შენ უჯეროდ, და დადვა ქეშმარიტი იგი მიზეზი ლოცვისად, ესე იგი არს, რაათა არავინ წინააღმდეგომად შენდა მგონებდესო, რაათა არავინ იტყოდინ, ვითარმედ: არა ღმრთისამიერი არს, რაათა გამოვაჩინო, ვითარმედ ყოველსავე საქმესა ჩემსა ნებისაებრ შენისა ვიქმ. ხოლო სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ისმინი ჩემი“, მეგობართაცა მიმართ ითქუმის და სწორთაცა.

სახარება: „და მე ვიცი, რამეთუ ყოლადვე ისმინი ჩემი“ (11,42).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ყოფად ნებისა ჩემისა არა მეწმარების ლოცვად, რამეთუ ერთი არს ნებად ჩუენი, არამედ ვილოცავ უძლურებისათვს გარემოდგომილისა ამის ერისა.

სახარება: „და ვითარცა ესე თქუა, ჳმითა დიდითა ღალად-ყო: ღაზარე, გამოვედ გარე!“ (11,43).

თარგმანი: რაღსათვს არა თქუა, თუ: სახელითა მამისა ჩემისადათა გამოვედ გარე? რაღსათვს არა თქუა: მამაო, აღადგინე ესე, არამედ ესე ყოველი დაუტევა და ლოცვისა სახვ ქმნა, ხოლო საქმისა მიერ გამოაჩინა თვსი ჳელმწიფებად? ამისთვის, რამეთუ ესეცა მისისა სიბრძნისა საქმვ იყო, რომელ-ესე სიტყუათა მიერ სიმდაბლვ და საქმეთა მიერ ჳელმწიფებად გამოაჩინა, რამეთუ ვინადათვან ვერარას სხუასა იტყოდეს ქრისტესთვის, არამედ ამას ოდენ, ვითარმედ: არა ღმრთისა მიერ არს, და ესრეთ მრავალთა აცთუნებდეს, ამისთვის კეთილად უჩუენა იგიცა სახვ, რომელსა მათი იგი უძლურებად აჩუენებდა, რამეთუ შესაძლებელ იყო სხვთაცა სახითა ჩუენებად თვსისა ერთობისა მამისა თანა, არამედ ვერ ძალ-ედვა ერსა მას მაღალთა მათ საქმეთა გულისხმის-ყოფად.

სახარება: „და თქუა: ღაზარე, გამოვედ გარე!“ (11,43).

თარგმანი: ესე არს, რომლისათვს იტყოდა: „მოვალს ჟამი, რაჟამს მკუდართა ისმინონ ჳმად ძისა კაცისად, და რომელთა ესმეს, ცხოვნდენ“.¹ და რაათა არა ჳგონებდე, ვითარმედ სხვსა მიერ მოილო ძალი იგი, ამისთვის პირველითგანვე გასწავა შენ და საქმეთა მიერ გამოაჩინა; და არა თქუა, თუ: აღდეგ, არამედ: „გამოვედ გარე!“ ვითარცა ცხოველსა ეტყოდა მომკუდარსა მას. რაამცა იყო ამის ჳელმწიფებისა სწორი? ან

¹ შდრ. იოან. 5,25.

არა გულისხმა-ჰყო, ვითარმედ არა ევმარებოდა მას ლოცვა, არამედ ერისა მისთვის იტყოდა? ვითარცა თქუა, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„ერისა ამისთვის, რომელი გარემომადგს, ვთქუ, რადთა ჰრწმენეს, ვითარმედ შენ მომავლინე მე“** (11,42).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და საცნაურ არს, ვითარმედ უკუეთუმცა ჰრწმენა, არად საწმარ იყო ლოცვა. რამეთუ უკუეთუმცა არა იყო ლოცვა იგი მისდა არასაწმარ, რადსათვის მათ ზედა დადვა მიზეზი იგი ლოცვისად? ანუ რადსათვის არა თქუა: რადთა ჰრწმენეს, ვითარმედ არა ვარ სწორ შენდა? არამედ რაჟამს-იგი ჰგონებდეს, თუ დაჰქსნის შჯულისა, ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „არა მოვედ დაწსნად შჯულისა“;¹ ხოლო ამისთვის არაოდეს თქუა, ვითარმედ: არა ვარ სწორ, არამედ მარადის სწორებასა თქსსა და-ამტკიცებს მამისა თანა. გარნა იტყვს მწვალებელი: და არა თქუაა, თუ: „არა მოვედ, რადთა ვყო ნება ჩემი“?² არამედ ესეცა სიტყუად მათისა უძღურებისათვის თქუა და მისვე მიზეზისათვის, რომლისათვის იყო ლოცვა-ვაძცა.

რად არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ისმინე ჩემი“? ესე იგი არს, ვითარმედ: არარად არს წინააღმდეგომი ჩემი შენდა მიმართ, ვითარცა უკუე ესე სიტყუად, ვითარმედ: „ისმინე ჩემი“, არა ამას მოასწავებს, თუ მას თვთ ვერ ძალ-ედვა; რამეთუ უკუეთუ არა ძალ-ედვა, არცამცა იცოდა, თუ ისმენს ღმერთი, და უკუეთუმცა არა იცოდა, ვითარ იტყოდა, ვითარმედ: „ნარვალ, რადთა განვალკძო იგი“?³ და მოასწავებდა სასწაულსა მას პირველითგან, ვითარცა უკუე ესე არა უძღურებისა სახე არს, არამედ ერთობისა. ეგრეთვე არს ესე სიტყუად, თუ: „მე ვიცი, ვითარმედ ყოლადვე ისმინი ჩემი“. ვინადგან უკუე არცა უცნაურ იყო, არცა უძღურ, საცნაურ არს, ვითარმედ ამისთვის იტყვს ესე ვითართა მათ სიტყუათა სიმდაბლისათა, რადთა მათცა არგოს და შენ საქმეთა მიერ სცნა, ვითარმედ განგებულებით თქუმულ არიან სიტყუანი იგი და არა ბუნებისა მისისანი არიან. რად არს უკუე სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ისმინე ჩემი“? ესე უძღურებისათვის მსმენელთადსა თქუა. არამედ იხილე შენ საქმე მისი, ვითარ ენამების ჴელმწიფებასა მისსა, რაჟამს-იგი გამოვიდა ლაზარე შეკრული. და მერმე, რადთა არა უცნებად შეჰრაცხონ საქმე იგი, რამეთუ მკუდრეთით აღდგომისა არა უდარცისი საკრველებად იყო შეკრულისა სლვად, ამისთვის ბრძანა მისი განწსნად,⁴ რადთა შეეხნენ მას და მიეახლნენ და ცნან, ვითარმედ ჭემარითად იგი არს. და თქუა უფალმან: **„უტევეთ და ვიდოდის“** (11,44). ხოლო იქმნა რად ესე საკრველი, რომელთამე უკრდა, რომელნიმე მიუთხრობდეს ფარისეველთა.⁵ და იხილეთ მათი იგი საქმე, რამეთუ ჯერ-იყო განკრვებად საქმესა მას ზე-

¹ მათ. 5,17. ² შდრ. იოან. 6,38. ³ შდრ. იოან. 11,11. ⁴ შდრ. იოან. 11,44. ⁵ შდრ. იოან. 11,46.

და, და ამით ამის წილ იზრახეს მოკლვად აღმადგინებელისა მის მკუდარ-თადასა. **ჰ უგუნურებად დიდი! რამეთუ რომელი-იგი სხუათა გუამთა შინა შესრულსა სიკუდილსა მძლე ექმნა, მისსა სიკუდილად მიცემასა ჰგონებდეს და იტყოდეს:**

სახარებად: „რად ვყოთ? რამეთუ კაცი ესე მრავალთა სასწაულთა იქმს“ (11,47).

თარგმანი: ჯერეთ კაცად სახელ-სდებდეს მას, რომელთა ესე-ოდენნი სახენი მისისა ღმრთეებისანი ეხილვნეს.

სახარებად: „რად ვყოთ? უკუეთუ უტევით ესრეთ, ყოველთა ჰრწმენეს მისი, და მოვიდენ ჰრომნი და მიგკლონ ადგილიცა ჩუენი და ნათესავიცა“ (11,47-48).

თარგმანი: ენება ერისა მის აღძრვად და ამისთვის შეაშინებენ ამით სახითა, ვითარმედ: უკუეთუ იხილონ ჰრომთა, რომელ კრებს ერსა, და-გუნამონ განდგომილება და ტყუე-ყონ ნათესავი ჩუენი. რადათვს, **ჰ უბადრუკო?** არა თუ განდგომილებასა გასწავლიდა; არა გიბრძანა ხარკი მიცემად კეისარსა?¹ არა გენებაა მეფედ დადგინებად, და ივლ-ტოდა?² და არა უნდოსა ცხორებასა ეძიებდაა მარადის? და არცა სახ-ლი აქუნდა, არცა სხუად რადმე საქმეთაგან ამის სოფლისათა.³ არამედ გულისხმა-ყავთ, ძმანო, ვითარმედ არა თუ მოელოდეს საქმესა მას, ანუ თუ ეშინოდა მისგან და ამისთვის იტყოდეს, არამედ ტყუვილით იტყო-დეს, რადთამცა შეაშინეს ერი იგი შურისაგან, რომელი აქუნდა ქრისტეს მიმართ, რამეთუ ესრეთ აღძრეს ერი ქრისტესა ზედა. არამედ ვინაფ-გან მოკლეს ცხორებად იგი ყოველთა, ამისთვის ქალაქი და ნათესავიცა მათი წარიღეს, და იქმნა სიტყუად იგი, რომელსა ტყუვილით იტყოდეს, ჭეშმარიტ, რომელსა არა მოელოდეს. თუ არა, ქრისტემან ვის ასწავა განდგომილება? რამეთუ იგი მარადის დაჰწსნიდა განდგომილებასა და ასწავებდა ცხორებასა საღმრთოსა და მორჩილებასა მთავართასა, რა-მეთუ პირველნი იგი იყვნეს მასწავლელ განდგომილებისა, ვითარ-იგი იყო იუდა და თევდა, ხოლო ქრისტემან ყოველივე კეთილი ასწავა. ჰხე-დავა, რამეთუ მზაკუვარებით იყო სიტყუად მათი? რამეთუ მან არარად ყო ესევითარი. არა უდაბნოთა იქცეოდაა მარადის? არამედ მათ არა ენება თვისისა ვნებისა გამოჩინებად, ამისთვის ქალაქი და ნათესავი მიზეზ-ყვეს. გარნა არა ესე გექმნა მიზეზ წარტყუენვისა, **ჰ ჰურიანო,** არამედ მარადის ამისთვის ტყუე იქმნებოდეთ ჰრომთა მიერცა და ბაბილოვნელ-თა და ანტიოხოზის ზე, რამეთუ იყვნეს თქუენ შორის განმარისხებელნი ღმრთისანი და არანმიდანი. ამან მიგცნა თქუენ ბოროტსა. გარნა შური

¹ შდრ. მათ. 22,21; მარკ. 12,17; ლუკ. 20,25. ² შდრ. იოან. 6,15. ³ შდრ. მათ. 8,20; ლუკ. 9,58.

არარას ჰხედავს, არამედ დააბრმობს სულსა. ანუ არა ასწავებდა ქრისტიე სიმშვედესა და მოთმინებასა და ღმრთისმსახურებასა? ხოლო ესე სწავლანი მძლავრებისა მოქმედნი არიანა ანუ დამწსნელნი?

სწავლად დღ შურისათვის და ანგაპრებისა

არამედ, ვითარცა ვთქუ, ბოროტ არს შური და ორგულებითა სავსე; ამან აღავსო სოფელი ბევრეულითა ბოროტითა; ამის მიერ აღივსნეს სამშჯავრონი ბევრეულითა ბოროტითა; ამის მიერ არიან კაცის-კლვანი, ვეცხლისმოყუარებანი, ცუდადმზუაობრობანი; ამის მიერ არიან ავაზაკობანი და მპარვობანი; ამის მიერ ევნო ფრიადი იგი ვნებად ნათესავსა ჩუენსა, და რომელიცა ბოროტი იხილო, ამისი ნაშობი არს. აჰა ესერა ეკლესიათაცა ზედა მოინია და მრავალნი ბოროტნი ქმნა: ამან სენმან შვა ვეცხლისმოყუარებად; ამან ყოველივე ზე და ქუე ქმნა; ამან დაამწუა სიმართლჳ; ამან აზნაურნი მონა-ყვნა. ამისთვის გასწავებთ მარადლე, და არარად იქმნების სარგებელი: მგეცთა უძკრეს ვიქმნებით, ობოლთასა მოვიტაცებთ, ქურივთა ვავნებთ და გლახაკთა ვსტყუენავთ, ვაებად ვაებასა ზედა გკქმნიეს.

ვაჲ მე, რამეთუ წარწყმდა ღმრთისმოშიში ქუეყანით, რამეთუ ჯერ-არს გლოვად, რამეთუ ვერცა რად ლოცვითა ვქმენით, ვერცა სწავლითა. ან ტირილი ოდენ გკვმს, ვითარცა ყო ქრისტიემან, რაჟამს ფრიადი ასწავა იერუსალჳმელთა, და ვითარცა არას ისმენდეს, მაშინ ცრემლოოდა მათთვის, ვითარცა წინაფსწარმეტყუელნიცა იქმოდეს, და ეგრეთვე ჩუენცა ვიქმთ ან, რამეთუ ჟამი გოდებისა და ტირილისაჲ არს. კეთილ არს ანცა თქუემად, ვითარმედ: „მოუწოდეთ მტირალთა და ბრძენთა მიმართ წარავლინეთ, და იტყოდიან“,¹ ნუუკუე ესრეთ შეუძლოთ განკურნებად სენსა მას ბრწყინვალეთა ტაძართა მაშენებელთასა, რომელნი მოიგებენ აგარაკთა ტაცებით.

კეთილ არს მათთვის გლოვად, არამედ შემენიენით ჩუენ თქუენცა, რომელნი მათ მიერ ვნებულნი ხართ, იგლოვდით, დასთხიენით ცრემლნი, არამედ რაჟამს იგლოვდეთ, მათთვის იგლოვდით, რამეთუ არა თქუენდა უვნის, არამედ თვსთა თავთადა, რამეთუ თქუენ უკუეთუ მადლობით შეინწყნართ მათმიერი ჭირვებად, მოიგოთ სასუფეველი ცათაჲ, ხოლო მათ – გეჰენიაჲ ცეცხლისაჲ. ვიგლოვდეთ მათთვის წერილთაგან გლოვითა მით, რომლითა იგლოვდეს წმიდანი. ვიგლოვოთ ესაიაჲს თანა და

---

¹ მდრ. იერ. 9,17.

ვთქუათ: „ვამ მათა, რომელნი შეაერთებენ სახლსა სახლთა და მიაახ-
ლებენ აგარაკსა აგარაკსა თანა, რადთამცა მოყუსისად მოიტაცეს რად. ნუ
დაემკვდრებით მხოლონი ქუეყანასა ზედა, ტაძარნი დიდნი და შუენიერნი,
და არა იყვნენ მკვდრნი მათ შინა“.¹ ვიგლოვოთ ნაუმს თანა და ვთქუათ:
ვამ მისა, რომელმან აღაშენოს სიმაღლედ სახლი თვისი, და უფროსად
ქრისტეს მეუფისა თანა ვთქუათ: „ვამ მდიდართა, რომელ მიუღებებს
სასყიდელი მათი“.² ვიგლოვდეთ მათთვის და ნუ დავსცხრებით. ვთქუათ,
ვითარცა წინაღწარმეტყუელმან, ვითარმედ: ნუ იგლოვთ მკუდრისათვის,
არამედ მტაცებლისათვის და ანგაჰრისა და ვეცხლისმოყუარისა და
უძღვებისა. ანუ რად ვიგლოვთ მკუდართათვის, რომელთაჲ არა ეგების
მოქცევად? არამედ ვიგლოვდეთ ამათთვის, რომელთაჲ შესაძლებელ
არს მოქცევად; გარნა რაჟამს ჩუენ ვიგლოვდეთ, მრავალგზის იგინი
იციინან, და ესე არს ღირს გლოვისა: რომლისა ტირილი ჯერ-იყო, იგი
იციინის. რამეთუ უკუეთუმცა იგინი იგლოვდეს, ესე სასწაული არს
განმართლებისად. ვინაითგან უკუე უგულისხმოებასა შინა არიან, ამისთვის
უკუე ჩუენ ვიგლოვდეთ მათთვის, არა ყოველთა მდიდართათვის, არამედ
რომელნი ვეცხლისმოყუარე იყვნენ და მტაცებელ და ანგაჰარ. რამეთუ
შესაძლებელ არს კეთილად ჴმარებაჲ სიმდიდრისად, რაჟამს გლახაკთა
ზედა წარვაგებდეთ, ხოლო ანგაჰრებაჲ არს წარმწყმედელ და ბოროტ.
ვიგლოვდეთ უკუე მათთვის, ნუუკუე იქმნას რადმე სარგებელი, ნუუკუე
დაღაცათუ დაცემულნი არა აღდგენ, არამედ სხუანი არლარა დაეცნენ.
არამედ ღირსმცა არიან იგინიცა განრომად სენისა მისგან და სხუანი –
არა შთავრდომად, რადთა ყოველთა ერთბამად საუკუნენი იგი კეთილნი
ვპოვნეთ მაღლითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისად არს
დიდებაჲ და სიმტკიცე ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ ესაია 5, 8-9. ² შდრ. ლუკ. 6,24.

თაზი 21

სიტყუაჲ ესე: „და ერთმან ვინმე მათგანმან, კაიაფა, რომელი იყო მღდელთმოდღუარი მის წელიწადისაჲ, ჰრქუა მათ: თქუენ არა იცით არცა ერთი, არცა განგიზრახავს, რამეთუ უმჯობეს არს ჩუენდა, რადთა ერთი კაცი მოკუდეს ერისათვის, და არა ყოველი ნათესავი წარწყმდეს“ (11,49-50).

თარგმანი: „დაინთქნეს წარმართნი განსახრწნელსა მას, რომელცა ქმნეს; მახითა მით, რომელ დაარწყეს, შეიპყრა ფერჯი მათი“.¹ ესე ჰუ-რიათა ზედა იქმნა, რამეთუ იგინი იტყოდეს მოკლვად იესუსა, რადთამცა არა მოვიდეს ჰრომნი და წარმოტყუენნეს იგინი და ქალაქი მათი. და ვინადთგან მოკლეს უფალი, რომლისათვის მოკლეს იგი, მოინია მათ ზედა; და საქმე იგი რომელი ქმნეს, რადთამცა განერნეს ტყუეობისაგან, მისთვის ტყუე იქმნეს; და რომელი მოკლეს, იგი ცათა შინა არს, მეუფე ყოველთაჲ, ხოლო მკლველნი მისნი მკუდარ არიან გეჰენიასა შინა. და მათ არა ესე გულისხმა-ყვეს, არამედ ენება მოკლვად მისი და იტყოდეს:

სახარებაჲ: „მოვიდენ ჰრომნი და მიგვკონ ადგილიცა ჩუენი და ნათესავიცა. და ერთმან ვინმე მათგანმან, კაიაფა, რომელი მღდელთ-მოდღუარი იყო მის წელიწადისაჲ, თქუა (რამეთუ ურცხვნო იყო უფროჲს ყოველთაჲსა): თქუენ არა იცით არცა ერთი“ (11,48-49).

თარგმანი: რომელსა იგინი განიზრახვიდეს და მიმოაგდებდეს და იტყოდეს: „რად ვყოთ?“² მან უკეთურებით და კადნიერებით თქუა:

სახარებაჲ: „თქუენ არა იცით არცა ერთი, არცა განგიზრახავს, ვითარმედ უმჯობეს არს ჩუენდა, რადთა ერთი კაცი მოკუდეს ერისათვის, და არა ყოველი ნათესავი წარწყმდეს. ხოლო ესე თავით თვისით არა თქუა, არამედ წინაჲსწარმეტყუელა, რამეთუ მღდელთმოდღუარი იყო“ (11,49-51).

თარგმანი: ჰხედავა, რაზომი არს ძალი იგი მღდელთმოდღურებისაჲ? რამეთუ ვინადთგან პატივი იგი მღდელთმოდღურებისაჲ მიელო, რომელი-იგი უღირს იყო მის საქმისაჲ, არამედ წინაჲსწარმეტყუელავე, და არა იცოდა, რასა იტყოდა, რამეთუ პირი ოდენ იჴმარა მადლმან მან წინაჲსწარმეტყუელებად, ხოლო შეგინებულსა მას გულსა არა მიეახლა, რამეთუ სხუათაცა მრავალთა თქუეს მომავალი უღირსთა, ვითარცა ნაბუქოდონოსორ და ბალამ და ფარაო, და ყოველთაჲვე მიზეზი საცნაურ იყო. ხოლო სიტყუაჲ ესე, რომელსა იტყვს, ესევეთარი არს, ვითარმედ: თქუენ ჯერეთ უდებ ხართ საქმისა ამის მიმართ და ვითარცა უნდოსა რასმე ჰხედავთ მას და არა იცით, რადთა ჯერ-არს, ერთი ყოველთათვის მოკუდეს. იხილე, ვითარი არს ძალი სულისაჲ, რამეთუ გონებისაგან უკე-

¹ ფსალმ. 9,16. ² იოან. 11,47.

თურისა გამოიხუნა სიტყუანი, წინაღსწარმეტყუელებითა საკვრველითა სავსენი. ხოლო რად არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „მღდელთმოძღუარი იყო მის წელიწადისა“? რამეთუ სხუათა საქმეთა თანა იგიცა წესი დაეწსნა ჰურიათა, რამეთუ არღარა მღდელობდეს ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა მათისათა, არამედ წელიწდეულად, და ამისთვის იქმნეს სყიდით მღდელთმოძღურებანი, გარნა ამას ყოველსა ზედა ჯერეთ მადლი იყო მათ ზედა სულისა წმიდისა მცირედრე. ვინაფთგან უკუე განჰმარტნეს ჯელნი მათნი ქრისტეს ზედა, მაშინ სრულიად დაუტევნა იგინი და მივიდა მოციქულთა მიმართ. და ესე გამოაჩინა განჰებამან მან კრეტსაბმელისამან და სიტყუამან ქრისტესმან, რომელ თქუა: „აჰა ესერა დაუტევნეთ სახლნი თქუენნი ოვრად“;¹ და კუალად იოსიპოსცა, რომელი შემდგომად ქრისტესა მცირედისა ჟამისა იყო, თქუა ანგელოსთა მათთვის, რომელნი იყვნეს მათ თანა, და დაუტევნეს იგინი, რამეთუ ვიდრემდის ვენაჟი იგი დგა, ყოველივე იქმნებოდა, ხოლო რაჟამს მკვდრი იგი ვენაჟისა მოკლეს, მიერიტგან წარწყმდეს იგინი. და ვითარცა სამოსელი ბრწყინვალჴ მონისაგან განდგომილისა, ესრეთ აღსძარცუა ქრისტემან მადლი თვისი ჰურიათაგან და შეჰმოსა წარმართთაგანთა მათ ერთგულთა მონათა თვისთა და იგინი დაუტევნა შიშულად და ობლად. ხოლო ესეცა არა მცირე იყო, რამეთუ მტერი წინაღსწარმეტყუელებდა ესევეითართა წინაღსწარმეტყუელებათა, რამეთუ გონებით სხუასა სახესა ზედა იყო და წინააღმდგომი მისისა ნებისა იქმნა, რამეთუ ვინაფთგან იგი მოკუდა, ამისთვის საუკუნოვან საშველისაგან განთავისუფლდეს მორწმუნენი. და ვითარცა წერილ არს, შემოკრიბნა შორიელნი და მახლობელნი და ყოველნი ერთგუამ-ყვნა,² და ან მჯდომარესა ჰრომს შინა ჰინდოეთს მყოფნი იგი მორწმუნენი ასოდ თვისად შეურაცხიან. რად არს ამის ერთობისა უზემთაეს? და ყოველთა თავ ქრისტე არს.³

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: „და მიერთგან განიზრახეს ჰურიათა მოკლვად მისი“ (11,53).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და იგინი ჰირველითგან ეძიებდეს მას მოკლვად, ვითარცა თქუმულ არს, ვითარმედ: „ეძიებდეს მას მოკლვად“,⁴ არამედ მაშინ ოდენ ეძიებდეს, ხოლო ან დაამტკიცეს გულისსიტყუად მათი და იწყეს ჯელ-ყოფად საქმისა მის.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: „ხოლო იესუ არღარა განცხადებულად ვიდოდა ჰურიასტანს“ (11,54).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: კუალად კაცობრივ იმალვის, ხოლო მიზეზი მითქუამს მრავალგზის, რადსათვის წარვიდის.

¹ მათ. 23,38; ლუკ. 13,35. ² შდრ. ეფეს. 2,13-18; რომ. 12,5. ³ შდრ. ეფეს. 2,20.

⁴ იოან. 5,18; 7,1.

სახარება: **„და იქცეოდა მახლობელად უდაბნოსა, ქალაქსა, რომელსა სახელი ერქუა ეფრაიმ, და მუნ იქცეოდა მოწაფეთა თვსთა თანა“** (11,54).

თარგმანი: რასა ჰგონებთ, არამცა შემფოთნებოდაა გონებად მოწაფეთად, რაჟამს ჰხედვიდეს მას, რომელ კაცობრივ იმაღვოდა? ხოლო არავინ შეუდგა მას, რამეთუ დღესასწაული ახლოს იყო, და ყოველნი ჰურთხებოდნენ მივიდოდეს. და რაჟამს ყოველნი იხარებდეს და დღესასწაულობდეს, იგინი იმაღვოდეს და შიშა შინა იყვნეს, გარნა ამას ყოველსა ზედა და-ვე-ადგრეს, რამეთუ გალილეასცა რაჟამს პასექი იყო და რაჟამს კარვობა იყო, კულად იმაღვოდეს. და კულად შემდგომად მისა, რაჟამს დღესასწაული იყო, სივლტოლა და დამალვა მოძღუროსა მათისა თანა მათთვის სიხარული იყო. და ამისთვის იტყვს ლუკა, ვითარმედ: ჰრქუა მათ იესუ: „თქუენ ხართ, რომელნი დაადგერით ჩემ თანა განსაცდელთა შინა ჩემთა“,¹ და მე დავადგერ თქუენ თანა განსაცდელთა შინა. ხოლო ამას იტყოდა, რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ მისისა ძალისა მიერ განძლიერდებიან.

სახარება: **„და აღვიდეს მრავალნი იერუსალმად სოფლებისაგან უწინარეს პასექისა, რადთა განიწმინდნენ თავნი თვსნი. და მცნება მიეცა მდღელთმოძღუართა და ფარისეველთა, რადთა უკუეთუ ვინ აგრძნეს, სადა არს, აუწყოს მათ, რადთა შეიპყრან იგი“** (11,55,57).

თარგმანი: ეჰა განწმედა იგი, რომელსა იქმოდეს გულისსიტყვთა მკლველობისათა და ჴელითა შებლაღულითა სისხლისა მიერ!

სახარება: **„და იტყოდეს ურთიერთას: ვითარ ჰგონებთ თქუენ, არა-მე მოვიდესა დღესასწაულსა ამას?“** (11,56).

თარგმანი: პასექისა მიერ ენება ბოროტისა ქმნად და ჟამსა მას დღესასწაულისასა ჰყოფდეს ჟამად ქრისტეს მოკლვისა. მ უშჯულოებად იგი! რომელ რაჟამს ფრიადი კრძალულებად ჯერ-იყო და შეცოდებულთაცა შენდობად, მაშინ შეუცოდებელისად მის ენება მოკლვად, რომელთა სხუასაცა ჟამსა ისწრაფეს ქმნად ამის საქმისა, და არა თუ ოდენ ვერ შეუძლეს შეპყრობად, არამედ საკიცხელცა იქმნეს. ამისთვის ზედადსზედა განერების ჴელთაგან მათთა და შეუძლებელ-ჰყოფს მათ შეხებად მისა, რადთამცა ესრეთ ჩინებთა ძალისა მისისათა ლმობიერ-ყვნა იგინი, რადთა ოდეს შეიპყრან იგი, ცნან, ვითარმედ არა მათისა ძალისაგან იყო, არამედ მისისა მიშუებისაგან საქმე იგი, რამეთუ მაშინცა ვერ უძლეს შეპყრობად, დაღაცათუ ახლოს იყო ბეთანიად,² და მაშინცა, ოდეს შეიპყრეს, დასცნა იგინი პირსა ზედა.³

სახარება: **„ხოლო უწინარეს ექუსისა დღისა პასექისა მოვიდა ბეთანიად, სადა-იგი იყო ლაზარე, რომელი აღადგინა მკუდრეთით. და**

¹ ლუკ. 22,28. ² შდრ. იოან. 11,18. ³ შდრ. იოან. 18,6.

მართა ჰმსახურებდა, ხოლო ლაზარე იყო მის თანა მეინაჯეთაგანი“ (12,1-2).

თარგმანი: და ესე ჭეშმარიტისა აღდგომისა სასწაული არს, რომელ შემდგომად მრავალთა დღეთა ცხოველ იყო და ჭამდა, რამეთუ სახლსა შინა მისსა იყო სერი იგი, რამეთუ ვითარცა მეგობარნი საყუარელნი შეიწყნარებდეს ქრისტესა.

სახარება: **„ხოლო მარიამ მოილო ლიტრად ერთი ნელსაცხებელი ნარდისა სარწმუნოვანად და სცხო ფერვთა იესუსთა და თმითა თვისითა ნარჰვოცნა“ (12,3).**

თარგმანი: აჰა ესერა შეუვრდა მას არა ვითარცა კაცსა, არამედ ვითარცა ღმერთსა, რამეთუ ნელსაცხებელი ამისთვის დაასხა და თმითა თვისითა ნარჰვოცნა, რომელ-ესე სასწაული არს, რამეთუ არა ესრეთ ჰხედვიდა, ვითარცა სხუანი; ხოლო იუდა შეჰრისხნა, ვითარცა სახითა კრძალულებიანათა,¹ ხოლო ქრისტემან მიუგო:

სახარება: **„საქმწ კეთილი ქმნა დასაფლავად ჩემდა“ (12,7).**

თარგმანი: და რადსათვის არა ამხილა მონაფესა მას, ვიდრე დედა-კაცისადა არა ეთქუა მას სიტყუანი ესე, რომელთა იტყვს მისთვის მახარებელი, ვითარმედ: თვისისა მპარვობისათვის იტყოდა სიტყუათა მათ?² არამედ ამისთვის არა ჰრქუა უფალმან, რადთა ფრიადითა სულგრძელებითა თვისითა შეარცხნოს იგი. რამეთუ მან იცოდა იგი, ვითარმედ მიმცემელი არს, და ესე პირველითგანვე აუწყა, რაჟამს თქუა, ვითარმედ: „სიტყუად ესე არა ყოველთა გრნამს“;³ და კუალად თქუა: „ერთი თქუენგანი ეშმაკი არს“,⁴ და ესრეთ გამოაჩინა, ვითარმედ იცის მისი მიმცემელობა. ხოლო ცხადად არა ამხილა, არამედ მიუშუა, რადთა ნუუკუე მოდრკეს, ვითარ უკუე სხუად მახარებელი იტყვს, ვითარმედ: ყოველთა მონაფეთა თქუეს, და მანცა თქუა,⁵ გარნა სხუათა დაღაცათუ თქუეს, არა მით გულისსიტყვთა თქუეს. ხოლო უკუეთუ გამო-ვინ-ეძიებდეს, თუ: ვითარ, რომელ მპარავი იყო, და უფალმან მას მიანდო გუადრუცი იგი გლახაკთაჲ, რადთა მას აქუნდეს,⁶ ვინაჲთგან ვეცხლისმოყუარე იყო? ხოლო ჩუენ ამის საქმისათვის ამას ვიტყვთ, ვითარმედ: დაფარული ამისი მიზეზი ღმერთმან უწყის. უკუეთუ კულა ჩუენცა ვიტყოდით, რომელსა ვჰგონებთ, ამას ვიტყვთ, ვითარმედ: რადთა მოუნყვდოს მიზეზი მისი ყოველივე, რამეთუ მან რად-იგი ქმნა, ვეცხლისმოყუარებით ქმნა, და აქუნდა გუადრუცისა მისგან ნუგეშინის-ცემად გულისთქუმისა მის მისისაჲ. და ამისთვის ქრისტე არას ამხილებდა მპარვობასა, რომელმან-იგი ყოველივე იცოდა, რამეთუ ენება, რადთამცა არა ჰმძლავრობდა მას გულისთქუმად იგი, და რადთამცა ყოველივე მიზეზი მოუნყვდა, არამედ ესე ოდენ თქუა:

¹ შდრ. იოან. 12,4-6. ² შდრ. იოან. 12,6. ³ შდრ. იოან. 6,64. ⁴ იოან. 6,70. ⁵ შდრ. მათ. 26,8-9; მარკ. 14,4-5. ⁶ შდრ. იოან. 12,6; 13,29.

სახარება: **„უტევით ეგე, რომელ დღედ დაფლვისა ჩემისა ქმნა ესე“ (12,7).**

თარგმანი: კუალად მოაწესენა მიმცემელსა მას, დაფლვად რად თქუა, არამედ არა შეეხებოდა მას მხილება, ვერცა მოდრიკა გული მისი სიტყუამან მან, რომელი ფრიად ლმოზიერმყოფელი იყო, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: სამძიმარად გიჩნ მე, არამედ მელოდე მცირედ, და წარვიდე. რამეთუ ამისთვის თქუა, ვითარმედ: **„მე არა მარადის თქუენ თანა ვარ“**¹ (12,8), გარნა ვერარამან ამათგანმან მოდრიკა ულმობელი იგი და მწეცისსახვ გონებად, დაღაცათუ ამისა ფრიად უმრავლჴსი ჰრქუა და ქმნა, და ფერწნი დაჰბანნა ლამესა მას, და ტაბლასა თვსსა დაჯდომად ღირს-ყო და პური მისცა, რომელ-ესე ყოველი სულსაცა მწეცთასა შემძლებელ არს მოდრეკად, და სიტყუანი ჰრქუნა შემძლებელნი ქვისაცა მოლობად, და ყოველი იგი არა თუ უწინარეს მრავლისა ჟამისა ქმნა, რადათმცა დაჰვიწყებოდა, არამედ მას ლამესა, რომელსა მისცემდა, გარნა მან იგი ყოველი შეურაცხ-ყო.

სწავლად 21 ვეცხლისმოყუარებისათჴს

რამეთუ ბოროტ არს ვეცხლისმოყუარებად, ბოროტ, და თუალთა და ყურთა დაუყოფს და მწეცისა უფიცხჴს ჰყოფს კაცსა, არცა გონებისა მხილებასა, არცა მეგობრებისა, არცა თვისისა სულისა ცხორებასა უტევებს გულისხმის-ყოფად, არამედ ვინაფთგან სძლიოს კაცსა, მიერთგან სრულიად დაიმონებს მას, ვითარცა მძლავრი ბოროტი. და უბოროტესი ესე არს, რომელ დაარწმუნებს, რადთა მადლიერცა მისა იყვენენ, და რაზომცა ჰმონებდენ მას, ესეოდენცა აღორძნდების გულისთქუამად მათი, და ესრეთ უკურნებელ იქმნების სენი იგი და მწეცი იგი – უბრძოლელ. ამან გეეზი განაკეთროვნა;² ამან ანანია და საფირა წარწყმიდნა;³ ამან იუდა ქრისტეს მიმცემელ ყო; ამან ჰურიათა მთავარნი დაანთქნა, რომელნი მიიღებდეს ქრთამსა და ზიარ მპარავთა იქმნებოდეს; ამან აღავსნა სისხლითა გზანი და გლოვითა და გოდებითა – ქუეყანანი; ამან შეაგინნა მრავალნი და ტაბლები ბილნებისად დააგო და სანოვაგები უშჯულოებისად. ამისთვის „კერპთმსახურებად“ უწოდა მას პავლე.⁴ ხოლო ვითარ არს კერპთმსახურებად? ესრეთ, რამეთუ რომელთამე აქუს საფასჴს და შეხებად მისა ვერ იკადრებენ, არამედ შვილითი შვილად ჰმარხვენ მიუახლებელად, ვითარცა სინმიდესა რასმე, რომელსა ვერ იკადრებენ კაცი მიახლებად, და

¹ მათ. 26,11; მარკ. 14,7. ² 4 მფე. 5,27. ³ საქმე 5,1-10. ⁴ შდრ. ეფეს. 5,5; კოლ. 3,5.

უკუეთუ ოდესმე აიძულნენ მიახლებად მათა, ესრეთ შეურაცხიეს, თუ ბოროტი რაიმე ქმნეს; და ვითარცა კერპთა, ეგრეთ დაჰმარხვენ საფასეთა, შეწყუდულთა შინაგან კართა და მოქლონთა, და ტაძრისა წილ აქუს მათ კიდობნები და დაჰმარხვენ ჭურჭელთა შინა ვეცხლისათა.

რასა იტყვთ, ვეცხლისმოყუარენო? არა თაყუანის-სცემთა ოქროსა მას, ვითარცა კერპსა? რამეთუ დაღაცათუ არა თაყუანის-სცემთ, არამედ ყოვლით კერძო პატივ-სცემთ მას; და კუალად კერპთმსახურსა ურჩიევის სულისა თვისა აღმოსლვად, ვიდრე კერპისა თვისა წარგებად, და ვეცხლისმოყუარენიცა ეგრეთვე არიან. ხოლო ამას თუ იტყვ შენ, კაცო, ვითარმედ: არა თაყუანის-ვსცემ მე ოქროსა, არცა იგი კერპსა მას თაყუანის-სცემს, არამედ მას შინა დამკვდრებულსა ეშმაკსა, და ეგრეთვე შენ, დაღაცათუ ოქროსა მას არა თაყუანის-სცემ, არამედ ეშმაკსა მას თაყუანის-სცემ, რომელი ოქროსა მისგან და გულისთქუმისა მისისაგან სულსა შინა შენსა შემოვალს, რომელი ყოვლისა ეშმაკისა უბოროტვს არს, – გულისთქუმად ვეცხლისმოყუარებისად, – რომელი გასწავლის ყოველსა ბოროტსა და გეტყვს მარადის: მბრძოლ ექმენ ყოველთა და მტერ უცნაურ ექმენ ბუნებასა, შეურაცხ-ყავ ღმერთი, შენირე თავი შენი ჩემდა. და კერპთა ცხოვარსა და ზროხასა შესწირვენ, ხოლო ვეცხლისმოყუარებად იტყვს: შენირე სული შენი ჩემდა, და ისმენ მისსა?

ჰხედავა, ვითარნი ბუნებანი ჰქონან? ვითართა შესაწირავთა ეძიებს? „სასუფეველსა ცათასა ვერ დაიმკვდრებენ ანგაჰრნი“,¹ და არავე ეშინის. და ესე გულისთქუმად უუძღურვს არს ყოველთა გულისთქუმათასა, რამეთუ არა ბუნებით დანერგულ არს, თუ არა, პირველითგანმცა იყო. ხოლო ან ვხედავთ, რამეთუ პირველითგან ოქროდ არა იყო, არცა ვის უყუარდა ოქროდ, არამედ ამის მიერ შემოვიდა ბოროტი ესე, რომელ თითოეულმან მეორისა შურითა იწყო უმეტესისა მოგებად, და ესრეთ განეფინა სენი ესე; რამეთუ რაჟამს იხილნენ ბრწყინვალენი ტაძარნი და უბანთა სიმრავლენი და ჭურჭლენი ვეცხლისანი და სხუად ყოველივე სიმდიდრვ, მეყსეულად ყოველსავე მოსწრაფებასა იქმან, რადთა მათ წარჰჰედენ, და ესრეთ იქმნებიან პირველნი მიზეზ შემდგომთა. გარნა არცა ესრეთ აქუს ვეცხლისმოყუარეთა სიტყუად წინაშე ღმერთისა, რამეთუ მრავალნი არიან უპოვარნი ქალაქთაცა შინა და უდაბნოთა. გარნა დაღაცათუ უპოვარებად ვერ ძალ-გიც, არამედ უცხოთა მონაგებთა ნუ მოიტაცებთ, რამეთუ სახენი ამის საქმისანი მრავალნი არიან, რომელნი არა იტაცებენ, არამედ სამართალითა მოგებული აქუს და მისგან ჰყოფენ მონყალებასა. რად არა უკუე მათ ვემურებით და ვჰბაძავთ?

¹ შდრ. 1 კორ. 6,9; ეფეს. 5,5.

მოვიწესენეთ პირველ ჩუენსა ყოფილნი კაცნი. არა ცალიერნი დგანანა ტაძარნი და აგარაკნი მათნი? და ოდენ სახელი მათი ეწოდების, ვითარმედ: მისი ვისიმე სახლი და მისი ვისიმე სოფელი. არა სულთ-ვითქუნეთა, ვიხილოთ რაჲ, თუ რაზომნი შრომანი თავს-ისხნა, რაზომნი ტაცეზანი მოიტაცნა მას ზედა, და ან არლარასადა ჩანს, არამედ მისთა მონაგებთა შინა იშუებენ სხუანი, რომელთასა არა ჰგონებდა? და ნუუკუე მტერნიცა მისნი იყვნენ მას შინა, და იგი ბოროტითა სიკუდილითა მომკუდარ არნ? და ესევე ჩუენ წინაგვც, რამეთუ უეჭუელად მოკუდომად ვართ, უეჭუელად იგივე აღსასრული მოსლვად არს ჩუენ ზედა. რამეთუ რაზომნი მტერობანი სხუათანი ქმნეს მაშენებელთა მათ ამათ ტაძართასა, რაოდენნი მოხუეჭანი, რაოდენნი წარსაგებელნი, და რაჲ იქმნა მის ყოვლისაგან სარგებელი? სატანჯველი საუკუნოდ და არცა ერთისა ნუგეშინის-ცემისა პოვნად, და აქაცა ან ყოველნი უზრახვენ ძვრსა. ანუ მრავალთა კაცთა ჴელმწიფეთა ხატები გამონერილები სახლთა შინა მათთა რაჴამს ვიხილოთ, არა უფროდსად ვიგლოვთა? ჴემმარიტად კეთილად თქუა წინაღწარმეტყუელმან, ვითარმედ: „ამაოდ შურების ყოველი კაცი“,¹ რამეთუ ჴემმარიტად ამაოება არს ესევეითართა საქმეთა ზედა მოსწრაფებაჲ. არამედ სავანეთა მათ და საყოფელთა ზეცისათა ესე არა არს, რამეთუ აქა სხუად შურის, და სხუად განისუენებნ მას შინა, ხოლო მუნ თითოეული თვსსა ზედა ნაშრომსა უფალ არს, და მრავალნილად მიილოს მისაგებელი. მას მოსაგებელსა ვეძიებდეთ, მუნ ვიშენოთ სახლები, რაჲთა განვისუენოთ ქრისტეს იესუსა მიერ, უფლისა ჩუენისა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ შდრ. ფსალმ. 38,6-7.

თაზი 23

სიტყუაჲ ესე: „აგრძნა ყოველმან ერმან ჰურიათამან, ვითარმედ მუნ არს, და მივიდეს არა თუ იესუესთვს მარტოდ, არამედ რადთა ლაზარეცა იხილონ, რომელი აღადგინა მკუდრეთით“ (12,9).

თარგმანი: ვითარცა სიმდიდრე განუკრძალველთა კაცთა მავნებელ ექმნების, ეგრეთვე მთავრობად, რამეთუ იგი ანგაჰრებად, ხოლო ესე ამპარტავანებად მოიყვანებს. და იხილე აქაცა, ვითარ სიმრავლჳ იგი ერისად მის უმჯობესად იყო, ხოლო მთავარნი – სრულიად წარწყმედილ. რამეთუ ერსა მას უსწავლელსა მრავალგზის ჰრწმენა მისი, ვითარცა მახარებელნი იტყვან, ვითარმედ: „მრავალსა ერსა ჰრწმენა მისი“,¹ ხოლო მთავარნი ურწმუნო იყვნეს, და თვთ იგინი იტყოდეს, ვითარმედ: „ნუუკუე მთავართაგანსა ვისმე ჰრწმენა მისი? ანუ არა უსწავლელსა მას ერსა ჰრწმენა მისი, რომელთა არა იციან შჯული? ნყეულ არიან“.² და ესრეთ მორწმუნეთა სწყევდეს და თავთა თვსთა, ღმრთისმკლველთა მათ, ბრძნად სახელ-სდებდეს. და აქაცა უკუე იხილეს რად სასწაული იგი, რომელი ქმნა ქრისტემან, ჰრწმენა მრავალთა, ხოლო მთავართა სხუად იგი ბოროტი არა ეყოფვოდა, არამედ ლაზარესიცა ენება მოკლვად.³ ჰ უკეთურნო! ქრისტესთვს იტყოდეთ, თუ: „შაბათსა დაჰჳსნის და ღმერთ-ჰყოფს თავსა თვსსა, და ჰრომნი მოვლენ მისთვს და წარგუტყუენვენო“.⁴ ლაზარესთვს რასალა იტყვთ? რად ბოროტი ქმნა? იხილეთ, ვითარ მკლველ იყო გონება მათი, რამეთუ დაღაცათუ მრავალნი სასწაულნი ექმნეს უფალსა, არამედ არცა ერთსა ზედა იყვნეს ესრეთ განფიცებულ, რამეთუ უზეშთაესცა იყო უფროჲს ყოველთასა და საკვრველ მკუდრისა ოთხისა დლისა სლვად და ზრახვად. გარნა ბრმისათვს და განრღუეულისა იტყოდეს შაბათსა მიზეზად და განადგენდეს ერსა, ხოლო აქა არარად აქუნდა მიზეზი. ამისთვს აღდგომილსა მას მკუდრეთით ებრძოდეს, რამეთუ ამასცა ვერლარა იტყოდეს აქა, თუ: მამისა წინააღმდგომი არს, ვინაეთგან ლოცვად დაუყოფდა მათ ჰირსა, და ვინაეთგან სხუად მიზეზი ვერარად პოვეს, მაშინ ინებეს მოკლვად მისი; და ბრმისათვსცამცა ესევე ექმნა, უკუეთუმცა არა აქუნდა მუნ შაბათი მიზეზად. და კუალად იგი გლახაკიცა იყო და უნდოჲ, და განჯადეს იგი გარე, ხოლო ესე კაცი იყო საჩინოჲ, და ამისთვსცა მრავალნი მოსრულ იყვნეს ნუგეშინის-ცემად დათა მისთა, რამეთუ წინაშე ყოველთასა აღადგინა იგი უფალმან, და ყოველნი მივიდოდეს ხილვად მისა. და ამისთვს იგინი განმჴეცებულ იყვნეს, რომელ დღეთა დღესასწაულისათა ყოველნი ბეთანიად მირბოდეს, და მათ ენება მოკლვად მისი და არად შეერაცხა საქმჳ

¹ იოან. 7,31; 8,30. ² შდრ. იოან. 7,48-49. ³ შდრ. იოან. 12,10. ⁴ შდრ. იოან. 5,18; 11,48.

იგი, ესრეთ მკლველნი იყვნეს. და ამისთვის წინაღსწარმეტყუელი იტყვს: „ველნი თქუენნი სავსე არიან სისხლითა“.¹

ხოლო ვითარ, რომელ უფალი კადნიერებით არღარა იქცეოდა და უდაბნოს იყო, და ან კუალად კადნიერებით მივალს? რამეთუ დააცხრო გულისწყრომად მათი წარსლვითა თვისითა და ან კუალად მივიდა, რაჟამს დაწყნარებულ იყო რისხვად მათი. და კუალად სიმრავლჳ იგი ერისაჲ, რომელი წინაუვიდოდა და უკუანა შეუდგა, კმა იყო შემფოთებად და შეურვებად მათა, რამეთუ ვერცა ერთმან სასნაულმან შეუძლო ესრეთ მოდრეკად ერისა მის, ვითარცა ლაზარესმან. და სხუად უკუე მახარებელი იტყვს, ვითარმედ: „დაჰფენდეს გზათა ზედა სამოსელთა მათთა“,² და: „ყოველი ქალაქი შეიძრაო“,³ და ესევეითართა პატივითა შევიდა. ხოლო ესე ქმნა ამისთვის, რადთამცა ერთი წინაღსწარმეტყუელებად აღასრულა და ერთი გამოსახა, და ერთისა მის წინაღსწარმეტყუელებისა იქმნა შესლვად მისი აღსასრულ და მეორისა – დასაბამ. რამეთუ აღსასრულ მის წინაღსწარმეტყუელებისა იქმნა, რომელ იტყვს: „გინაროდენ, ასულო სიონისაო, რამეთუ აჰა ესერა მეუფჳ შენი მოვალს მშუდი“.⁴ ხოლო რომელ-იგი დაჯდა კარაულსა ზედა, მომასწავებელი იყო მომავალისა საქმისაჲ, ესე იგი არს, რამეთუ არანმიდასა მას ნათესავსა წარმართთა-სა ეგულებოდა დამორჩილება მცნებათა თვსთად. ხოლო ვითარ სხუანი მახარებელნი იტყვან, ვითარმედ: „მონაფენი წარავლინნა მოყვანებად კარაულისა და კიცხსა მის“,⁵ და ესე არას იტყვს ესევეითარსა, და ამას ოდენ იტყვს, ვითარმედ: **„პოვა კარაული და დაჯდა მას ზედა“** (12,14)? ამისთვის, რამეთუ სხუათა მათ თქუეს, ვითარცა იქმნა და ვითარ წარავლინნა, ხოლო ამან არღარა ინება ყოვლისავე თქუამად, რომელი მათ ეთქუა, არამედ იტყვს, ვითარმედ: „პოვა და დაჯდა მას ზედა“. და ერი იგი ბაიადსა და ზეთისხილისა რტოსა და სამოსელსა დაუფენდეს,⁶ რადთა გამოაჩინოს, ვითარმედ უზეშთაეს და უდიდჳს აქუნდა იგი და არა ვითარცა წინაღსწარმეტყუელი, და ამისთვის იტყოდეს: **„ჰსანა! კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა!“** (12,13).

ჰხედავთა, ვითარმედ ესე იყო მათი შემაინრებელი, რომელ ყოველთა ჰრწმენა, ვითარმედ არა წინააღმდგომი არს ღმრთისაჲ? და ამისთვის ჰრწმენა ერსა მას, რამეთუ იტყოდა, ვითარმედ: „მამისაგან მოსრულ ვარ“.⁷ ხოლო რად არს სიტყუად იგი, ვითარმედ: **„გინაროდენ ფრიად, ასულო სიონისაო“** (12,15)? რამეთუ ვინაფთგან მეფენი, რომელნი მას შინა დასხდეს, მრავალნი იყვნეს უკეთურნი და განსცეს ქალაქი მტერთა,

¹ ესაია 1,15. ² მათ. 21,8; ლუკ. 19,36. ³ მათ. 21,10. ⁴ შდრ. ესაია 62,11; ზაქ. 9,9; მათ. 21,5; იოან. 12,15. ⁵ შდრ. მათ. 21,1-2; მარკ. 11,1-2; ლუკ. 19,29-30. ⁶ შდრ. მათ. 21,8; ლუკ. 19,36; იოან. 12,12-13. ⁷ შდრ. იოან. 8,42.

ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: მწნე იყავ, რამეთუ ესე არა ეგევიტარი არს, არამედ მშკდი და სახიერი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ესე ვერ გულისხმა-ყვეს მონაფეთა მისთა, თუ მის-თვის წერილ იყო**“ (12,16).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავა, ვითარ მრავალსა უმეცარ იყვნეს, რამეთუ იგი არა გამოუცხადებდა? და ოდეს-იგი თქუა, თუ: „დაჰჰსენით ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვაშენო იგი“,¹ ვერ გულისხმა-ყვეს. და კუალად სხუად მახარებელი იტყვს, ვითარმედ: „იყო მათგან დაფარული სიტყუად იგი“,² და არა იცოდეს, ვითარმედ ჯერ-არს მისი მკუდრეთით აღდგომა, არამედ ესე სამართლად დაფარულ იყო, რამეთუ უზეშთაეს იყო საზომსა მათსა, ვითარცა სხუად მახარებელი იტყვს, ვითარმედ: „ესმა რად თითოეულსა, შენუხნეს და შეურვებულ იყვნეს“.³ არამედ სიტყუად ესე, კარაულისათჳს თქუმული, რად არა გამოეცხადა? რამეთუ ესეცა დიდ იყო და უზეშთაეს მათისა საზომისა. ხოლო იხილე სიბრძნისმოყუარება ესე მახარებელთად, ვითარ ყოლადვე არა ჰრცხუენის მათისა მის პირველისა უმეცრებისა გამოცხადებად, რამეთუ იცოდეს, ვითარმედ წერილ იყო, ხოლო ესე არა იცოდეს, „თუ მისთვის იყო წერილ“, რამეთუ უკუეთუმცა პირველითგან ეცნა ყოველივე, ვითარ მიეცემოდა და ჯუარს-ეცუმოდა, და-მცა-ბრკოლებულ იყვნეს, რამეთუ იგინი პირველითგან მისსა მეფობასა მოელოდეს აქავე, და სიტყუასა მას მეფობისასა ვერ ძალ-ედვა გულისხმის-ყოფად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ხოლო ერი იგი ეწამებოდა, ვითარმედ აღადგინა ლაზარე მკუდრეთით**“ (12,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე იგი არს, ვითარმედ არამცა მოქცეულ იყვნეს მისა ესეოდენ მეყსა შინა, უკუეთუმცა არა ჰრწმენა სასწაულისა მის მიერ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ხოლო ფარისეველთა მათ ჰრქუეს: ჰხედავთა, რამეთუ არარას ირგებთ? აჰა ესერა ყოველი სოფელი მივიდა შედგომად მისა**“ (12,19).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე სიტყუანი, ვჰგონებ, თუ მათ მიერ თქუმულ არიან, რომელთა გონება კეთილად იყო და ვერ კადნიერ იქმნებოდეს, და ან ჰრქუეს მათ, რომელნი ეძიებდეს მას მოკლვად, ვითარმედ: ჰხედავთა, რომელ ცუდად და ამაოდ აჭირვებთ თავთა თქუენთა? ხოლო „სოფლად“ აქა ერსა იტყვან.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**იყვნეს წარმართთაგანნიცა აღმოსრულ, რადთა თაყუანის-სცენ დღესასწაულსა მას**“ (12,20). და ენება ხილვად იესუდსი და მოუჭდეს ფილიპეს; ხოლო ფილიპე ჰრქუა ანდრიას, რომელი პირველ მისა მოსრულ იყო, და ესრეთ ჰრქუეს მათ იესუს.⁴

¹ იოან. 2,19. ² ლუკ. 9,45; 18,34. ³ შდრ. მათ. 17,23; 26,22. ⁴ შდრ. იოან. 12,21-22.

თარგმანი: ხოლო უფალმან პირველ არაოდეს ჰრქუა სწავლად წარმართთა, არამედ ეტყოდა: „გზასა წარმართთასა ნუ მიხუალთ“;¹ რად-თამცა ყოველი მიზეზი მოუწყვდა ჰურიათა. ვინაფთგან უკუე იგინი ივლ-ტოდეს მისგან, და წარმართნი მოივლტოდეს მისა, და ჟამი იყო ვნებისა მისისაჲ, და ეგულეობდა წარმართთა მიმართ წარვლენად მოციქულთად შემდგომად ჯუარს-ცუმისა, ხოლო იგინი უწინარღს ჯუარს-ცუმისა ისწრაფდეს, ამისთვის ჰრქუა მათ, ვითარმედ:

სახარებაჲ: „**ან მოინია ჟამი, რაფთა იდიდოს ძვ კაცისაჲ**“ (12,23).

თარგმანი: რამეთუ პირველ არა უტევნა იგინი წარსლვად და იტყოდა: „გზასა წარმართთასა ნუ მიხუალთ“; და კუალად თქუა: „არა მოვლინებულ ვარ, გარნა ცხოვართა წარწყმედულთათვის სახლისა ის-რაჴლისათა“;² და: „არა კეთილ არს მოღებაჲ პურისაჲ შვილთაგან და მიცემად ძაღლთაჲ“.³ და ესრეთ, ვიდრემდის არა ჯუარს-აცუეს იგი და მოკლეს, არა დაუტევნა იგინი, ხოლო რაჟამს მათ თვთ მოიძულეს და მოკლეს იგი, მიერიტგან არღარად საჴმარ იყო მათ თანა დადგრომად, რამეთუ მათ თვთ იჯმნეს და თქუეს, ვითარმედ: „არა გვვის მეუფჴ, გარნა კეისარი“.⁴ მერმე უკუე დაუტევნა იგინი, რამეთუ მათ დაუტევეს იგი. ამისთვის იტყვს: „რაოდენგზის ვინებე შეკრებაჲ შვილთა თქუენთაჲ, და არა ინებეთ“.⁵ ხოლო რაჲ არს სიტყუაჲ ესე, ვითარმედ:

სახარებაჲ: „**უკუეთუ მარცუალი იფქლისაჲ არა დავარდეს ქუეყა-ნასა ზედა და მოკუდეს**“ (12,24)?

თარგმანი: ესე ჯუარს-ცუმისათვის თქუა, რაფთა არა იტყოდიან, ვითარმედ: რაჟამს წარმართნიცა მოუჴდეს, მაშინ მოიკლა. და ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: თვთ სიკუდილმან ჩემმან უმეტესად მოიყვანნეს იგინი, და აღორძნეს ქადაგებაჲ ჩემი“. და მერმე საქმჴცა ესე სახედ მოართუა, რამეთუ: იფქლსაცა ზედა ესე იქმნების, და სიკუდილითა თვისითა უმეტესსა ნაყოფსა მოიღებს.⁶ უკუე არა ჩემ ზედა უფროჲს იქმნესა ესე?

სწავლად 23 სარწმუნოებისათვის მართლისა

ხოლო ესე სიტყუაჲ პავლეცა აჴსენა, რაჟამს აღდგომისათვის იტყოდა. ან უკუე რაჲ შენდობაჲ პოვონ, რომელნი აღდგომასა ურწმუნო იყვნენ, ვინაფთგან სახჴ მისი მარადლე თესლთა მიერ და ნერგთაცა გამოჩნდების? და საქმესა რომელსა ღმერთი იქმოდის, მისი გამოძიებაჲ არა ჯერ-არს.

¹ მათ. 10,5. ² მათ. 15,24. ³ მათ. 15,26; მარკ. 7,27. ⁴ იოან. 19,15. ⁵ მათ. 23,37; ლუკ. 13,34. ⁶ შდრ. იოან. 12,24.

ვითარ არარაფსაგან არსად მომიყვანნა ჩუენ? რამეთუ რომელნიმე ცოდვასა შინა არიან და რომელნიმე – სიმართლესა. და ცოდვასა შინა მყოფთა მრავალთა მრავალი წელი დაყვიან, და სათნოთა ღმრთისათა მრავალგზის მცირედი ჟამი დაუყოფია. ან უკუე ოდეს მიიღოს თითოეულმან მისაგებელი, უკუეთუ არა არს აღდგომად? გარნა იტყვან ვიეთნიმე ბოროტისმეტყუელნი, ვითარმედ: ჰე, არს აღდგომად, არამედ ჯორცნი არა აღდგებიან. რამეთუ არა ესმის მათ სიტყუად ჰავლჳსი, რომელსა იტყვს: „ჯერ-არს ხრწნილისა მის შემოსად უხრწნელებაჲ“. ¹ რამეთუ ესე სიტყუად არა სულისათჳს თქუმილ არს, ვინაფთგან სული არა განიხრწნების, ხოლო აღდგომად დაცემულისად ითქუმის, დაეცემიან უკუე ჯორცნი.

ანუ რად არა გნებავს აღდგომად ჯორცთად? ნუუკუე ვერ ძალ-უცა ღმერთსა? არამედ ესე უკუანაფსკნელი სიბრმჳ არს. ანუ არა ჯერ-არსა? არამედ რაფსათჳს არა ჯერ-არს, რაფთამცა რომელი ეზიარა შრომათა და ჭირთა და სიკუდილსა, ეზიაროს გვრგვინთაცა? რამეთუ უკუეთუმცა არა შუენოდა, არცამცა დაბადებულ იყო პირველითგან, და არცამცა თავადსა უფალსა შეემოსნეს ჯორცნი, არამედ მან შეემოსნა ჯორცნი და აღადგინნა იგინი. და ისმინე, რასა იტყვს, ვითარმედ: „იხილეთ, რამეთუ სულსა ჯორც და ძუალ არა ასხენ, ვითარ-ესე მე მხედავთ“. ² ანუ ლაზარე რად აღადგინა, უკუეთუმცა უმჯობჳს იყო თვნიერ ჯორცთაფსა აღდგომად?

არამედ ნუ სცთებით მწვალებელთაგან, საყუარელნო, რამეთუ არს აღდგომად და საშჯელი, ხოლო ესე არა ჰრწნამს, რომელთა არა ჰნებავს მიცემად სიტყვსა საქმეთა მათთაებრ. არამედ იყოს აღდგომად, ვითარცა ქრისტე აღდგა; რამეთუ იგი არს დასაბამი და პირმშოჲ შესუენებულთად, რომელმან არა ქმნა ცოდვაჲ და აღდგა მკუდრეთით ჯორცითა. და ყოველნი იგი ბოროტნი სწავლანი გარემივაქცინეთ, რამეთუ არა მოციქულთად არს სწავლაჲ ესე არააღდგომისად, არამედ მარკონისი არს და უვალენტისი. ვივლტოდით ამისგან, რამეთუ ცხორებაჲ კეთილი თვნიერ მართლისა სარწმუნოებისა არად სარგებელ არს, ვითარცა-იგი არცა სარწმუნოებაჲ სარგებელ არს თვნიერ საქმეთა კეთილთაფსა. ³

ვეკრძალნეთ უკუე ბოროტთა სიტყუათა, რომელთა-ესე ვიცით ძალი იგი უძლეველი ღმრთისად, ვივლტოდით სიტყუათა მათთაგან. თქუენ გეტყვ ამას, რამეთუ უკუეთუმცა ჰლესევდით მარადლე გონებათა თქუენთა წერილთაგან და შეიჭურვოდეთ მათა მიმართ, არამცა დაგაყენენ მათისა ბრძოლისაგან, რამეთუ ჭეშმარიტებაჲ ძლიერ არს. არამედ მეშინის, ნუუკუე უჭურველნი შეხვდეთ ბრძოლად მათა და იძლინეთ, რამეთუ არარად არს უუძღურჳს მათსა, რომელნი ოჯერ იყვნენ შეწვენისაგან სულისა წმიდისა.

¹ 1 კორ. 15,53. ² ლუკ. 24,39. ³ შდრ. იაკობ 2,20,26.

და უკუეთუ იტყოდინ სიტყუათა ფილოსოფოსობისათა, ნუ გეშინინ, რამეთუ მათ არარად კეთილი იცინ, არამედ ყოველივე უკეთურებად, და რომელი ჩუენ მიერ სწავლულმან ერთმან უნდომან ქურივმან იცოდის, იგი პითალორა არა იცოდა, არამედ მათი ფილოსოფოსობად სამოსლითა იყო და თმითა და ნუერიითა, ხოლო შინაგანი – ყოლადვე სავსე არანმიდებითა და მატლითა და ნუთხითა. რამეთუ პირველმან მან მათმან წყალი თქუა ღმრთად, და მეორემან – ცეცხლი, და სხუამან – ჰაერი, და უჯორცოდსა და უნივთოდსა ღმრთისა გულისხმის-ყოფად ვერ მოიგეს, დაღაცათუ უკუანადსკნელ ცნეს მისთვის ეგვპტეს ძუელთა მიერ წერილთა. გარნა აქა აღვასრულოთ სიტყუად ჩუენი, რამეთუ უკუეთუმცა თვთოეულად მათთა სიტყუათა და საქმეთა ვიტყოდეთ, ფრიადი სიცილი იქმნების, რასა იგინი იტყოდეს ღმრთისათვს და სულისათვს და ნივთისათვს. ხოლო მე იგი დაუტევო ყოველი და ამას გეტყვ: წერილთასა ისმენდით და ისწავლიდით და მრავალმეტყუელებასა მწვალებელთასა გარენარჰვდეთ, ვითარცა ნეტარი პავლე ამცნებს ტიმოთეს,¹ რომელი იგი სავსე იყო სიბრძნითა და აქუნდა ძალიცა სასწაულთა ქმნად. მისი უკუე ვისმინოთ და ამაონი სიტყუანი შორს-ვევნეთ ჩუენგან და მოვიგნეთ საქმენი კეთილნი, ძმათმოყუარებად და მოწყალებად, რადთა საუკუნეთა მათ კეთილთა მივემთხვნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისადა არს დიდებად და სიმტკიცე თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ შდრ. 1 ტიმ. 6,20-21; 2 ტიმ. 2,15-18.

თავი 28

სიტყუად ესე: **„რომელსა უყუარდეს სული თვისი, წარინყმიდოს იგი; და რომელსა სძულდეს სული თვისი ამას სოფელსა, ცხორებად საუკუნოდ დაჰმარხოს იგი“** (12,25).

თარგმანი: ტკბილ არს ესე სანუთროდ და ყოვლითა გულისთქუმითა სავსე, გარნა არა ყოველთათვის, არამედ მათთვის, რომელნი შემშქუალულ იყვნენ მისა. უკუეთუ კულა ვინმე ზეცად აღიხილნეს და მუნ მყოფნი იგი შუენიერებანი იხილნეს, ესევითარმან ადრე უგულებელს-ყოს თავი თვისი, რამეთუ ჳორცთაცა შუენიერებად, ვიდრემდის სხუად უშუენიერესი არა გამოჩინებულ იყოს, შუენიერად ჩანს, ხოლო რაჟამს უაღრჳსი გამოჩნდეს, მაშინ პირველი იგი შეურაცხ იქმნების. ან უკუეთუ ჩუენცა ვინებოთ განცდად მათ შუენიერებათა და კეთილთა მათ სასუფეველისათა, ადრე განვარინნეთ თავნი ჩუენნი საკრველთა მათგან სოფლისათა, რამეთუ ყოველივე სიყუარული სოფლისა საქმეთად საკრველ არს. და ამისთვის ქრისტე იტყვს:

სახარებად: **„რომელსა უყუარდეს სული თვისი, წარინყმიდოს იგი; და რომელსა სძულდეს სული თვისი ამას სოფელსა, ცხორებად საუკუნოდ დაჰმარხოს იგი. უკუეთუ ვინმე მე მმსახურებდეს, მე შემომიდეგინ; და სადაცა-იგი მე ვიყო, მუნცა მსახური ჩემი იყოს“** (12,25-26).

თარგმანი: ვითარ უკუე არს ესე, რამეთუ: „რომელსა უყუარდეს სული თვისი, მან წარინყმიდოს იგი“? ესე იგი არს, რომელი გულისთქუმათა მისთა ბოროტთა იქმოდის და განუსუენებდეს მას უფროდ ზომისა; ამისთვის წერილ არს: „ნუ შეუდგები გულისთქუმათა სულისა შენისათა“,¹ რამეთუ ესე არს წარმწყმედელი მისი და დამაყენებელი გზისა მისგან სათნოებათაჲსა, ვითარცა-იგი კუალად „რომელსა სძულდეს სული თვისი, მან აცხოვნოს იგი“. ხოლო რაჲ არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „რომელსა სძულდეს“? ესე იგი არს, რომელი არა ჰმორჩილობდეს ნებასა მისსა. და არა თქუა: რომელი არა ჰმორჩილობდესო, არამედ: „რომელსა სძულსო იგი“, რამეთუ ვითარცა საძულელთა ჩუენთა ჳმისა სმენაჲცა არა გუნებავს, არცა პირთა მათთა ხილვასა წადიერ ვართ, ეგრეთვე სული რაჟამს წინააღმდეგომსა ნებისა ღმრთისასა ეძიებდეს, გარემიქცევაჲ ჯერ-არს. რამეთუ ვინაჲთგან მაშინ სიკუდილისა თვისისათვის ეგულებოდა მათა მიმართ სიტყუად და პირველვე იცოდა, ვითარმედ რაჟამს ესმნენ სიტყუანი იგი სიკუდილისა მისისანი, ფრიად შენუხებად იყვნეს, ამისთვის წინაჲთვე განადიდა საქმჳ იგი, ვითარმცა ესრეთ იტყოდა, ვითარმედ: რად ვიტყვ, თუ: უკუეთუ არა ჩემი სიკუდილი კეთილად თავს-იდვათ?

¹ შდრ. ზირ. 18,30.

არამედ უკუეთუ თქუენცა არა მოჰკუდეთ, არარად იყოს სარგებელ თქუენდა. და იხილე, ვითარ ნუგეშინის-სცემს სიტყვით, რამეთუ ფრიად მძიმე იყო და ძნელ სმენად სიტყუად ესე, ვითარმედ: სიკუდილი თანაგაც თქუენ, რადთა მიეცნეთ ჴელთა მტერთასა და მოიკლნეთ. და არა მაშინ ოდენ, არამედ ანცა, რაჟამს გამოჩინებულ არიან სასოებანი მის საუკუნოსანი, ძნელ არს სასუმელი სიკუდილისა. და არიან კაცნი, რაჟამს იხილნიან შუენიერნი ტაძარნი და საქმენი ამის სოფლისანი, დასთხევენ ცრემლთა, მო-რად-იწსენონ, ვითარმედ სიკუდილი წინაუც, ესრეთ ფრიად არს ამის ამოღსა სოფლისა გულისთქუმა და სიყუარული და მრავალსაზც საცთური. ხოლო ქრისტეს ენება ამათ ესევეითართა სოფლისა საკრველთა დაწსნად, ამისთვის იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „რომელსა სძულდეს სული თვისი ამას სოფელსა, ამან ცხორებად საუკუნოდ დაჰმარხოს იგი“ (12,25).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და ამას მათ ეტყოდა, რადთამცა შიში მათი დაჰწსნა. და ისმინე, რასა იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „უკუეთუ ვინმე მე მმსახურებდეს, მე შემომიდეგინ“ (12,26).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე სიკუდილისათვის თქუა, ესე იგი არს, ვითარმედ: უწმს უეჭუელად მსახურსა, რადთა უფალსა თვისსა შეუდგეს. ხოლო ესე თქუა მაშინ, რაჟამს იგინი მინდობილ იყვნეს ლოცვისა მისთვის ფრიადისა, თუ არღარად ევნოს. ვინაფთვან უკუე ჭირნი და სიკუდილნი უთხრნა მათ, ან კუალად სასყიდელსაცა იტყვს, ესე იგი არს, ვითარმედ: „სადაცა მე ვიყო, მუნცა მსახური ჩემი იყოს“, რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ სიკუდილსა მას აღდგომად შეუდგს. რამეთუ სადა არს ქრისტე? ცათა შინა. და ჩუენცა უკუე უწინარესცა აღდგომისაცა მუნ მივიდეთ სულითაცა და გონებითა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „მე თუ ვინმე მმსახუროს, პატივ-სცეს მას მამამან ჩემმან“ (12,26).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არა თქუა, თუ: მე? ამისთვის, რამეთუ ჯერეთ ესე-ვითარი გულისსიტყუად, ვითარი ჯერ-არს, არა აქუნდა, რამეთუ რომელთა ესეცა არა უწყოდეს, ვითარმედ აღდგომად მისი ჯერ-არს, ვითარმცა გულისხმა-ყვეს მაღალი რადმე საქმც? ამისთვის ძეთაცა ზებედწსთა ეტყოდა, ვითარმედ: „არა ჩემი არს მიცემად, არამედ რომელთადა განმზადებულ არს მამისა ჩემისა მიერ“.¹ და თავადი იგი არს, რომელი იქმს საშჯელსა, ხოლო აქა ერთობასა მასცა მოასწავებს, რამეთუ ვითარცა საყუარელისა ძისა მსახურნი, ესრეთ შეგინყნარნეს თქუენ მამამან.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „ან სული ჩემი შეძრწუნებულ არს, და რად ვთქუა? მამაო, მივსენ ამის ჟამისაგან“ (12,27).

¹ მათ. 20,23; მარკ. 10,40.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: კუალად თქუას თუ ვინმე: და ვითარ მათ სიკუდილად ანუევედა? და ან ესე სიტყუაჲ არა სიკუდილად მანუევენელისაჲ არს? არამედ გულისხმა-ყავთ, ვითარმედ უფროჲსად სიკუდილად მანუევენელისაჲ არს. რაჲთა არა იტყოდინან, ვითარმედ იგი გარეგან საღმობათა კაცობრივთა არს და ამისთვის ადვილად გუანუევს სიკუდილად, რომელნი-ესე კაცნი ვართ, ბუნებით სიკუდილისაგან მოშიშნი, და მას ამის საქმისა გამოცდილებაჲ არა აქუს, ამისთვის უჩუენებს, ვითარმედ იგიცა შეურვებულ არს სიკუდილისაგან, არამედ ვინადთგან უმჯობესი იგი არს, ამისთვის არა თანანარჰვდების მას. ხოლო ესე ყოველი კაცობრივისა ბუნებისაჲ არს და არა ღმრთეებისაჲ. ამისთვის იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ან სული ჩემი შეძრწუნებულ არს“** (12,27).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო უკუეთუმცა არა ესე იყო, რომელი შეწყობილებაჲ აქუს ამას სიტყუასა და შემდგომსა ამისსა, ვითარმედ: „მამაო, მიწსენ მე ამის ჟამისაგან“? და ესრეთ შეძრწუნებულ არს, რომელ გამოწსნასაცა ეძიებს, უკუეთუმცა შესაძლებელ იყო. ესე ყოველნი კაცობრივისა ბუნებისა უძღურებანი არიან, რომლისათვის იტყვს, ვითარმედ: არაჲ მაქუს, რაჲთამცა ვთქუ და ვითხოვე წსნაჲ ამის ჟამისაგან, რამეთუ ამისთვის მოვედ ამას ჟამსა. ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: გინა თუ გუეშინოდის და შეურვებულ ვიყვნეთ სიკუდილისაგან, არა ჯერ-არს სივლტოლად მისგან, რამეთუ მეცა ან შეურვებულ ვარ, არამედ არა ვიტყვ, რაჲთამცა განვერი მისგან, რამეთუ ჯერ-არს თავს-დებაჲ მომავალისაჲ მის.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„მამაო, ადიდე სახელი შენი“** (12,28).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ან შეურვებულ ვარ, არამედ უფროჲსად წინაღმდგომსა სიტყუასა ვიტყვ, ვითარმედ: „ადიდე სახელი შენი“, ესე იგი არს, ვითარმედ: მოინია ან ჯუარს-ცუმისა ჟამი. და ესრეთ გამოაჩინებს კაცობრივისა ბუნებასა თვსსა, ვითარ-იგი ბუნებასა არა ჰნებაჲს სიკუდილი, არამედ ყოფაჲ ცხოვრებასა ამას შინა, და ესრეთ გამოაჩინებს, ვითარმედ არა გარეგან იყო კაცობრივთა საქმეთაგან, რამეთუ ვითარცა შიმშილი ანუ დაძინებაჲ არა ბრალ არიან, ეგრეთვე ამის ცხოვრებისა წადიერებაჲ და არანებებაჲ სიკუდილისაჲ არა ბრალ არს, არამედ ბუნებითი საქმე არს. ხოლო ქრისტესა ჯორცნი ესხნეს წმიდანი სრულიად ცოდვისაგან და არა თუ ბუნებითთა საქმეთაგან კიდე იყო, არამედ ყოველივე საქმე ბუნებითი, რომელი უცოდველ იყო, აქუნდა მას. და უკუეთუმცა არა აქუნდა, ვითარმცა ჯორციელ იყო? და კუალად სხუაჲცა საქმე გუასწავა ამათ სიტყუათა მიერ; ესე იგი არს, რაჲთა უკუეთუ ოდესმე მოინეოდის საქმე რაჲმე ჩუენ ზედა და ჩუენ შეგუექმნას შიში, არავე ვივლტოდით საქმისა მისგან წინამდებარისა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„მამაო, ადიდე სახელი შენი“** (12,28).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ან შეურვებულ ვარ, არამედ უფროდსად წინააღმდეგომსა სიტყუასა ვიტყვ, ვითარმედ: „ადიდე სახელი შენი“; აჩუენებს, ვითარმედ ჭეშმარიტებისათვს მოკუდების, ვინაფთგან დიდებად ღმრთისა უნოდს საქმესა მას, რამეთუ ესრეთცა იქმნა შემდგომად ჯუარს-ცუმისა, რაჟამს მოიქცა ყოველი სოფელი და იცნა სახელი ღმრთისაჲ.

სახარებო: **„მოინია ჳმად ზეცით, რომელი იტყოდა: ვადიდე და მერმეცა ვადიდო“** (12,28).

თარგმანი: „მერმეცა“, ესე იგი არს, შემდგომად ჯუარს-ცუმისა. ხოლო ისმინე, რად თქუა ქრისტემან: **„არა ჩემთვის იქმნა ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის“** (12,30). ხოლო იგინი ქუხილსა ჳკონებდეს ანუ ანგელოზისა ჳმასა.¹ და სადაფთ ჳკონებდეს ამას? ნუუკუე არა განცხადებული და მალალი იყოა ჳმად იგი? გარნა ამისთვის, რამეთუ ადრე უჩინო იქმნა მათგან ჳმად იგი, რამეთუ ჳორციელ იყვნეს გონებითა და ზრქელ და დაჳსნილ, და რომელთამე ჳმად ოდენ იცოდეს, და რომელთამე იცოდეს ესეცა, ვითარმედ სიტყუად რადმე იყო, ხოლო თუ რად იყო, არა იცოდეს. ხოლო ქრისტემან ჳრქუა:

სახარებო: **„არა ჩემთვის იყო ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის“** (12,30).

თარგმანი: რადსათვს თქუა სიტყუად ესე? ამისთვის, რამეთუ მის სიტყვსა მიმართ წინააღუდეგობოდა, რომელ თქუეს, ვითარმედ: არა ღმრთისა მიერ არს;² რამეთუ რომელი ღმრთისა მიერ იდიდებოდა, ვითარ არა ღმრთისაგან იყო, რომლისა სახელი ამისთვის იდიდების? ამისთვისცა თავადმან თქუა, ვითარმედ: „არა ჩემთვის იყო ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის“. ესე იგი არს, ვითარმედ: არა თუ ამისთვის იყო, რადთამცა მე რადმე ვცან, რომელი არა ვიცი, რამეთუ მე ყოველივე მამისაჲ ვიცი. რამეთუ ვინაფთგან იტყოდეს, ვითარმედ: **„ანგელოზი ეტყოდა მას“** (12,29), ანუ: **„ქუხილი იყო“** (12,29), და არა ზრუნვიდეს მისდა ცნობად, ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „თქუენთვის იყო“, რადთამცა ესრეთ დაარწმუნა კითხვად, თუ რად იყო. ხოლო შეშინებულთა მათ არავე ჳკითხეს, თუ რად იყო, რომელთა არა უნყოდეს ყოლადვე, თუ რად იყო. და ამისთვის არა საჳმარ-უჩინდა სიტყვსა მის ცნობად: „არა ჩემთვის იყო ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის“. ჳხედავთა, რამეთუ მდაბალნი სიტყუანი ყოველნივე მათთვის ითქუმოდეს? თუ არა, ძესა არა უჳმდა შენენაჲ.

სახარებო: **„ან საჳჯელი არს ამის სოფლისაჲ, ან მთავარი ამის სოფლისაჲ განიჳადოს გარე“** (12,31).

თარგმანი: უკუეთუ ვინ იტყოდის, ვითარმედ: და რად შენყობილებად აქუს ამას სიტყუასა მას თანა, რომელი თქუა, ვითარმედ: „ვა-

¹ შდრ. იოან. 12,29. ² შდრ. იოან. 9,16.

დიდე და კუალადცა ვადიდო“? გარნა გულისხმა-ყავთ, ვითარმედ ფრიადი შეწყობილებად აქუს. რამეთუ ვინაფთგან თქუა, ვითარმედ: „ვადიდო“, ამისთვის გამოაჩინებს სახესაცა დიდებისასა, თუ ვითარი არს, ესე იგი არს, ვითარმედ იგი ქუე დაეცეს და გარე განვარდეს. ხოლო რად არს საშჯელი ამის სოფლისად? ესე იგი არს, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: სამშჯავროდ იყოს და შურის-გებად. რამეთუ მან მოკლა პირველი კაცი, თანამდებ ცოდვისა ქმნილი, რამეთუ ცოდვისა მიერ შემოვიდა სიკუდილი; ხოლო ჩემ თანა ესე არა უპოვნიეს, რადსათვს უკუე სიკუდიდ მიმცა? ანუ რადსათვს მოუვლინა გულსა იუდადსა მიცემად ჩემი? რამეთუ ნუვირ იტყვნ აქა, თუ: ღმრთისა განგებულებად იყო. და რადმცა ვინ ყო, რამეთუ ესე საქმე მისისა სიბრძნისად იყო, ვითარცა მას ენება და ვითარცა მან იცოდა? ხოლო იგი არა თუ ვისმე განეგო, რადთამცა ერთმან ვინმე ქმნა საქმე იგი, რამეთუ ესე მათისა უკეთურისა გონებისად იყო, რომელთა ქმნეს საქმე იგი, და ეშმაკისად, თუ არა, ღმერთსა არცა იუდადსი ენება წარწყმედად, არცა ჰურიათად, უკუეთუმცა არა მათ თვთ ექმნა ნებისთ თვსით და ეშმაკისა მიერ, რომლისათვსცა საშჯელი არსო სოფლისად. და ან, ვითარცა სამშჯავროსა შინა, ვთქუათ ეშმაკისა მიმართ, ვითარმედ: აჰა ესერა ყოველთა ზედა მოაწიე სიკუდილი, ვინაფთგან თანამდებ იყვნეს ცოდვისა, ხოლო ქრისტეს სიკუდილისათვს რად ისწრაფდი უსამართლოებით? ან უკუე ვინაფთგან უცოდველსა მას ზედა მოაწიე სიკუდილი, მის მიერ იწსნა ყოველი სოფელი, და საშჯელი იქმნა წსნისა მისისად, და შენ შენისა მთავრობისაგან განჰვარდი. ვითარცა-იგი არნ მძლავრი ვინმე ბოროტი და ყოველთა მოსწყუედნ, რომელთაცა ჰპოვებნ, და მერმე მოკლის ძვ მეფისად და სიკუდილითა მით მისითა სხუათაცა მის მიერ მომწყდართა სისხლი იძიის, ეგრეთვე იქმნა ძისა მიერ ღმრთისა, და ყოველთა მათ ბოროტთა, რომელნი ქმნა ჩუენ ზედა ეშმაკმან, ქრისტეს მიმართ ქმნილთა მის მიერ კადნიერებათა მათ ყოველთათვს საშჯელი მოეწადოს. და ამისთვის იტყოდა უფალი:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ან მთავარი იგი ამის სოფლისად განიწადოს გარე. და რაჟამს მე აღვიმალლო ქუეყანით, ყოველნი მოვიზიდნე ჩემდა**“ (12,31-32).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე იგი არს, ვითარმედ წარმართთაგანიცა. და რადთა არავინ თქუას, თუ: ვითარ განიწადოს გარე, უკუეთუ შენცა გძლევს? ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: ვერ მძლევს, რამეთუ ვითარმცა სძლია მას, რომელსა ყოველთაფვე ეგულებოდა მოზიდვად? და არა თქუა აღდგომისათვს, არამედ რომელი-ესე აღდგომისა უზეშთაეს იყო, ვითარმედ: „ყოველნი ჩემდა მოვიზიდნე“.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ყოველნი მოვიზიდნე ჩემდა**“ (12,32).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ვითარ უკუე იტყვს ზემო, ვითარმედ: „მამად მოიზიდავს“? გარნა ესრეთ არს, რამეთუ რომელი ძემან მოიზიდოს, მას

მამად მოიზიდავს. ხოლო „მოვიზიდნეო“, ვითარცა მძლავრისა მიერ შეპყრობილნი და თავით თვისით ვერშემძლებელნი მოსლვად. და საქმესა ამას სხუასა ადგილსა „ნარტაცებად“ უნესს, ვითარმედ: „ვერვინ შემძლებელ არს ჭურჭელთა ძლიერისათა ნარტაცებად, უკუეთუ არა პირველად შეკრას ძლიერი იგი“. ¹ ხოლო ამას ყოველსა იტყვს მძლავრებისა მისისა გამოჩინებად; და რომელსა მუნ „ნარტაცებად“ უწოდა, აქა „მოზიდვად“ უნესს.

სწავლად 28 მონყალებისათჳს

ხოლო ჩუენ, რომელთა ესე ყოველი ვიცით, აღვდგეთ და ვადიდებდეთ უფალსა ნუ სარწმუნოებითა ოდენ, არამედ საქმეთა მიერცა. უკუეთუ არა, არღარა დიდებაჲ არს, არამედ გმობაჲ, უკუეთუ მცნებათა მისთა შეურაცხ-ვჰყოფდეთ, რამეთუ არცა ესრეთ იგმობვის ღმერთი წარმართთა ცოდვისა მიერ, ვითარ ქრისტეანე თუ ბოროტი იყოს და უკეთური. ამისთჳს უკუე გვედრები, რაჲთა ყოვლით კერძო ვისწრაფდეთ დიდებად ღმრთისა, რამეთუ იტყვს: „ვაჲ არს მონისა მის, რომლისა მიერ სახელი ღმრთისაჲ იგმოს“. ² რამეთუ რაჲ წყალობაჲ ვპოვოთ, ოდეს რომელთადა ბრძანებულ არს, რაჲთა სხუათა მივსცემდეთ, და ჩუენ სხუათაგან მოვიტაცებდეთ? ნეტარ არს მისა, რომლისა მიერ სახელი ღმრთისაჲ იდიდებოდის.

ან უკუე ნუმცა ვითარცა ბნელსა შინა ვართ, არამედ ყოვლისაგანვე ცოდვისა ვივლტოდით, რამეთუ უკუეთუ ღმერთი სტანჯავს მათ, რომელთა მშვიერი არა გამოზარდონ, და რომელმან შიშუელი არა შემოსოს, დაშჯის, რაჲ-მე ყოფად არს მათთჳს, რომელთა შემოსილი განძარცონ? ამათ ესე ვითართა სიტყუათა თქუმაჲდ არა დავსცხრებით, და ნუუკუე რომელთა დღეს არა გკსმინონ, ხვალე გკსმინონ, და რომელნი ხვალე ურჩ იქმნენ, სხუასა დღესა ისმინონ. უკუეთუ კულა ვიეთნიმე ურჩებასა შინა დაადგრენ, ჩუენ უბრალო ვიყვნეთ, რამეთუ ჩუენი გკქმნიეს. არამედ ნუმცა ვინ იქმნების თქუენგანი ურჩ, რაჲთა არცა ჩუენ გურცხუენეს, არცა თქუენ დაისაჯნეთ, არამედ ყოველნი კადნიერებით საყდარსა ღმრთისასა წარმოუდგეთ, და ჩუენცა ვიქადოდით თქუენთჳს, რაჲთა ჩუენთა ბოროტთა ნუგეშინის-ცემაჲდ გუაქუნდეს თქუენი სათნოებაჲ ქრისტეს იესუს მიერ, უფლისა ჩუენისა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ მათ. 12,29; მარკ. 3,27; შდრ. ლუკ. 11,21-22. ² შდრ. რომ. 2,24.

თაზი 28

სიტყუაჲ ესე: „მიუგო ერმან მან: ჩუენ გუასმიეს შჯულისაგან, ვითარმედ ქრისტე უკუნისამდე ეგოს. და შენ ვითარ იტყვ, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისა აღმალლებად? ვინ არს ესე ძმ კაცისად?“ (12,34).

თარგმანი: ადვილად საცნობელ არს ცთომად და უძლურ, დაღაცათუ ბევრეულითა სახითა იფარვიდეს თავსა თვსსა. და ვითარცა რომელნი მიდრეკილსა და დაცემად მიახლებულსა კედელსა გობდენ და გლესდენ, გლესითა მით ვერ განამტკიცებენ მას, ეგრეთვე რომელნი ტყუოდიან, ადვილად იმხილებიან, ვითარცა-ესე აქა მოინია ჰურიათა ზედა; რამეთუ რაჟამს ქრისტემან ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „რაჟამს აღვიმალლო, ყოველნი ჩემდა მოვიზიდნე“,¹ მათ მიუგეს და ჰრქუეს: „ჩუენ გუასმიეს შჯულისაგან, ვითარმედ ქრისტე უკუნისამდე ეგოს. და შენ ვითარ იტყვ, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისა აღმალლებად? ვინ არს ესე ძმ კაცისად?“ ხოლო უკუეთუ ესე იცოდეს ნერილისაგან, ვითარმედ ქრისტე უკუნითი უკუნისამდე ჰგიეს, იგიცა ვითარ არა იცოდეს, რომელსა იტყოდა? რამეთუ ყოველგან ნერილთა შინა არს წინაღსწარმეტყუელება ვნებისა და აღდგომისათჳს. ესაია იტყოდა: „ვითარცა ცხოვარი კლვად მიიგუარა“,² და შემდგომი ამისი; და დავით იტყოდა შემსგავსებულსა ამისსა მეორესა შინა ფსალმუნსა³ და სხუათა მრავალთა ადგილთა, და ერთად იტყოდა ვნებისათჳს და აღდგომისა; და მამათმთავარმან თქუა: „მინვა და მიიძინა, ვითარცა ლომმან“, და მერმე შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „და ვინ აღადგინოს იგი?“⁴ და აჩუენებს ერთბამად სიკუდილსა ვნებისათჳს და აღდგომისა. არამედ ესენი ჰგონებდეს, რადთამცა გამოაჩინეს, ვითარმედ არა ქრისტე არს, და ესრეთ აღიარეს, ვითარმედ ჭემმარიტად ქრისტე უკუნისამდე ჰგიეს. და იხილე უკეთურებაჲ მათი, რამეთუ არა თქუეს, თუ: გუასმიეს, ვითარმედ ქრისტეს არაჲ ევნოს, არამედ: „უკუნისამდე ეგოს“, არამედ ვნებაჲ უკუდავებისა დამახრწველ არა იქმნებოდა. და ამის მიერ საცნაურ არს, ვითარმედ მრავალსა გულისხმა-ჰყოფდეს და ნეფსით ზაკუვიდეს. რამეთუ ესმა მისგან, ვითარმედ: „ჯერ-არს ძისა კაცისა აღმალლებად“, და არა ჰრწმენა, არამედ თქუეს: „ვინ არსო ესე ძმ კაცისად?“ და ესეცა უკეთურებით, ვითარმცა აჩუენებდეს, ვითარმედ არა იციან, თუ იგი არს. ხოლო ქრისტეს ენება მათისა პირისა დაყოფად და რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ არა დამაყენებელ არს ვნებაჲ უკუნისამდე ყოფისა, და ამისთჳს ჰრქუა:

სახარებაჲ: „მცირედ ჟამ ნათელი თქუენ თანა არს“ (12,35).

თარგმანი: გამოაჩინებს, ვითარმედ სიკუდილი მისი მიცვალებ-

¹ იოან. 12,32. ² ესაია 53,7; საქმე 8,32. ³ ფსალმ. 2,2. ⁴ დაბ. 49,9.

ბაჲ არს, რამეთუ ნათელი მზისაჲ არა განქარდების, არამედ მცირედ ჟამ მიგუეფარვის და მერმე გამოჩნდების.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„ვიდოდეთ, ვიდრე ნათელი გაქუსლა“** (12,35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რომლისა ჟამისათჳს-მე იტყჳს ამას? ყოვლისა ამის ცხორებისათჳს სანუთროდსა ანუ ჟამისა მისთჳს, რომელი უნინარეს ჯუარს-ცუმისა იყო? მე ვჰგონებ, თუ ორთავე იტყჳს, რამეთუ მიუნდომელისა კაცთმოყუარებისა მისისათჳს მრავალთა შემდგომად ჯუარს-ცუმისაცა ჰრწმენა. ხოლო ამათ სიტყუათა იტყჳს, რადთამცა მოსწრაფეყვნა სარწმუნოებისა მიმართ, ვითარცა ზემორე ქმნა, და ესრეთ იტყოდა, ვითარმედ: „მცირედ ჟამ თქუენ თანა ვარ“,¹ და აქაცა იტყჳს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„რომელი ვალნ ბნელსა შინა, არა იცინ, ვიდრე ვალნ“** (12,35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე ჭეშმარიტად აღესრულა ჰურიათა ზედა, რამეთუ რაოდენთა საქმეთა იქმან, და არა იციან, რასა იქმან, არამედ ვითარცა ბნელსა შინა ვლენ და ჰგონებენ, ვითარმედ მართალსა გზასა ვლენ, არამედ იგინი ბოროტსა და განდრეკილსა ვლენ, შაბათსა იმარხვენ და შჯუულსა ძუელსა, და არა იციან, რასა იქმან. და ამისთჳს ეტყოდა: „ვიდოდეთ, ვიდრე ნათელი გაქუს, რადთა ძე ნათლის იყვნეთ“,² ესე იგი არს, ჩემნი ძენი; ვითარცა პირველ იტყოდა მახარებელი, ვითარმედ: „არა ნებითა ჳორცთაჲთა, არამედ ღმრთისაგან იშვნეს“,³ ესე იგი არს, ვითარმედ მამისაგანცა. აქა თვთ იტყჳს შობად მათა, რადთა სცნა, ვითარმედ ერთი ძალი არს მამისა და ძისაჲ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„ამას ეტყოდა იესუ და წარვიდა და დაიმალა მათგან“** (12,36).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რადსათჳს დაიმალა ან, ვინაჲთგან არცა ქვეები აღიღეს, არცა სიტყუაჲ ბოროტი ჰრქუეს? გარნა იგი მხედველი იყო გულთაჲ და ჰხედვიდა, ვითარმედ აღგზნებულ იყო გულისწყრომად მათი, და წარვიდა, რადთამცა ნუგეშინის-სცა შურსა მათსა. და იხილე, ვითარ მოასწავა ესე მახარებელმან, რამეთუ მეყსეულად იტყჳს, ვითარმედ: **„ესე-ზომი სასწაული ქმნა იესუ წინაშე მათსა, და არა ჰრწმენა მისი“** (12,37). რომელნი ესეზომნი? რაოდენნი მახარებელსა არა დაუნერიან, რამეთუ ვითარცა თვთ იტყჳს, ვითარმედ უმრავლესნი იგი სასწაულნი მისნი არა დაუნერიან.⁴ ხოლო ქრისტე განეშორა და კუალად მოვიდა რაჲ, ეტყოდა, ვითარმედ: „რომელსა მე ვჰრწმენე, არა მე ვჰრწმენე, არამედ მომავლინებელი ჩემი“.⁵ რამეთუ მარადის ესრეთ იქმს: ინყებს სიტყუათაგან მდაბალთა და მიიყვანებს სიტყუასა თჳსსა მამისა მიმართ და აღამალ-

¹ იოან. 7,33; 13,33. ² შდრ. იოან. 12,35-36. ³ იოან. 1,13. ⁴ შდრ. იოან. 20,30; 21,25.

⁵ იოან. 12,44.

ლებს სიტყუასა თვისსა; და რაჟამს იხილოს განფიცებდა მათი, წარვალს მათგან და მერმე კუალად მოიწვეის მათა მიმართ, კუალად მდაბალთა სიტყუათა მიერ იწყებს თქუმად, ვითარცა-იგი თქუა რად, ვითარმედ: „ვითარცა მესმის, ვმჯი“,¹ და მერმე აღამაღლა სიტყუად თვისი, ვითარმედ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა, ეგრეთვე ძმ აღადგინებს“;² და მერმე მიეფარა და კუალად მივიდა მათა გალილევას და ეტყოდა სწავლასა და თქუა, ვითარმედ ზეცით გარდამოსრულ არს;³ და მიეფარა და კუალად კარვობად გამოჩნდა. და ესრეთ ჰყოფდა მარადის სწავლასა თვისსა მრავალსახედ მიფარვითა და გამოჩინებითა, სიმდაბლითა და სიმალლითა, ვითარცა-ესე აქაცა ქმნა. „ხოლო ესეოდენნი სასწაულნი ქმნნა, და არა ჰრწმენა მისი. რადთა აღესრულოს სიტყუად იგი ესაია წინადასწარმეტყუელისაჲ, რომელი თქუა: უფალო, ვის-მე ჰრწმენა სასმენელი ჩუენი? და მკლავი უფლისაჲ ვის გამოეცხადა?⁴ და ამისთვის ვერ ეძლო რწმუნებად, რამეთუ კუალად თქუა ესაია: დაუბრმეს თუალნი მათნი, და დაუსულბეს გულნი მათნი, რადთა ვერ იხილონ თუალითა, ვერცა გულისხმა-ყონ გულითა.⁵ ესე თქუა ესაია, ოდეს იხილა დიდებაჲ მისი და მისთვის იტყოდა“ (12,37-41). აჰა ესერა კუალად სიტყუად ესე, ვითარმედ არა მიზეზისანი არიან, არამედ აღსასრულისანი, რამეთუ არა თუ, რომელ ესაია თქუა, თუ: „არა ჰრწმენეს“, ამისთვის არა ჰრწმენა, არამედ ვინაჲთგან არა ეგულეობდა რწმუნებად, ამისთვის თქუა ესაია. ხოლო რად არს, რომელ მახარებელი არა ესრეთ იტყვს, არამედ იტყვს, თუ: ურწმუნოებაჲ წინადასწარმეტყუელებისაგან იყო და არა წინადასწარმეტყუელებაჲ – ურწმუნოებისაგან? რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ამისთვის ვერ ეძლო რწმუნებად, რამეთუ თქუა ესაია“. რამეთუ ამას ადგილსა ჰნებავს გამოჩინებად უტყუველობასა მას წერილისასა, ვითარმედ რომელი-იგი თქუა, ყოველივე იქმნა. რადთა ვერვინ იტყოდის, თუ: რადსათვის მოვიდა ქრისტე, ვინაჲთგან იცოდა, ვითარმედ არა უსმენდეს მას? ამისთვის წინადასწარმეტყუელთაცა შემოიყვანებს, რომელთა იცოდეს ესე. ხოლო იგი მოვიდა, რადთა მიზეზი არა აქუნდეს ცოდვისა მათისათვის, რამეთუ რადცა თქუა წინადასწარმეტყუელმან, ეგვევითარი თქუა, რომელი უეჭუელად ეგულეობდა ყოფად, რამეთუ უკუეთუმცა არა ეგულეობდა ყოფად, არამცა ეთქუა; ხოლო უკუეთუ ესე სიტყუად არს, ვითარმედ: „ვერ ძაღედვა“, ესე მისი ნაცვალნი არს, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: არა უნდა, და ნუ გიკვრს, რამეთუ სხუასა ადგილსა იტყვს: „რომელსა ძაღ-უც ტვრთვად, იტვრთენ“.⁶ და ესრეთ მრავალსა ადგილსა ნებასა ძაღად უწოდებს, ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „სოფელსა ვერ ძაღ-უც მოძულებად

¹ იოან. 5,30. ² შდრ. იოან. 5,21. ³ შდრ. იოან. 6,38,41,51. ⁴ ესაია 53,1. ⁵ შდრ. ესაია 6,9-10; მათ. 13,14-15; მარკ. 4,12; ლუკ. 8,10; საქმე 28, 26-27; რომ. 11,8. ⁶ მათ. 19,12.

თქუენდა“.¹ და კუალად არა წერილისა მიერ ოდენ არს ესე ჩუეულებაჲ, არამედ მრავალგზის კაცთა მიერცა, ვითარცა იტყვნ ვინმე, ვითარმედ: ვერ ძალ-მიც მისი ვისიმე შეეუარებაჲ, და ფრიადსა მას ნებასა ძალად უწოდნ; და ვითარმედ მას ვისმე ვერ ძალ-უც, რადთამცა სახიერ იყო, და ძალად ნებასა იტყვნ. და კუალად წინადასწარმეტყუელი იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ იცვალოს ჰინდომან ტყავი თვისი და ვეფხმან სიჭრელჳ თვისი, და ერმანცა ამან შეუძლოს კეთილის-ყოფად, რომელსა უსწავლიეს ბოროტი“.² არა თუ იტყვს, თუ: შეუძლებელ არს ქმნად სათნოებისაჲ, არამედ: არა ჰნებავსო და ამისთვის ვერ ძალ-უც. და აქაცა უკუე მახარებელი ამას იტყვს, ვითარმედ: შეუძლებელ იყო, რადთამცა ტყუვა წინადასწარმეტყუელმან, გარნა არა თუ მათისა სიტყვსათვს ვერ ეძლო მათ რწმუნებად, რამეთუ შესაძლებელ იყო, რადთამცა ერწმუნა მათ, და იგი უტყუველადმცა ეგო, რამეთუ არამცა ესე წინადასწარ ეთქუა, რამეთუ ესევეითარი აქუს ჩუეულებაჲ წერილსა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „**ესე თქუა ესაია, ოდეს იხილა დიდებაჲ მისი**“ (12,41).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ვისი დიდებაჲ? მამისაჲ. ხოლო ვითარ იოვანე ძისათვს იტყვს და პავლე სულისათვს? არამედ არა თუ შეჰრწყუმენ იგინი გუამოვნებითა, – ნუ იყოფინ! – არამედ ესრეთ იტყვან, ვითარმედ ერთი არს პატივი მათი, რამეთუ ყოველივე მამისაჲ ძისაჲ არს, და ძისაჲ სულისა წმიდისაჲ არს; და სიტყუანი იგი სულისა წმიდისანი არიან, რამეთუ ყოველივე, რომელი თქუან ანგელოზთა, ღმრთისა სიტყუანი არიან, ხოლო რომელი ღმერთმან თქუას, იგინი არა ანგელოზთანი არიან. ეგრეთვე ესე სიტყუანი სულისანი არიან.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „**და იტყოდა მისთვის**“ (12,41).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რასა იტყოდა? „ვიხილე უფალი მჯდომარე საყდართა მაღალთა“,³ და შემდგომი ამისი. ხოლო „დიდებაჲ“ აქა იტყვს ხილვასა მას და კუამლსა და საიდუმლოთა მათ დაფარულთა და ხილვასა სერაბინთასა და ელვასა მას საყდრისაგან გამომავალსა, რომელსა მიხედვად ძალნი იგი ვერ შეძლებელ იყვნეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „**და იტყოდა მისთვის**“ (12,41).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რასა იტყოდა? რაჟამს ესმა ჳმად, ვითარმედ: „ვინ წარვავლინო ამის ერისა? და თქუა: აჰა ესერა მე წარმავლინე. და თქუა: სმენით ესმოდის და ვერ გულისხმა-ყონ. რამეთუ დააბრმნა თუალნი მათნი და გული მათი განაფიცხა“.⁴ აჰა ესერა კუალად სხუად საძიებელი, არამედ ადვილ არს, უკუეთუ კეთილად გულისხმა-ჰყოფდეთ. რამეთუ ვითარცა მზჳ უძღურთა თუალთა უფროდსად ავნებს, არა თუ

¹ იოან. 7,7. ² იერ. 13,23. ³ ესაია 6,1. ⁴ შდრ. ესაია 6,8-10; მათ. 13,14-15; მარკ. 4,12; ლუკ. 8,10; საქმე 28,26-27; რომ. 11,8.

მისი ბუნებად ესრეთ არს, არამედ იგინი უძლურ არიან, ეგრე იქმნების მათ ზედა, რომელნი მაცლილობელ იყვნენ სიტყუათა ღმრთისათა თვისითა გულისხმის-ყოფითა ცნობად. რამეთუ ფარაოხსტესცა ითქუმის ესრეთ, ვითარმედ: „განვაფიცხო გული მისი“;¹ და ესეცა ჩუეულებად არს წერილისად. და კუალად წერილ არს: „მისცნა იგინი გამოუცდელსა გონებასა“;² ესე იგი არს, მიუშუნა, შეუნდო, რამეთუ არა თუ ესრეთ იტყვს წერილი, ვითარმედ მან მისცნა იგინი, რაფთამცა ქმნეს ბოროტი უნებლიადთ, არამედ რამეთუ ბოროტ იყო გონებად მათი, და უკეთურებისათეს გულთა მათთადას მიუშუნა და დაუტევნა იგინი. ხოლო ოდეს კაცი ღმრთისა მიერ დატევებულ იქმნას, მიერთგან ემმაკსა რაფცა ენებოს, აქმნევს. და ამისთეს შეაშინებს მსმენელსა და იტყვს: „განაფიცხა და მისცა“, რამეთუ იგი ნეფსით თესით არა თუ ოდენ არა მიგუცემს, არამედ და-ცა-არაფე-გკტიობს; და ისმინე, რასა იტყვს, ვითარმედ: „არა ცოდვანი თქუენნი განგყოფენ ჩემგან?“³ და კუალად იტყვს: „აჰა ესერა რომელთა განიშორნეს თავნი თესნი შენგან, იგინი წარწყმდეს“;⁴ და ოსე წინადაწარმეტყუელი იტყვს, ვითარმედ: „დაივიწყე შჯული უფლისა ღმრთისა შენისად, დაგივიწყო მეცა“;⁵ და თავადი უფალი იტყვს: „რა-ოდენგზის ვინებე შეკრებად შვილთა თქუენთად, და თქუენ არა ინებეთ!“⁶ და ესაია კუალად იტყვს: „მოვედ, და არა იყო კაცი, უნოდე, და არა იყო, რომელმანმცა მისმინა“.⁷ ხოლო ამას ყოველსა იტყვან, რაფთა გულისხმა-ვყოთ, ვითარმედ ჩუენ ვიქმთ დასაბამსა ღმრთისა დატევებისასა და მიზეზ ვიქმნებით წარწყმედისა ჩუენისა, რამეთუ ღმერთსა არა თუ ოდენ არა ჰნებავს დატევებად და ტანჯვად ჩუენი, არამედ ოდეს გუტანჯვიდეს, მასცა არა ნებსით, არამედ უნებლიადთ იქმს, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „არა მნებავს სიკუდილი ცოდვილისად“;⁸ და ქრისტეს ეგულებოდა რად იერუსალჴმისა წარწყმედად, ცრემლოვოდა მას ზედა,⁹ რომელსა ჩუენ ვიქმთ მოყუარეთა ჩუენთა ზედა.

სწავლად 26 სიყუარულისათეს

ამისთეს უკუე, რომელთა ესე ყოველი ვიცით, ვისწრაფოთ, რაფთა არა დატევებულ ვიქმნეთ ღმრთისა მიერ, არამედ ვილუწიდეთ სულთა ჩუენთა და ვისწრაფდეთ შეყუარებად მოყუსისა და ნუმცა განვეყოფით ასოთა ჩუენთა, რომელ-ესე საქმჴ არს განცოფებულთად, არამედ

¹ გამ. 4,21; 7,3; 10,1. ² რომ. 1,28. ³ შდრ. ესაია 59,2. ⁴ ფსალმ. 72,27. ⁵ შდრ. ოსე 4,6. ⁶ მათ. 23,37; ლუკ. 13,34. ⁷ ესაია 50,2. ⁸ ეზეკ. 18,32. ⁹ შდრ. ლუკ. 19,41-44.

უფროხსად ვისწრაფდეთ კურნებად ასოთა ჩუენთა, უკუეთუ უძლურნი იყვნენ. რამეთუ ჴორციელთა ამათ ასოთა შინა უკუეთუ ვიხილოთ ერთი რომელიმე მოუძლურებული, ყოვლითა მოსწრაფებითა არა დავსცხრებით კურნებად, და უკუეთუ ვერ შეუძლოთ, არავე დავსცხრებით. ეგრეთვე უკუე ვისწრაფოთ ძმათა ჩუენთა ყოფად და ურთიერთას სიმძიმესა ვიტკრთვიდეთ, რაჟთა ესრეთ აღვასრულოთ შჯული ქრისტესი და მივემთხვნეთ საუკუნეთა კეთილთა მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა მამით და სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი 20

სიტყუა ესე: „ხოლო მთავართაგანთა მრავალთა ჰრწმენა მისი, არამედ ფარისეველთაგან ვერ აღიარეს, რადთა კრებულისაგან არა განასხნენ. რამეთუ შეიყუარეს დიდებაჲ კაცთაჲ უფროჲს, ვიდრე დიდებაჲ ღმრთისაჲ“ (12,42-43).

თარგმანი: ყოველთაგან სულისა მავნებელთა ვნებათა კეთილ არს სივლტოლად, ხოლო უფროსად მათ ვნებათაგან ჯერ-არს ყოვლითა მოსწრაფებითა სივლტოლად, რომელნიცა მათ მიერ სხუათა მრავალთა ცოდვათა და ვნებათა შობდენ, ვითარცა არს ვეცხლისმოყუარებაჲ, რამეთუ არს სენი იგი თავითცა თუსით ბოროტ და მავნებელ. ხოლო უძკრწს ამისთვის არს, რამეთუ ძირი არს ყოველთა ვნებათაჲ; ეგრეთვე არს ცუდადმზუაობრობაჲ. და აჰა ესერა ესენი სარწმუნოებისაგან ქრისტესისა ტრფიალებსათჳს წარმავალისა ამის დიდებისა განცკვეს.

სახარებაჲ: „ხოლო მრავალთა მთავართაგანთა ჰრწმენა მისი, არამედ ფარისეველთაგან ვერ აღიარეს, რადთა კრებულისაგან არა განასხნენ. რამეთუ შეიყუარეს დიდებაჲ კაცთაჲ უფროჲს, ვიდრე დიდებაჲ ღმრთისაჲ“ (12,42-43).

თარგმანი: არა სამე უკუე მთავარნი იყვნეს, არამედ მონანი ბოროტისა მონებისანი. ხოლო უკუანაღსკნელ ესეცა შიში დაიწსნა, რამეთუ მთავარნიცა და მღდელნი ირწმუნებდეს მოციქულთა მიერ, და მადლმან სულისა წმიდისამან, მო-რად-ვიდა, ყოველნი განამტკიცნა. ხოლო ქრისტე მაშინ ეტყოდა:

სახარებაჲ: „რომელსა ვჰრწმენე მე, არა მე ვჰრწმენე, არამედ მომავლინებელი ჩემი“ (12,44).

თარგმანი: ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: რად გეშინის რწმუნებად ჩემდა, რომლისა სარწმუნოებაჲ ესრეთ დიდ არს და ღმრთისა მიინევის? ჰხედავა, ვითარ ყოველსა ადგილსა გამოაჩინებს განუყოფელობასა თუსსა მამისაგან? ხოლო ესე არაოდეს თქუა, ვითარმედ: რომელსა ჰრწმენეს მამაჲ, მე ვჰრწმამ, რამეთუ უძღურ იყვნეს იგინი და ეთქუამცა უგუნურებით, ვითარმედ: აჰა ესერა ჩუენ ღმერთი გურწამს და შენ არა გურწამ; არამედ იტყვს, ვითარმედ: „რომელსა ვჰრწმენე მე, მას მამაჲ ჰრწმამს“, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ არად საწმარ არს მათი სარწმუნოებაჲ მამისა მიმართ, რომელთა იგი არა ჰრწმენეს; და რადთა არა ჰგონებდენ, ვითარმედ კაცისათჳს იტყვს, ამისთვის თქუა:

სახარებაჲ: „რომელმან მიხილა მე, იხილა მომავლინებელი ჩემი“ (12,45).

თარგმანი: არა ჳორციელსა ხედვასა იტყვს აქა, რამეთუ ღმერთი ჳორციელითა თუალითა არა იხილვების, არამედ ხილვასა მას გონებისა-

სა იტყვს და ამის სიტყვსა მიერცა ერთობასა მას გამოაჩინებს. „რომელსა ჰრწმენეს ჩემი“. – რა არს სიტყუად ესე? ესე იგი არს, ვითარმცა ვინ თქუა, ვითარმედ: რომელმან მდინარისა წყალი აღიღოს, არა მდინარისასა, არამედ წყაროსაგან აღიღებს; და უფროსად ესეცა სახს ჯერეთ უძღურვე არს წინამდებარისა ამის საქმისა მიმართ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„მე ნათელი მოვედ სოფლად“** (12,46).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ ვინადთან მამასა ძუელსა შინა ესრეთ ეწოდების ყოველსა ადგილსა, ამისთვის ახალსაცა შინა ესრეთვე ავსენებს ამით სახითა. ამისთვის პავლეცა „ბრწყინვალეზად“ უწესს მას¹ და ესრეთ გამოაჩინებს ფრიადსა მას ერთობასა მამისა მიმართ ძისასა. ხოლო ნათელ არს იგი, რომელმან განგუათავისუფლნა ჩუენ საცთურისაგან და სულიერი იგი სიბნელს დაჰსნა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელმან ისმინეს სიტყუანი ჩემნი და [არა] დაიმარხნეს, მე არა ვსაჯო იგი, რამეთუ არა მოვედ დაშჯად სოფლისა, არამედ რადთა ვაცხოვნო სოფელი“** (12,47).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რადთა არა ჰგონებდენ, ვითარმედ უძღურებისათს თანანარჰვდა შეურაცხისმყოფელთა მისთა, ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: „არა მოვედ დაშჯად სოფლისა“. და მერმე, რადთა არა დაჰსნილ და უდებ იქმნენ ამის სიტყვსა მიერ, ამისთვის შესძინა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელმან შეურაცხ-მყოს მე და არა დაიმარხნეს სიტყუანი ჩემნი, აქუს მსაჯული თვისი“** (12,48).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: უკუეთუ მამად არავის შჯის, და შენ არა მოხუედ, რადთა დაჰსაჯო სოფელი, ვინ შჯის მას? გარნა **„სიტყუასა რომელსა ვიტყოდე, მან საჯოს იგი“** (12,48), რამეთუ ვინადთან იტყოდეს, ვითარმედ: „არა ღმრთისაგან არს“,² ამისთვის, რადთა მაშინ ამათ სიტყუათა ვერღარა იტყოდინ, არამედ სიტყუანი ჩემნი მიუღებდენ მათგან ყოველსა სიტყუასა და დაშჯიდენ მათ, რომელმან სიტყუანი ესე, რომელნი თქუნა, ვითარმედ: „თავით ჩემით არა მოსრულ ვარ“,³ და ვითარმედ: „მამამან, რომელმან მომავლინა მე, მომცა მცნებად და სხუანი ესე ვითარნი, რად ვთქუა და რასა ვიტყოდი“,⁴ და ესე ყოველნი დაუყოფდენ მათ მას დღესა პირსა და მოუღებდენ ყოველსა მიზეზსა. რამეთუ მან ყოველნი ესე სიმდაბლისა სახენი სიტყუანი მათთვის თქუნა, რადთა იგინი მოიქცენ, და ვინადთან არა მოიქცეს, ამისთვის მათ სიტყუათა დასაჯნენ იგინი. ხოლო რად არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: **„რომელმან მომავლინა მამამან, მან მომცა მცნებად, თუ რად ვთქუა, ანუ რასა ვიტყოდი“** (12,49)? ანუ ვითარ არს ესე? ნუუკუე ოდეს მოივლინებოდა, მაშინ ისწავლიდა, თუ რასა იტყოდის, და პირველ არა იცოდაა? და რად არს უკუე ამის უბოროტეს,

¹ შდრ. ებრ. 1,3. ² იოან. 9,16. ³ იოან. 7,28; 8,42. ⁴ შდრ. იოან. 12,49; 14,10.

უკუეთუ ესრეთვე ვინ გულისხმა-ყოს სიტყუად ესე და არა გულისხმა-ჰყოფდეს სიმდაბლისა მის სიტყუათა მიზეზსა? რამეთუ ჰაველი იტყვს თავსა თვსსაცა და მონაფეთაცა ცებნად, თუ „რა არს ნებად ღმრთისად, კეთილი და სათნოდ და სრული“¹; ხოლო ძემან არა იცოდაა, ვიდრემდე მცნებად მიიღო? და ვითარმცა შესაძლებელ იყო ესე? ჰხედავა, ვითარ ამისთვის გარდამატებულად დაამდაბლებს სიტყუასა თვსსა, რადთა იგინი მოაქცინეს და შემდგომთა მათთა პირი დაუყოს? ამისთვის ესრეთ ფრიადსა სიმდაბლესა აჩუენებს, რადთა მის მიერ დაარწმუნოს, რადთა გულისხმა-ჰყოფდენ, ვითარმედ არა მისისა ბუნებისანი არიან სიტყუანი ესე, არამედ უძღურებისათვს მსმენელთადასა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„და ვიცი, რამეთუ მცნებანი მისნი ცხორება საუკუნო არიან. და რომელსა მე ვიტყვ, ვითარცა-იგი მამამან მრქუა მე, ეგრეცა მე ვიტყვ“** (12,50).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავა სიმდაბლესა ამათ სიტყუათასა? არამედ რად არს ესე? რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „მამად აღადგინებს მკუდართა და ცხოველ-ჰყოფს; ეგრეთვე ძვ, რომელთად ენებოს, ცხოველ-ჰყოფს“². ან უკუე ცხოველ-ჰყოფს, რომელთადცა ენებოს, და თქუმად თავით თვსით არა ჳელ-ენიფებისა? გარნა ესე არს სიტყუად ესე, ვითარმედ არა აქუს ბუნებად ამას საქმესა, არცა შესაძლებელ არს, რადთამცა მამად სხუასა იტყოდა და მე – სხუასა, არამედ „რასა იგი იტყვს, მასვე ვიტყვ მეცა. და ვიცი, რამეთუ მცნებანი მისნი ცხორება საუკუნო არიან“. მათა მიმართ იტყვს, რომელნი „მაცთურით“ ხადოდეს მას და იტყოდეს, ვითარმედ: ვნებად ჩუენდა მოსრულ არს; ხოლო რაჟამს იტყოდის, ვითარმედ: „არა-ვის ვშჯი“, ესე იგი არს, ვითარმედ: არა ვარ მე მათისა წარწყმედისა მიზეზ. და ამისთვის უკუანადსკნელსა მას ჟამსა, რაჟამს ენება მათგან განშორებად და არღარა მისლვად სწავლად მათა, ამას სიტყუასა ეტყვს, ვითარმედ: „არარად თავით ჩემით მითქუამს, არამედ ყოველი, რომელი მითქუამს, მამისად არს“³. და ამისთვის ესე ვითარსა სიმდაბლესა მოიყვანა სიტყუად თვსი, რადთა საცნაურ იყოს, ვითარმედ ვიდრე უკუანადსკნელად ჟამადმდე განშორებისა მისისა მათგან არა დასცხრა ამათ სიტყუათა სიტყუად მათა მიმართ. და უკუანადსკნელი სიტყუად მისი ესე იყო, ვითარმედ: „ვითარცა მამცნო მამამან, ესრეთ ვიტყვ“. უკუეთუმცა წინააღმდგომი მისი ვიყავ, წინააღმდგომიცამცა მისი ვთქუ, რადთამცა თვსი თავი ვადიდე, ხოლო ან ესეზომ ყოველივე მისა მიმართ მივიყვანე დიდებად, რამეთუ არარად მითქუამს, თუ: ესე ჩემი არს, არამედ მარადის ყოველივე მამისად აღმიარებიეს. რადსათვს უკუე არა გრწამს ჩემი, რომელი ვიტყვ, ვითარმედ: მცნებად მომიღებიეს მამისაგან, და ამათ სი-

¹ რომ. 12,2. ² იოან. 5,21. ³ შდრ. იოან. 12,49; 14,10.

ტყუათა მიერ დაეჭვსნი ბოროტთა მათ იჭუთა თქუენთა, რომელი-ესე ყოველსავე მამისა სიტყუასა ვიტყვ, და ყოველსავე, რაოდენსა მე ვიქმ, იგი იქმს, რამეთუ ჩემ თანა არს და არა დამიტევა მე მარტო მამამან? ჰხედავა, ვითარ ყოველსა ადგილსა აჩუენებს ერთობასა თვსსა მამისა თანა და არცა ერთსა განყოფილებასა? რამეთუ რაჟამს იტყოდის, ვითარმედ: „თავით ჩემით არა მოსრულ ვარ“, არა თუ ჳელმნიფებასა თვსსა დაჰჳსნის, არამედ უცხოებასა და წინააღმდეგობებასა დაჰჳსნის, რამეთუ უკუეთუ კაცნი უფალ არიან თავთა ზედა თვსთა, ვითარ არა უფროსად მხოლოდშობილი იგი ძჳ? ვითარცა მოციქული იტყვს, ვითარმედ: „წარმოაცალიერა თავი თვისი და ხატი მონებისაჲ შეიმოსა და მისცა თავი თვისი ჩუენთვის“. ¹ გარნა ვითარცა მარადის ვიტყვ, ბოროტ არს ცუდადმზუაობრობაჲ, ბოროტ! რამეთუ ამან უყო მათ, რომელთა არა ჰრწმენა, და სხუათა, რომელთა ბოროტად ჰრწმენა.

სწავლად 20 ცუდადმზუაობრობისათვის

ვივლტოდით უკუე ამის მჳეცისაგან მარადის, რამეთუ მზაკუვარი არს და მრავალფერი და ყოველსა ადგილსა მიჰფენს თვსსა გესლსა და სახესაცა შინა და შუეებასა და შუენიერებასა ჳორციელსა; ამისთვის მარადის უმეტესსა საჳმრისასა ვეძიებთ, ამისთვის არს შუენიერებაჲ სამოსელთაჲ საძიებელ, ამისგან გარდაემატა ჩუენ შორის ანგაჰრებაჲ. არამედ ერიდე ამას ბოროტსა, ჳ ძმაო, და უკუეთუ გნებავს, რაჲთა დიდებაჲ გაქუნდეს, იქმოდე სათნობასა, იქმოდე მონყალებასა, მაშინ გაქონ შენ ანგელოზთა და კაცთაცა, და თავადმან ღმერთმან შეგიწყნაროს შენ. რამეთუ ვიდრემდის ჳორცთა იმკობდე, ამაო არს შრომაჲ შენი და ხარ ცოდვასა შინა, ხოლო უკუეთუ გლახაკთა ზედა წარაგებდე, ყოვლით კერძო დიდ იყოს ქებაჲ შენი. რაჲსათვის ამკობ ჳორცთა და სული უდებგიყოფიეს, და არანმიდებთა სავსე არს? რამეთუ უმეტესი მოსწრაფებაჲ სულისა შემკობისათვის ჯერ-იყო ქმნად. ხოლო ჩუენ, საყუარელნო, დაღაცათუ უმეტესი არა ვყოთ, გარნა სწორად ჳორცთა ვილუანოთ სულიცა. რამეთუ უკუეთუმცა ვინ გკითხა შენ, ვითარმედ: რომელი გირჩევიეს, რაჲთა ბუნებით შუენიერ იყო და ჰასაკოვან და კეთილ და ძლიერ და გემოსოს სამოსელი უნდოჲ, ანუ რაჲთა გემოსოს სამოსელი კეთილი და იყო შენ ბუნებით დუხჭირ და უფერულ და უძღურ, არამცა ირჩიეა ბუნებითი იგი სიკეთჳ, ვიდრელა სამოსელთაჲ?

¹ შდრ. ფილიპ. 2,7-8.

ხოლო უკუეთუ ჳორცთათჳს ესრეთ არს, არა უფროჲსად სულისათჳს იყოსა ესრეთ? ანუ ჳგონებ, ვითარმედ უკუეთუ სული შეგინებულად იყოს და ბილწად, ირგემცა რაჲ ოქროჲსა და ვეცხლისაგან? მოაქციე ესე სამკაული შინაგან და შეჳმოსე სულსა. და ჳორცსა არარას არგებენ ძონეულნი და პორფირნი, არცა სიმრთელესა მისცემენ, არცა შუენიერებასა, რამეთუ შავსა ვერ განასპეტაკებს და უშუერსა ვერ განაშუენებს, ხოლო სულსა უკუეთუ შეჳმოსო, მეყსეულად განასპეტაკებს მას, დადაცათუ შავი იყოს, და უკუეთუ უშუერი იყოს, განაშუენებს, რამეთუ იტყვს უფალი: „უკუეთუ იყვნენ ცოდვანი თქუენნი, ვითარცა მენამულნი, ვითარცა თოვლი განვასპეტაკო“.¹ მიეც უკუე, ძმაო, მონყალეზაჲ, და ყოველივე კეთილ იყოს, რაჲთა ესრეთ გურგუნოსანი იქცეოდი სავანეთა მათ შინა საუკუნეთა, და კეთილთა მათ მიემთხვნეთ, რომელთა ღირსმცა ვართ ყოველნი პოვნად მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჳსითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცჳ თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ესაია 1,18.

თაზი ო

სიტყუაჲ ესე: „და უწინარჳს დღესასწაულისა მის პასექისასა, რომელ არს ვნებაჲ, იცოდა იესუ, რამეთუ მოინია ჟამი მისი, რადთა განვიდეს ამიერ სოფლით და მივიდეს მამისა, რამეთუ შეიყუარნა თჳსნი იგი, ამას სოფელსა მყოფნი, და სრულიად შეიყუარნა იგინი“ (13,1).

თარგმანი: „მსგავს ჩემდა იქმნენითო“, – იტყვს პავლე, – „ვითარცა-ესე მე – ქრისტჳსა“,¹ რამეთუ ამისთვის ჳორცნი შეიმოსნა და ბუნებაჲ ჩუენი მიიღო, რადთა მის მიერ გუასწავოს ჩუენ სათნოებაჲ; რამეთუ იტყვს წერილი, ვითარმედ: „მსგავსებითა ჳორცთა ამათ ცოდვისათა და ცოდვისათჳს, და საჯა ცოდვაჲ ჳორცითა“;² და თავადი იტყვს: „ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშჳდ ვარ და მდაბალ გულითა“;³ და ესე ყოველი არა სიტყვით ოდენ, არამედ საქმითცა ასწავა. რამეთუ „სამარიტელით“ და „მატურით“ ჳხადოდეს მას ჳურიანი და ქვასა დაჳკრებდეს, და ოდესმე მსახურთა წარავლენდიან ფარისეველნი მოკლვაჲ მისა, და ოდესმე ეძიებდიან ღონესა შეპყრობაჲ, და თჳთ აგინებდიან მრავალგზის, და ამას ყოველსა უმიზეზოდ, რომელნი ვერცა ერთსა ბრალსა შემძლებელ იყვნეს პოვნად, არამედ ნაცვალად კეთილთა მათ მრავალთა, და ამას ყოველსა ზედა არავე დასცხრებოდა კეთილის-ყოფად მათდა სიტყვით და საქმითცა. და რაჟამს-იგი მონამან ვინმე სცა მას ყურიმალსა, მიუგომან, ვითარმედ: „უკუეთუ ბოროტსა ვიტყოდე, ნამე ბოროტისათჳს; უკუეთუ კეთილად ვიტყოდე, რადსა მცემ?“⁴ ხოლო ამათ სიტყუათა მტერთა მიმართ და მკლველთა იტყოდა. არამედ ვიხილოთ, თუ მონაფეთა თანა რასა იქმს ან, და უფროდსად, თუ რასა იქმს მიმცემელისა თანა მისისა, რამეთუ რომლისაჲ-იგი უფროდს ყოველთაჲსა ჯერ-იყო მოძულეებაჲ, რამეთუ მონაფე იყო, და ზიარ ტაბლისა და პურისა მის იქმნა, და ესეოდენტა საკრველებათა ხილვად ღირს იქმნა, და ქმნა ყოველთასა უბოროტჳსი, რამეთუ მისცა იგი ჳელთა მტერთასა. და იხილე, თუ ესე ვითარსა მას ვითარ პატივ-სცემს და დაჳბანს ფერჳთა, რადთამცა ნუუკუე დააყენა იგი უკეთურებისაგან ამით სახითა. და მას ძალ-ედვა, უკუეთუმცა ენება, რადთამცა განაჳმო იგი, ვითარცა ლელუსა მას უყო, და რადთამცა დაადნო იგი, ვითარცა კლდენი დაადნვნა, და განაჳმცა, ვითარცა კრეტსაბმელსა მას უყო, გარნა არა ინება უნებლიადთ დაყენებაჲ ბოროტისა მისგან, არამედ რადთამცა ნეფსით მოქცეულ იყო. ამისთვის დაჳბანნა ფერჳნი, და ამისგანცა არავე შეიკდიმა უბადრუკმან მან და სანყალობელმან.

სახარებაჲ: „და უწინარეს დღესასწაულსა მას პასექისასა, რომელ არს ვნებაჲ, იცოდა იესუ, რამეთუ მოინია ჟამი მისი“ (13,1).

¹ 1 კორ. 11,1. ² რომ. 8,3. ³ მათ. 11,29. ⁴ იოან. 18,23.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: არა თუ მაშინ იცოდა და პირველითგანმცა არა ეცნა, არამედ მაშინ ქმნა, რაჲ-იგი ქმნა. ხოლო იცოდა პირველითგან მიცვალებად მისი. ვმამაღლად სახელ-სდებს მახარებელი სიკუდილსა მისსა მიცვალებად და იტყვს, ვითარმედ: რაჲამს ეგულებოდა მათი დატევებად, მაშინ უმეტესი სიყუარული უჩუენა, რამეთუ სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „შეიყუარნა“, და „სრულიად შეიყუარნა“, ამას მოასწავებს, ვითარმედ არცა ერთი საქმე სიყუარულისა დაუტევა, რომელი არა უყო მათ; ხოლო რაჲსათჳს პირველითგან არა უყო ესევეთარი ესე საქმე? გარნა ამისთჳს, რამეთუ დიდთა საქმეთა უკუანაძსკნელ დაუმარხვიდა, რაჲთამცა უმეტესად განაწურვა მათი იგი მისა მიმართ სიყუარული და თჳსებად და რაჲთამცა უჩუენა, ვითარმედ უყუარან, და რაჲთამცა მისცა ნუგეშინის-ცემად პირველვე მათ ზედა მომავალთა მათთჳს ჭირთა. ხოლო თჳსად უწესს მათ სიტყვთა მით თჳსებისადათა, რამეთუ სხუათაცა უწესს თჳსად, არამედ სიტყვთა მით დაბადებისადათა, ვითარცა რაჲამს იტყოდის, ვითარმედ: „თჳსთა იგი არა შეინყნარეს“,¹ რამეთუ თჳსებად იგი დაბადებულებისად არს, ვითარმედ: „თჳსთა დაბადებულთა არა შეინყნარეს“, ხოლო აქა იტყვს, ვითარმედ: „შეიყუარნა თჳსნი იგი, სოფელსა შინა მყოფნი“. თჳსებად ესე სიყუარულისად არს. ხოლო რაჲ არს იგი, რომელსა იტყვს, თუ: „სოფელსა შინა მყოფნი“? ამისთჳს, რამეთუ იყვნეს თჳსნი მისნი აღსრულებულნიცა, ვითარ იყო აბრაჰამ, ისაკ და იაკობ და მსგავსნი მათნი, არამედ არა სოფელსა შინა იყვნეს იგინი, ხოლო აქა სოფელსა შინა მყოფთათჳს იტყვს, რომელ იყვნეს მოციქულნი. ჰხედავა, რამეთუ ძუელისა და ახლისა იგი არს ღმერთი? ხოლო რაჲ არს ესე სიტყუად, ვითარმედ: „სრულიად შეიყუარნა იგინი“? ესე იგი არს, ვითარმედ დაადგრა უკუნისამდე სიყუარულსა ზედა მათსა, და სახედ მრავლისა მის სიყუარულისა ამას იტყვს. რამეთუ სხუასა ადგილსა იტყვს სახედ სიყუარულისა სრულისა დადებასა სულისა თჳსისა, გარნა იგი ჯერეთ არა ქმნილ იყო. ხოლო რაჲსათჳს ქმნა ესე? ამისთჳს, რამეთუ ფრიად საკრველ იყო, რაჲამს-იგი ყოველთა შორის ბრწყინვალედ გამოჩნდა, მაშინ ესე-ვითარისა სიმდაბლისა ქმნად, და კუალად ნუგეშინის-ცემად არამცირედი დაუტევა მათ ამის საქმისა მიერ, წარ-რაჲ-ვიდოდა მათგან, რამეთუ ვინაჲთგან ეგულებოდა ფრიადსა მწუხარებასა შინა შესლვად, ამისთჳს შემსგავსებული მის მწუხარებისად მისცა ნუგეშინის-ცემად პირველვე.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„და ვითარცა სერობად იგი იყო, და ეშმაკი შესრულ იყო გულსა იუდაჲსსა, სიმონ ისკარიოტელისასა, რაჲთა განსცეს იგი“ (13,2).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე სიტყუად განკრვებით შემოილო აქა მახარებელმან, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: ესევეთარი იგი უკეთური, რომელსა

¹იოან. 1,11.

განეზრახა მიცემად მისი, იგი დაბანა, და გამოაჩინებს მისსაცა მას ფრი-
ადსა უკეთურებასა, რომელ არცა ზიარებამან მან პურისამან მოდრიკა
იგი, არცა რომელ-იგი ესრეთ უკუანაჲსკნელად ჟამადმდე წარსლვისა
მისისა იტვრთვიდა მას მოძღუარი იგი სახიერი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„იცოდა იესუ, რამეთუ ყოველივე მოსცა მამამან ჴელთა
მისთა, და რამეთუ ღმრთისაგან გამოვიდა და ღმრთისა მივალს“** (13,3).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ანუ ესე არს ძალი ამის სიტყვსაჲ, და ამას იტყვს, ვი-
თარმედ: ესევეთარი იგი და ესრეთ დიდი, რომელი-იგი ღმრთისაგან
გამოსრულ იყო და ღმრთისა მიმართ მივიდოდა, რომელსა ყოველნივე
წამის-ყოფით უპყრიან, ესე საქმეჲ ქმნა და არა უღირს-იჩინა ამისი
ქმნაჲ, ანუ კუალად ამას იტყვს, ვითარმედ: რომელი-იგი ღმრთისაგან
გამოსრულ იყო და ღმრთისა მივიდოდა, და ყოველნივე უპყრიან მას,
არარაჲ დააკლდეზოდა მას ესევეთარისა საქმისაგან, დაღაცათუ ქმნა
ესე სიმდაბლჲ. ხოლო რომელი იტყვს, ვითარმედ: „ყოველივე მოსცა
მამამან“, „მოცემად“ ამას ადგილსა, ვითარ მე ვჰგონებ, მორწმუნეთა
ცხორებასა უწესს. რამეთუ რაჟამს იტყოდის, ვითარმედ: „ყოველივე
მომეცა მე მამისაგან ჩემისა“,¹ „მოცემად“ ამას მოცემასა იტყვს – მო-
რწმუნეთა ცხორებასა, ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „შენნი იყვნეს და
მომცენ მე“.² და მერმე იტყვს, ვითარმედ: „ვერვის ძალ-უც მოსლვად
ჩემდა, უკუეთუ არა მამამან მოიყვანოს“.³ ხოლო შენ რაჟამს „მოცემა“
გესმეს, ნურარას კაცობრივსა გულისხმა-ჰყოფ, რამეთუ მამისა მიმართ
ერთობასა და პატივსა აჩუენებს, რამეთუ ვითარცა-იგი მამად მას მი-
სცემს, ეგრეთვე იგი მამასა მისცემს. და ამას მოასწავებს ნეტარი პავლე
და იტყვს, ვითარმედ: „რაჟამს მისცეს სუფევაჲ ღმერთსა და მამასა“.⁴
ხოლო ამას ადგილსა კაცობრივრე თქუა, რადთამცა გამოაჩინა ფრი-
ადი იგი მისი მათა მიმართ მოღუანებაჲ და მიუწდომელი მათა მიმართ
სიყუარული, რამეთუ ვითარცა ჭეშმარიტად თჳსთა იღუნიდა მათ და
ასწავებდა დედასა მას ყოველთა სათნოებათასა – სიმდაბლესა, რომლი-
სათჳს თქუა, ვითარმედ აღსასრული არს სათნოებისაჲ. ხოლო ესე სი-
ტყუად რადსათჳსლა არს, ვითარმედ: „ღმრთისაგან გამოვიდა და ღმრთისა
მივალს“? ესე იგი არს, ვითარმედ საქმეთა იქმოდა ღირსთა მის მიერ
გამოსრულისა და მისა მიმავალისა. ესრეთ დასთრგუნვიდა ყოველსა
სიმაღლესა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„აღდგა სერობისა მისგან და დადგა სამოსელი თჳსი“**
(13,4).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : იხილე, ვითარ არა დაბანითა ოდენ, არამედ სხჳთაცა
სახითა გამოაჩინებს სიმდაბლესა, რამეთუ არა უწინარეს დაჯდომისა,

¹ მათ. 11,27; ლუკ. 10,22. ² იოან. 17,6. ³ იოან. 6,44,65. ⁴ 1 კორ. 15,24.

არამედ შემდგომად ყოველთა დასხდომისა აღდგა და მერმე არა თუ ოდენ დაჰბანნა ფერწნი, არამედ განიძარცუა სამოსელი და ესრეთ ჰბანდა. და არა ესე ოდენ, არამედ არდაგი მოირტყა, რომელმან შემოსნა ცანი ღრუბლითა, და ესეცა არავე კმა-ეყო, არამედ თვთვე შთაასხა წყალი და თვსითა წელითა აღავსო საბანელი;¹ და არა სხუასა უბრძანა აღვსებად, არამედ ყოველივე თავადმან ქმნა, რადთა გუასწავოს, ვითარმედ რაჟამს ესევითარსა რასმე ვიქმოდით, არა გარენარად ჯერ-არს ქმნად, არამედ ყოვლითა გულსმოდგინებითა. ხოლო დაჰბანნა ფერწნი, ვითარ მე ვჰგონებ, პირველ მიმცემელისა მისისანი, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: **„ინყო ბანად და მოვიდა სიმონ-პეტრჳსა. და ჰრქუა მას პეტრე: უფალო, შენ დამბანა ფერწთა ჩემთა?“** (13,5-6). მაგით წელითაო, რომლითა თუალნი ბრმათანი აღუხილენ და კეთროვანნი განსწმიდენ და მკუდარნი აღადგინენ? და არარად ჰრქუა მას უმეტწსი, არამედ ესე ოდენ, ვითარმედ: „შენ, უფალო?“ რამეთუ ესე სიტყუად თავით თვსით კმა არს დიდისა მის დიდებისა გამოჩინებად. ხოლო ვითარ, რომელ სხუამან არცა ერთმან რად თქუა და არცა დააყენა იგი, არამედ პეტრე ოდენ? რად არს უკუე მიზეზი ამის საქმისად? მე ესრეთ ვჰგონებ, ვითარმედ პირველად მიმცემელისა მის მისისა ფერწნი დაჰბანნა და ესრეთ პეტრეს მიმართ მივიდა, და სხუათა მათ პეტრეს შერისხვისა მიერ ისწავეს, ვითარმედ არა ჯერ-არს წინააღდგომად. გარნა ამას ადგილსა არა შეასმენს მიმცემელსა მას მახარებელი, არამედ საქმესა იტყვს, ვითარ იქმნა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„და მოვიდა სიმონ-პეტრჳსა. და ჰრქუა მას პეტრე: უფალო, შენ დამბანა ფერწთა ჩემთა? მიუგო იესუ: რომელსა მე ვიქმ, არა იცი აწ, ხოლო სცნა შემდგომად ამისა“** (13,6-7).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: რაოდენი სარგებელი არს ამის საქმისაგან და შეძინებად ფრიადი ამის სასწაულისა მიერ და შემძლებელი მოვლინებად სიმდაბლედ. ხოლო პეტრე ჯერეთ აყენებდა და ეტყოდა: **„არა დამბანნე ფერწნი ჩემნი უკუნისამდე“** (13,8). რასა იქმ, ჰ პეტრე? არა გაწსოვნანა პირველნი იგი სიტყუანი, რაჟამს სთქუ: „ნუ იყოფინ ეგე შენდა, უფალო“? და თავადმან მოგიგო: „ნარვედ ჩემგან მართლუკუნ, ეშმაკო!“² და ესრეთცა არავე გეშინისა? გარნა იტყვს პეტრე: ჰე, რამეთუ ესე უსაშინელეს არს და უმაღლწს. ვინაფთგან უკუე ამას ფრიადისა სიყუარულისაგან იქმოდა, ამისთვის მისგანვე შეაშინებს მას უფალი და ეტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„უკუეთუ არა დაგბანნე, არა გაქუნდეს ნაწილი ჩემ თანა“** (13,8).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო მწურვალემან მან და წადიერმან პეტრე მიუგო:

¹ შდრ. იოან. 13,4-5. ² შდრ. მათ. 16,22-23; მარკ. 8,32-33.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : „**ნუ ხოლო ფერწნი, არამედ ჳელნიცა და თავიცა**“ (13,9).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : და რაჟამს აყენებდა, ფიცხელ იყო, და შენდობასა უფიცხლესად გამოჩნდა, რამეთუ ორივე სიყუარულისაგან იყო. ხოლო რად არს, რომელ ჰრქუა, ვითარმედ: „სცნა შემდგომად ამისა“? ოდეს აცნობებდა? გარნა შემდგომად ამისაო, რაჟამს სახელითა ჩემითა ეშმაკთა განასხმიდე, რაჟამს მიხილო ზეცად აღმავალი, რაჟამს სცნა მამისა მიერ, ვითარმედ მარჯუნ მისა მჯდომარე ვარ, მაშინ სცნა, თუ რად არს საქმე ესე. ხოლო რაჟამს თქუა პეტრე, ვითარმედ: „ნუ ხოლო ფერწნი, არამედ ჳელნიცა და თავიცა“, მიუგო იესუ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : „**განბანილსა მას არა უჳმს, გარნა ფერწნი ხოლო დაბანად, რამეთუ არს იგი ყოვლად წმიდა, ხოლო თქუენ წმიდა ხართ სიტყვსა მისთვის, რომელ გარქუ თქუენ**“ (13,10).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ვინაფთგან უკუე წმიდა იყვნეს, საცნაურ არს, ვითარმედ ამისთვის დაჰბანს ფერწთა, რადთა ჩუენ ვისნაოთ სიმდაბლმე. ხოლო ვითარ იყვნეს იგინი წმიდა, რამეთუ არღა მიელო სული წმიდაჲ, არამედ ჯერეთ ცოდვაჲ სუფევდა, და ვინაფთგან ჳელითწერილი იგი წყევისაჲ ჯერეთ ეგო, რამეთუ არღა შეწირულ იყო ჯერეთ სისხლი იგი იესუჲსი? ვითარ უკუე ჰრქუა, ვითარმედ: „თქუენ წმიდანი ხართ“? არამედ რადთა არა ესრეთ გულისხმა-ჰყო, ვითარმედ ცოდვათაგან სრულიად განწმედილ იყვნეს, ამისთვის შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „თქუენ წმიდა ხართ სიტყვსა მისთვის, რომელი გარქუ თქუენ“, ესე იგი არს, ვითარმედ: ამის სიტყვსა მიერ განწმედაჲ მიგიღებიეს, ნათელი შეგინწყნარებიეს და საცთურისა მისგან ჰურიათაჲსა განთავისუფლებულ ხართ, ვითარცა წინაჲსწარმეტყუელი იტყვს: „განიბანენით, განიწმიდენით, მოისპეთ უკეთურებაჲ სულთაგან თქუენთა“.¹ და ვინაფთგან მათცა ყოველი ბოროტი მოესპო სულთაგან მათთა და წრფელითა გონებითა იყვნეს მის თანა, ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: განბანილი სიტყვსაებრ წინაჲსწარმეტყუელისა წმიდა არს; რამეთუ მუნ არა თუ განბანასა წყლისასა იტყოდა, რომელსა-იგი ჰურიანი იქმოდეს, არამედ განწმედასა გონებისასა.

სწავლად 10 სიმართლისათვის

ვიქმნნეთ უკუე ჩუენცა წმიდა, ვისნაოთ ქმნაჲ კეთილისაჲ. ხოლო რად არს კეთილი? შჯაჲ ობლისაჲ და განმართლებაჲ ქურივისაჲ, რამეთუ დიდ არს წერილთა შინა სიტყუაჲ ესე ობოლთა და ქურივთაჲ, და ჩუენ არა

¹ ესაია 1,16.

დიდად გუაქუს იგი. რამეთუ იხილეთ, ვითარი არს მაღლი მისი, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ იყვნენ ცოდვანი თქუენნი, ვითარცა მენამულნი, ვითარცა თოვლი განვასპეტაკო; და უკუეთუ იყვნენ, ვითარცა ლებინი, ვითარცა მატყლი განვასპეტაკო“.¹ ამისთვის უკუე ვისწრაფოთ ჴელის-აღპყრობად ობოლთა და ქურივთა, რამეთუ არამცირედი ძალი აქუს ცრემლთა ქურივისათა, არამედ შემძლებელ არს ცათა განხუმად. ამისთვის უკუე ნუმცა ბოროტსა უყოფთ მათ, არამედ ვსწყალობდეთ და ჴელსა აღუპყრობდეთ და ფრიადი ვპოვოთ ჩუენცა წყალობად ამასცა სანუთროსა და მერმესა საუკუნესა, რამეთუ მრავალთა ცოდვათად ვპოვოთ ამის საქმისა მიერ შენდობად და კადნიერებით წარმოუდგეთ საყდარსა ქრისტესსა, რომელსა ღირსმცა ვართ ყოველნი მიმთხუევად მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისად არს დიდებად და სიმტკიცე ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ესაია 1,18.

თაზი ოა

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე: „**და მოილო სამოსელი თვისი და ინაჯ-იდგა და ჰრქუა მათ: იცითა, რად-ესე გიყავ თქუნენ?**“ (13,12).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ბოროტ არს, საყუარელო, ბოროტ არს მოსლვად სი-ღრმესა ბოროტთასა, რამეთუ მიერითგან განუმართლებელ იქმნების. ამისთვის ჯერ-არს მოსწრაფებით ღუნოლად, რადთა არა გუეუფლოს უკე-თურებად, რამეთუ უადვილეს არს არაშთავრდომად ბოროტსა, ვიდრე-და შთავრდომილისა აღმოსლვად. რამეთუ იხილეთ იუდა, ვინადგან შთააგდო თავი თვისი ბოროტსა მას უკეთურებასა შინა, რაზომი შეწვენად პოვა, და ვერვე განერა მისგან. რამეთუ თქუა მისთვის, ვითარმედ: „ერ-თი თქუნენანი ეშმაკი არს“;¹ და კუალად თქუა, ვითარმედ: „არა ყოველ-თათვს ვიტყვ“;² და კუალად თქუა, ვითარმედ: „არა ყოველთა გრწამს“;³ და ვერცა ერთი მათგანი გულისხმა-ყო. ხოლო ან, „**ვითარცა დაჰბანნა ფერწნი მათნი, მოილო სამოსელი თვისი და ინაჯ-იდგა და მერმე ჰრქუა მათ: იცითა, რად-ესე გიყავ თქუნენ?**“ (13,12). არღარა პეტრეს ოდენ, არა-მედ ყოველთა მიმართ იტყვს: „**თქუნენ მხადით მე: უფალო და მოძღუარო, და კეთილად სთქუთ, რამეთუ ვარ**“ (13,13).

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „**თქუნენ მხადით მე**“ (13,13).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: თვისსა სიტყუასა შემოიღებს და მერმე შესძინებს, ვითარმედ: „ვარო“, რამეთუ სიტყუად მათი შემოიღო, რადთა არა სამძიმარ იყოს მის მიერ თქუმული, და თვისითა სიტყვთა დამტკიცებად მათისა სიტყვსად დაუმძიმებელ და უეჭუელ ჰყოფს, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ვარო“. ჰხედავა, ვითარ, რაჟამს მოწაფეთა ეტყოდის, გა-მოაცხადებს თავსა თვისსა? რამეთუ ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „ნუვის ჰხადით მოძღუარ ქუეყანასა ზედა“;⁴ და კუალად იტყვს: „ნუვის ჰხა-დით მამად ქუეყანასა ზედა, რამეთუ ერთი არს მოძღუარი და მამად თქუნენი“.⁵ ხოლო ერთი ესე არა თუ მამისათვს ოდენ თქუმულ არს, არამედ თავისა თვისისათვსცა, რამეთუ უკუეთუმცა არა თავისა თვისი-სათვსცა იტყოდა, ვითარმცა თქუა, თუ: „რადთა იქმნნეთ შვილ ნათ-ლისა“?⁶ ანუ უკუეთუ მამასა ოდენ იტყვს მოძღუარად, ვითარ იტყვს ან, ვითარმედ: „ვარო“?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „**უკუეთუ მე დაგბანენ ფერწნი თქუნენნი, უფალმან და მოძღუარმან, თქუნენცა თანაგაც ურთიერთას ბანად ფერწთად. რამეთუ სახც მიგეც თქუნენ, რადთა ვითარცა-ესე მე გიყავ თქუნენ, ეგრეცა თქუნენ ჰყოფდეთ**“ (13,14-15).

¹ იოან. 6,70. ² იოან. 13,18. ³ შდრ. იოან. 6,64. ⁴ შდრ. მათ. 23,8. ⁵ შდრ. მათ. 23,9.

⁶ იოან. 12,36.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ესრეთ ჰყოფდით“? ესე იგი არს, ვითარმედ ესევეითართა მოსწრაფებითა, რამეთუ უკუეთუ უფალმან ესრეთ უყო მონათა, ჩუენ, რომელნი-ესე მონანი ვართ, მოყუასთა ჩუენტა არა უყოფდეთა? რამეთუ ამისთჳს მან უზეშთაესი სახლჳ გჳჩუენა ჩუენ, რადთა ჩუენ მას ვხედვიდეთ და უდარცსსა ვიქმოდით.

სადა არიან ან, რომელნი მოყუასთა შეურაცხ-ჰყოფენ? და უფალმან მიმცემელისა მის თჳსისა ფერჳნი დაჰბანნა, უკეთურისა მის და მჰარავისა, და ჟამსა მას მიცემისასა, რომელი-იგი უკურნებელ იყო, და ზიარ ტაბლისა თჳსისა ყო, და შენ ჰზუაობა მოყუასსა ზედა და წარბთა აღიმაღლება? ან უკუე ურთიერთას ფერჳთა დავჰბანდით და მონათაცა ჩუენტა. რამეთუ რად დიდ არს, უკუეთუ მონათა ფერჳნი დავჰბანნეთ? რამეთუ აქა მონებად და უფლებად სახელთანი ოდენ განყოფილებანი არიან, ხოლო მუნ – საქმეთა ჭემმარიტებად. რამეთუ ბუნებით იგი უფალ იყო და ჩუენ – მონანი, და არა უღირს-იჩინა მან დაბანად ფერჳთად. რად უკუე მიუგოთ, რომელთა ესევეითარნი სახენი სიმდაბლისანი მქონან და ყოვლადვე არა ვჰბაძავთ, არამედ უფროსად წინააღმდგომსა ვიქმთ და ვმალლოვით, ვითარცა ბუნებით უფალნი, და თანანადებსა არა აღვასრულებთ? რამეთუ თანამდებ-მყვნა უფალმან, ვინადთგან მან ყო დასაბამი ამის საქმისად, და თანამდებად უდარცსსა ნაწილსა, რამეთუ იგი უფალი იყო, ხოლო ჩუენ მონანი ვართ, ვითარცა თჳთ თქუა, ვითარმედ: „უკუეთუ მე, უფალმან და მოძღუარმან, დავბანენ, არა უფროსად თქუენ ჰყოთა ურთიერთას?“ რადთა ვერლარა იტყოდინან, ვითარცა პირველ, ვითარმედ: „ვინ არს უფროსს ყოველთადასა?“¹ და არა დაბრკოლდებოდინან ურთიერთას, ამისთჳს დაამდაბლებს გონებასა მათსა, ვითარმედ დაღაცათუ ფრიად დიდ იყო, თანაგაც ძმისა არა შეურაცხ-ყოფად. და არა თქუა უზეშთაესი, ვითარმედ: უკუეთუ მე, უფალმან და მოძღუარმან, დავჰბანენ ფერჳნი მიმცემელისანი, არამედ ყოველთად თქუა და იგი მათ მიუშუა გულისხმის-ყოფად. ამისთჳს იტყოდა, ვითარმედ: „რომელმან ქმნეს და ასწავოს, დიდ ეწოდოს“,² რამეთუ ესე არს სწავლად – ჩინებად საქმისად. და რადმცა იყო ამის უზეშთაეს? ანუ რომელი ზუაობად არა დაამდაბლოს ამან საქმემან? რამეთუ რომელი ზის ზედა ქერობინთა, მიმცემელსა თჳსსა ფერჳნი დაჰბანნა, ხოლო შენ, კაცო, რომელ მიწად და ნაცარი ხარ, ავლი და მტუერი, ჰზუაობ და ჰმალლოვი? და რაოდენთა სატანჯველთა ღირს ხარ? რამეთუ უკუეთუ გონებისა სიმალლჳ გიყუარს, მოვედ, და მე გიჩუენო შენ, ვითარ შენ არა იცი. რამეთუ რომელი ამაოთა ზედა ამის სოფლისა საქმეთა ზუაობდეს, მას სული აქუს ფრიად მდაბალი და უნდოდა. რამეთუ არცა სიმდაბლჳ იქმნების თჳნიერ სიმალლისა, არცა სი-

¹ შდრ. მათ. 18,1; მარკ. 9,34. ² მათ. 5,19.

მალღმ თვნიერ სიმდაბლისა. რამეთუ ვითარცა მცირენი ყრმანი მოყუარულ არიან უნდოთა საქმეთა მღერისათა, ხოლო დიდთა საქმეთა ვერ გულისხმა-ჰყოფენ, ეგრეთვე არიან საქმენი სოფლისანი. ხოლო რომელი ბრძენ იყოს, მან ესე ყოველი შეურაცხ-ყოს და ზეცისასა ეძიებდეს, ხოლო უგუნური შეექცეს დედაზარდლისა ქსელსა ქსოვად, რომელ არიან ამის სოფლისა საქმენი, და ჟამსა სიკუდილისასა არარად აქუნდეს ჴელთა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: არა არს მონად უფროსს უფლისა თვისსა, არცა მოციქული უფროსს მომავლინებელისა თვისსა. უკუეთუ ესე იცით, ნეტარ ხართ, უკუეთუ ჰყოფდეთ ამას. არა თქუენ ყოველთათვს ვიტყვ, მე ვიცი, რომელნი გამოგიჩინენ, არამედ რადთა წერილი აღესრულოს, ვითარმედ: რომელი ჭამდა ჩემ თანა პურსა, აღილო ჩემ ზედა ბრჭალი მისი!“ (13,16-18).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რომელი-იგი ზემო თქუა, მასვე იტყვს ან, ვითარმედ: უკუეთუ მონად არა უფროსს უფლისა არს, არცა მოციქული უფროსს მომავლინებელისა, და მე ვარ უფალი და მოძღუარი და ესე ვქმენ, არა უფროსად თქუენ თანაგაცა ამისი ქმნად? ხოლო მერმე უჩუენებს, ვითარმედ იციან ყოველი, რომელსა ეტყვს მათ, ვითარმედ: „უკუეთუ ესე იცით“, ესე იგი არს, ვითარმედ: არა ვითარცა უმეცართა გეტყვ თქუენ, არამედ ვითარცა მეცნიერთა, და უკუეთუ ჰყოთ, ნეტარ ხართ, რამეთუ ამისთვს გეტყვ, რადთა საქმიტცა ჰქმნათ, რამეთუ ჰურიათაცა იციან, არამედ არა არიან ნეტარ, ვინადთგან არა იქმან. ხოლო არა თქუენ ყოველთათვს ვიტყვ. ეჰა ძკრუჴსენებლობად ესე, რამეთუ არავე ამხილა მიმცემელსა მას, არამედ ჯერეთ ჰვარავს, რადთამცა მისცა მას ჟამი სინანულისა, და ამხილებს, და არა ამხილებს სიტყვთა მით, რომელი თქუა, ვითარმედ: „რომელი ჭამდა პურსა ჩემ თანა“. ხოლო მე ვჰგონებ, ვითარმედ იგიცა სიტყუად, რომელი თქუა, ვითარმედ: „არა არს მონად უფროსს უფლისა“, ამისთვსვე თქუა, რადთა უკუეთუ სადა მონათა მიერ ანუ უდარესთა მოიწიოს მათ ზედა ჭირი და შეურაცხება, არა დაბრკოლდებოდინ, არამედ საქმესა მას იუდაფსა მოიგონებდენ, რომელმან ესეოდენნი კეთილნი იხილნა მის მიერ და ქველისმოქმედსა მას ძკრი მიაგო. ამისთვს შესძინა, ვითარმედ: „რომელი ჭამდა პურსა ჩემ თანა, აღილო ჩემ ზედა ბრჭალი მისი“, და ყოველივე დაუტევა და ესე ხოლო აჴსენა, რომელი შემძლებელ იყო უფროსს ყოვლისა შერცხვნებად მისა, ვითარმედ: რომელი-იგი ჩემ მიერ იზარდებოდა და რომელი ზიარ ტაბლისა ჩემისა იყო, ესე ქმნა. ხოლო ამას იტყოდა, რადთამცა ბოროტისმყოფელთა კეთილსა უყოფდეს. ხოლო თქუა რად, ვითარმედ: „არა თქუენ ყოველთათვს ვიტყვ“, მერმე განყო იგი ოდენ, რადთა არა სხუათა ყოველთა ეშინოდის, და მერმე თქუა: „რომელი ჭამდა პურსა ჩემ თანა“, რადთამცა აჩუენა მის უბადრუკისათვს, ვითარმედ არა უგუ-

¹ შდრ. ფსალმ. 40,10.

ლისხმობით ქმნა, არამედ განზრახვითა და ნურთითა ბოროტითა, და არა თქუა, თუ: მიმცემს, არამედ: „ალილო ჩემ ზედა ბრჭალი მისი“, რათამცა უკეთურებად და მზაკუვარებად მისი გამოაჩინა.

სწავლად ოა

არა ბოროტის-ყოფისათვის მტერთადასა და იოსებისთვის

ხოლო ესე ყოველი წერილ არს, რათა არა ძკრსა ვიწსენებდეთ ბოროტისმყოფელთა ჩუენთათვის, არამედ უფროსად ვწუხდეთ მათთვის, რამეთუ ევნების უფროსად ბოროტისმყოფელთა, და იგინი არიან ღირს ტირილისა ფრიადისა, ვიდრელა რომელთა უყონ ბოროტი, რამეთუ ანგაჰრიცა და ცილისმნამებელი თავთა თვსთა ავნებენ დიდად, ხოლო ჩუენ ფრიად გუარგებენ, უკუეთუ ოდენ ჩუენ გვნდეს. რამეთუ უკუეთუ ვინ მიიტაცოს შენი, და შენ ჰმადლობდე ღმერთსა, მრავალი სარგებელი მიგიღებებს მადლობისა მიერ, ხოლო მან ფრიადი საშჯელი და ბრალი მოიგო. რამეთუ უკუეთუ უძღურ იყო შენ და ვერ ძალ-გედვას ბოროტის-ყოფად ბოროტისმყოფელისა შენისა, არამედ ძალ-გიც განრისხებად და წყევად მისა და ძკრის-წსენებად, და უკუეთუ არა ჰქმნე ესე, არამედ უფროსად ულოცო მას და აკურთხო იგი, მიიღო სასყიდელი, და ამის მიერ საცნაურ იქმნეს, ვითარმედ დალაცათუმცა წელ-გენიფებოდა წორციელადცა ვნებად, არავე ავნებდი. რამეთუ უკუეთუ ულოცვიდე და აკურთხევდე მას, მიემსგავსები ღმერთსა, ვითარცა იტყვს უფალი, ვითარმედ: „ულოცვიდით ბოროტისმყოფელთა თქუენთა, რათა იქმნნეთ მსგავს მამისა თქუენისა ზეცათადასა“.¹

ჰხედავა, რაოდენსა კეთილსა შევიძინთ, უკუეთუ ვინებოთ, ბოროტისმყოფელთა ჩუენთა მიერ? რამეთუ არაჲ ესრეთ მხიარულ-ჰყოფს ღმერთსა ჩუენ ზედა, ვითარ არამიგებაჲ ბოროტისაჲ ბოროტისა წილ, რამეთუ არა თუ ბოროტისა არაყოფად ოდენ, არამედ უფროსად ლოცვაჲცა და კურთხევაჲ ბოროტისმყოფელთა ჩუენთაჲ ბრძანებულ არს ჩუენდა. რამეთუ ქრისტემან, იხილე, რაოდენი კეთილი უყო მიმცემელსა თვსსა: ფერწნი დაჰბანნა, ფარულად ამხილებდა, ტაბლასა თვსსა ზიარ-ყო, ამბორის-ყოფად მისცა, და იგი არავე მოიქცა, არამედ უფალი მასვე ზედა ეგო და კეთილის-ყოფად არა დასცხრებოდა.

არამედ გასწავო ძუელისაგან შჯულისა მონათა მიერ ღმრთისათა, რათა ესრეთ სცნათ, ვითარმედ არცა ერთი გუაქუს ჩუენ სიტყუაჲ, რაჟამს ძკრსა ვიწსენებდეთ. და უკუეთუ გნებავს, ვთქუათ მოსესთვის, ანუ უზეშთაესცა მისსა აღვიყვანოთ სიტყუაჲ ჩუენი, რამეთუ რაზომცა ძუელნი იყვნენ სახენი, ჩუენ უფროსად ვიძლევით ამისთვის, რამეთუ მა-

¹ შდრ. მათ. 5,44-48; ლუკ. 6,27-28,35-36.

შინ ძნელ იყო წარმართებად სათნოებისად, ვინაფთვან არცა წერილი აქუნდა, არცა სახენი პირველქმნილნი, არამედ ბუნებად შიშულად იღუნდა. ამისთვის ნოეს აქებს წერილი და იტყვს: „ნოე, კაცი მართალი და ნმიდად ნათესავსა შინა მისსა“;¹ ესე იგი არს, ვითარმედ მაშინ, რაჟამს ფრიად იყვნეს დამაყენებელნი სათნოებისანი.

ხოლო ვინ გამოჩნდა უწინარეს მოსესა სულგრძელ? ნეტარი იოსებ, რომელი გამობრწყინდა სინმიდითა და უფროჲს სულგრძელებით; რამეთუ განიყიდა უბრალოჲ, რომელი-იგი ჰმსახურებდა ძმათა თვსთა და კეთილსა უყოფდა, და შეასმინეს იგი მათ, და იგი მერმეცა წარვიდა უდაბნოს და მართუა მათ საზრდელი; და ვერ პოვნა რაჲ, ეძიებდა და არა მოიწყინა, არამედ ვითარცა ძმად იყო უწყალოთა მათ მიმართ; ხოლო მათ ამას ყოველსა ზედა განყიდეს იგი, და დაემკვდრა მათ მიერ საპყრობილესა შინა, და არავე-რაჲ თქუა ბოროტი მათთვის. და შემდგომად ამისა, მიიღო რაჲ უფლებად, გამოზარდნა და მრავალთაგან ბოროტთა იქსნნა იგინი. რამეთუ უკუეთუ გუენებოს, მოყუსისა ბოროტი ვერ დაგვხრწევს სათნობასა. გარნა მათ არა ესრეთ ყვეს, არამედ ბოროტი დასწამეს და ჩუენებისა მისთვის აყუედრებდეს და შთაგდეს მღვმესა, და იგინი ჭამდეს მის მიერ მოღებულსა საზრდელსა, ხოლო ძმასა თვსსა ჰხედვიდეს მღვმესა მას შინა შიშულსა და არა ეწყალოდა. რამცა იყო ამის საქმისა უძკრეს? ანუ რომელთა კაცისმკლველთასა არა უბოროტეს იყვნეს? და მერმე აღიღეს და მისცეს კაცთა უსახურთა ბარბაროზთა. გარნა იგი იქმნა რაჲ მეფე, არა თუ ოდენ ბოროტი იგი შეუნდო, არამედ ცოდვისა მისგანცა ძალისაებრ თვსისა განათავისუფლნა და განგებულებად ღმრთისა უწოდა საქმესა მას და არა მათა უკეთურებად. და რაჲ-იგი უყო, არა თუ ძკრისწესენებით, არამედ ძმისათვს თვსისა, და მერმე მოეხზა მათ და ტიროდა მათ ზედა მათ მიერ მოკლული იგი; და ყოველნი ეგვპტედ შთაიყვანნა და ბევრეული კეთილი უყო მათ.

ხოლო რაჲ სიტყუაჲ გუაქუნდეს, რომელნი შემდგომად შჯულისა და ქრისტეს მოსლვისა უწინარეს შჯულისადა ყოფილთა არა ვჰბაძვიდეთ? ვინ მიწსნნეს სატანჯველთაგან? რამეთუ არარაჲ არს უბოროტეს ძკრისწესენებისა, და ამას გამოაჩინებს თანამდები იგი ბევრისა ტალანტისაჲ, რომელსა შეენდო და მერმე მიეწადა,² და რამეთუ შეენდო ღმრთისა კაცთმოყუარებისათვს და მიეწადა თვსისა უკეთურებისათვს. ხოლო ჩუენ მოყუასთა ყოველი ცთომად შეუნდოთ და კეთილი უყოთ მათ, რაჲთა მივემთხვნეთ ღმრთისა კაცთმოყუარებასა, და საუკუნენი კეთილნი მოგუეცნენ ჩუენ მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ დაბ. 6,9. ² შდრ. მათ. 18,24-34.

თავი ობ

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე: **„ამენ, ამენ გეტყვ თქვენ: უკუეთუ ვინმე შეინყნაროს, რომელი მე მივავლინო, მან მე შემინყნაროს, და რომელმან მე შემინყნაროს, შეინყნაროს მომავლინებელი ჩემი“** (13,20).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: დიდ არს მონათა ღმრთისათა მსახურებისა და განსუენებისა სასყიდელი, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „რომელმან თქუენ შეგინყნარნეს, მან მე შემინყნარა, და რომელმან მე შემინყნაროს, შეინყნაროს მომავლინებელი ჩემი“. ხოლო რადმცა სწორ იყო ქრისტეს და მამისა მისისა შენყნარებისა? ხოლო რადსათვს, რომელ თქუა რად, ვითარმედ: „უკუეთუ იცით, ნეტარ ხართ, უკუეთუ ჰყოფთ ამას“,¹ და მეყსეულად შეუდგინა ესე, ვითარმედ: „რომელმან თქუენ შეგინყნარნეს, მან მე შემინყნაროს“?

გარნა ამისთვის ქმნა ესე, რამეთუ ვინადთგან ეგულეობდა განსლვად სოფლად და თავს-დებად მრავალთა ჭირთად, ამისთვის ორითა სახითა ნუგეშინის-სცემს: ერთად, რომელ ეტყვს, ვითარმედ: უკუეთუ მე გაწსოვდე და იწსენებდეთ ყოველსა, რომელი მე თავს-ვიდევ, ყოველივე ადვილად თავს-იდვათ; და კუალად მეორედ, რამეთუ მათთა შემწყნარებელთა ესევითარი სასყიდელი აღუთქუა. და ორივე იგი მით მოასწავა, რომელ თქუა, ვითარმედ: „ნეტარ ხართ, უკუეთუ ამას ჰყოფდეთ“, ხოლო მეორედ თქუა, ვითარმედ: „რომელმან თქუენ შეგინყნარნეს, მან მე შემინყნაროს“, რადთა ესრეთ ორკერძოვე აქუნდეს ნუგეშინის-ცემად. ხოლო ვითარცა-ესე ამცნო ორივე, ვითარცა ქადაგთა ყოვლისა სოფლისათა, მერმე იგონებდა, ვითარ ამათ ორთაგანვე მიმცემელი იგი გამოწუებულ არს, და არცა მოთმინებისა გკრგკნი აქუს, არცა შენყნარებულ იქმნეს ვიეთგანმე. ამისთვის შეშფოთნა, რომლისათვს მახარებელი გამოაჩინებს, ვითარმედ მისთვის შეშფოთნა, რამეთუ იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ესე თქუა იესუ და შეძრწუნდა სულითა და ნამა და თქუა: ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე“** (13,21).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: კუალად ყოველთა ზედა მოაწია შიში იგი, რამეთუ არა თქუა სახელით, ხოლო მათ დაღაცათუ არარად იცოდეს ბოროტი თავთა თვსთა თანა, არამედ ქრისტეს ბრძანებად უსარწმუნოეს თვსისა გულის-სიტყვსა აქუნდა, ამისთვისცა ურთიერთას ჰხედვიდეს. ხოლო რად არს ესე, რამეთუ: ყოველნი ურთიერთას ჰხედვიდეს, და ყოველთა უმწურვალესი პეტრე იოვანეს წამ-უყოფდა?² რამეთუ ვინადთგან შეჰრისხნა უფალმან, და კუალად დაბანად არა უტევებდა და დაეყენა ნებისაგან თვსისა, და მარადის ჩანს, რამეთუ მწურვალეებისაგან წარემართების და დაეყენების, და ამისთვის ეშინოდა და არცა თქუა და არცა დადუმნა, არამედ იოვანეს

¹ იოან. 13,17. ² შდრ. იოან. 13,22,24.

შუამდგომლობითა ენება ცნობად. ხოლო ესე ნუუკუე გამოიძიოს ვინ, ვითარმედ რადასათკს, რამეთუ რაჟამს-იგი ყოველთა ეშინოდა და შეურვებულ იყვნეს, და თავი იგი მოწაფეთად პეტრე ძრწოდა, მაშინ იოვანე, ვითარცა საშუებელსა, „მიყრდნობილ იყო წიაღთა იესუჲსთა“ (13,23), და არა ესე ოდენ, არამედ მკერდსაცა მიყრდნობოდა და მოეხუეოდა?¹ და კუალად ესეცა არს საძიებელ, თუ ვითარ, რომელ თავისა თკსისათკს იტყვს, ვითარმედ: „რომელი უყუარდა იესუს“ (13,23)? და არავინ თქუა ესე სხუათა მახარებელთაგანმან მისთკს, რამეთუ უყუარდეს ყოველნი უფალსა, ხოლო ესე უმეტეს ყოველთასა უყუარდა. ხოლო უკუეთუ სხუასა არავის უთქუამს ესე მისთკს, არამედ თკთ იტყვს, ნუ გიკვრს, რამეთუ ამას იქმს პავლეცა თკსსა ჟამსა, რაჟამს ესრეთ ჯერ-იყოს, ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „ვიცი კაცი უწინარეს ათოთხმეტისა წლისა“,² და სხუათაცა უკუე მახარებელთა არამცირედ წარმოთქუეს მისთკს შესხმად. ანუ მცირე გგონიესა, რომელ იტყვან, ვითარმედ: „ჰრქუა: შემომიდეგ მე. და მეყსულად დაუტევა მამად თკსი და ყოველივე და შეუდგა მას“?³ და პეტრეს თანა აღვიდა მხოლოდ იაკობითურთ თაბორს,⁴ და კუალად სხუასა ადგილსა სახლად იგი ოდენ შეიყვანა. და რაჟამს წარვიდა ლოცვად, იგინი განიყვანნა მის თანა.⁵ ანუ ამან მცირედი შესხმად წარმოთქუა პეტრესი, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „ჰრქუა ქრისტემან, ვითარმედ: პეტრე, გიყუარა?“⁶ და ყოველსა ადგილსა აჩუენებს ფრიადსა სიმჭურვალესა მისსა, და ვითარ თკსებით იყო იოვანეს მიმართ, რაჟამს თქუა, ვითარმედ: „უფალო, ამისთკს რად სთქუ?“⁷ ფრიადისა სიყუარულისაგან იტყოდა. ხოლო უკუეთუმცა არა ჯერ-იყო და არამცა ამას ადგილსა მოსრულ იყო, არცამცა ამას ეთქუა ესე, რამეთუ თქუა რად, ვითარმედ: „პეტრე წამ-უყვნა იოვანეს“,⁸ უკუეთუმცა სხუად არარად ეთქუა, ფრიადსა საძიებელსა მოგუცემდა, რადთა ვეძიებდეთ მიზეზსა. ამისთკს იტყვს, ვითარმედ: „მიყრდნობილ იყო წიაღთა იესუჲსთა“. ანუ სიტყვსა ამის მიერ მცირედსა საქმესა გულისხმა-ჰყოფა, რაჟამს გესმეს, ვითარმედ ესე ვითარსა კადნიერებასა მისცემდა იესუ მოწაფეთა თკსთა? ხოლო უკუეთუ მიზეზსა ეძიებდე ამის საქმისასა, – საყუარელ იყო, რამეთუ იტყვს: „რომელი უყუარდა იესუს“. ხოლო მე ვჰგონებ, ვითარმედ სხვსაცა მიზეზისათკს იქმს ამას: რადთამცა გამოაჩინა თავი თკსი უცხოდ საქმისა მისგან ბოროტისა მიცემისა მისისა. ამისთკს მიყრდნობის და იტყვს მინდობით.

ხოლო რადასათკს მიყრდნა მკერდსა? ერთად, რამეთუ ჯერეთ არა იცოდეს, ვითარცა ჯერ-იყო, და ვითარცა შემდგომად ცნეს, თუ ვინ არს, ანუ ვითარ, და მეორედ, რამეთუ მწუხარებასა მისსა ნუგეშინის-

¹ შდრ. იოან. 13,25; 21,20. ² 2 კორ. 12,2. ³ შდრ. მათ. 4,21-22; მარკ. 1,19-20. ⁴ შდრ. მათ. 17,1; მარკ. 9,2; ლუკ. 9,28. ⁵ შდრ. მათ. 26,37; მარკ. 14,33. ⁶ შდრ. იოან. 21,15-17. ⁷ იოან. 21,21. ⁸ იოან. 13,24.

სცემდა უფალი, რამეთუ შეცვალეულ იყვნეს პირნი მათნი და სულნი შეშფოთებულ. და ამისთვის უმეტესად შეიტკობს იესუ და ნუგეშინის-სცემს სიტყვით და საქმით. და იხილე ამისი უტყუველობა და სინრფობა: არა იტყვს სახელსა, არამედ: „რომელი უყუარდაო“, ვითარცა ნეტარი პავლე იტყვს, ვითარმედ: „ვიცი კაცი უნინარეს ათოთხმეტისა წლისა“. ხოლო რაჟამს ჰკითხა ნეტარმან მან,¹ მაშინდა ოდენ გამოაცხადა იგი უფალმან, და მაშინცა არა სახელის-დებით, არამედ ესრეთ ჰრქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„იგი არს, რომელსა მე დავანო პური და მივსცე“** (13,26).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და სახს ამის საქმისად შემარცხუენელი არს, არამედ მან არცა ტაბლისა მისგან შეიკდიმა, რამეთუ პურსა მას ეზიარა, რომელმან-იგი ჳელთაგან თავადისათა მიიღო პური იგი. და ვინმცა არა ლმოზიერქმნილ იყო ამას ზედა? არამედ იგი არა იქმნა ლმოზიერ. ამისთვის ეშმაკი მაშინდა შევიდა ჳელმნიფებით მის თანა, რაჟამს იხილა ურცხუნელობა და კადნიერება მისი. რამეთუ ვიდრემდის კრებულისა მისგან იყო, ვერ იკადრებდა ზედამისლვად, არამედ გარეთ მოუჳდებოდა და ჰბრძოდა, და ვინაფთგან უკუე საცნაურ იქმნა და განეჩინა, მაშინ შევიდა მის თანა სრულიად, რამეთუ არცა ჯერ-იყო, რაფთამცა ესრეთ მოუდრეკელი იგი იყო მის თანა. ამისთვის განყო იგი და რაჟამს განყო, მაშინ მიიღო იგი ეშმაკმან, და მეყსეულად დაუტევნა იგინი იუდა და განვიდა მათგან ლამით.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„ჰრქუა მას იესუ: მოყუასო, რომელი გეგულეების საქმედ, ყავ ადრე! ესე არავინ ცნა მენაჳეთაგანმან“** (13,27-28).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ეჰა უგულისხმოება! ვითარ არა მოდრკა, არცა ჰრცხუენა, არამედ უუკეთურეს იქმნა და განვიდა. ხოლო სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ყავ ადრე!“ არა თუ ასწრაფებდა და განაზრახებდა, არამედ აყუედრებდა და აჩუენებდა, ვითარმედ მას ენება, რაფთამცა მოიქცა. ვინაფთგან უკუე იხილა მოუდრეკელობა მისი, მიუშუა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და ესე არავინ ცნა მენაჳეთაგანმან“** (13,28).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ თქუა უფალმან, ვითარმედ: „რომელსა მე დავანო პური და მივსცე, იგი არს“, და ვითარ ვერ ცნეს? გარნა რამეთუ ფარულად ჰრქუა უფალსა იოვანე, და ეგრეთვე უფალმან ფარულად უთხრა, რაფთა არა გამოცხადნეს მიმცემელი იგი, რომელსა ეტყოდა ცხადად უფალი, ვითარმედ: „რომელსა იქმ, ყავ ადრე!“ და მათ ვერ ცნეს. ხოლო იტყოდა ამას იესუ, რაფთამცა დაამტკიცა სიტყუად თვისი, რომელი ჰრქუა ჰურიათა, ვითარმედ: „ჳელმნიფება მათუს დადებად სული ჩემი და ჳელმნიფება მათუს კულად მოღებად მისა“,² რამეთუ ვიდრემდის არა ენება, ვერვინ შეუძლო მიღებად მისგან სულისა მისისა; ვინაფთგან უკუე თავადმან ინება, ადვილ იქმნა საქმს იგი; ამისთვის იტყოდა: „რომელი გეგულეების საქმედ, ყავ ადრე!“ და არავინ ცნა სიტყუად იგი, რამეთუ

¹ შდრ. იოან. 13,25. ² იოან. 10,18.

გან-მცა-ეკუეთა იგი მონაფეთა, და მო-მცა-ეკლა იგი პეტრეს, არამედ არავინ ცნა. ხოლო იოვანეცა ვერ-მე ცნაა? ვერცა იოვანეს უცნობის, რამეთუ შორს იყვნეს იგინი მანქანებისაგან, და იოვანე არა უწყოდა, თუ მაშინ იქმნების მიცემად იგი, არამედ ჰგონებდეს, ვითარმედ დღესასწაულისათვის ჰრქუა განმზადებად.¹

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**ხოლო მან მიიღო პური იგი და განვიდა. და იყო ღამე**“ (13,30).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რადსათვის იტყვს ჟამსაცა? რადთა სცნა უკეთურებისა მიმართ მოსწრაფებად მისი, რამეთუ ჟამმანცა ღამისამან ვერ უძლო დაყენებად. და მათ ეგონა, ვითარმედ გლახაკთა ღუნოლისათვის თქუა, რამეთუ ფრიად იღუნიდა გლახაკთა, რადთა ჩუენცა გუასწავოს მონყალებისა ქმნად, და ამას ჰგონებდეს მონაფენი. რამეთუ ვერცა ამან შეარცხვნა ბოროტი იგი იუდა, რამეთუ ესრეთ ვიდრე უკუანაფსკნელ ჟამადმდე არა განაქიქა. ხოლო ჩუენდაცა ესრეთვე ჯერ-არს ქმნად, რადთა არა განვაქიქებდეთ ცოდვათა სხვსათა, დაღაცათუ უკურნებელ იყვნენ, რამეთუ უფალმანცა ამისა შემდგომად, მო-რად-ვიდა იუდა მიცემად მისა, ამბორის-ყოფად შეუნდო მას და თავს-იდვა საქმეც ესევეითარი. ხოლო ან იწყებს სიტყუად მონაფეთა მიმართ და დიდებად უწესს ჯუარს-ცუმასა და სიკუდილსა მას ყუედრებისასა, რადთა გუასწავოს, ვითარმედ ყოველივე საქმეც, რაზომცა საყუედრელ და საძულელ იყოს ყოველთა მიერ, დიდად დიდებად იქმნების, და რაჟამს ღმრთისათვის იქმნებოდის და საღმრთოდ. და ამისთვისცა იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**და ვითარცა განვიდა იუდა, თქუა იესუ: ან იდიდა ძე კაცისა, და ღმერთიცა იდიდა მის თანა**“ (13,31).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ამათ სიტყუათა მიერ დაწსნილთა მათ გონებათა მონაფეთასა აღჰმართებს და დაარწმუნებს არა ხოლო თუ არა ნუხილად, არამედ სიხარულადცა. ამისთვისცა პეტრეს პირველითგან შეჰრისხნა, რამეთუ შესლვაჲ სიკუდილსა შინა და სიკუდილისა მიერ ძლევად სიკუდილისაჲ დიდებაჲ არს დიდი. და ესე არს, რომლისათვის იტყოდა, ვითარმედ: „რაჟამს აღვმალდდე, მაშინ სცნათ, რამეთუ მე ვარ“;² და კუალად იტყვს: „დაჰვსენით ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვადგინო ეგე“;³ და კუალად თქუა: „სასწაული არა გეცეს თქუენ, გარნა სასწაული იგი იონაჲსი“.⁴ რამეთუ ვითარ არა დიდი დიდებაჲ არს, რაჟამს შემდგომად სიკუდილისა შეუძლოს უმეტესი, ვიდრელა უწინარეს სიკუდილისა? რამეთუ მონაფეთა ქმნეს უმეტესნი სასწაულნი, რადთა სარწმუნო იქმნას აღდგომად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**და ღმერთმანცა აღიდოს იგი თავისა თვისისა თანა**“ (13,32).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ არა თუ სხვსა მიერ, არამედ თავისა თვისისა მიერ.

¹შდრ. იოან. 13,29. ²შდრ. იოან. 8,28. ³იოან. 2,19. ⁴შდრ. მათ. 12,39; 16,4; ლუკ. 11,29.

სახარება: „და მეყსეულად აღიდოს იგი“ (13,32).

თარგმანი: მეყსეულად ჯუარს-ცუმასა თანა, რამეთუ არა თუ შემდგომად მრავლისა ჟამისა, არცა ჟამსა მას აღდგომისასა მოელოდის, არა მაშინ გამოაჩინოს ბრწყინვალედ, არამედ მეყსეულად ჯუარს-ცუმასავე მისსა გამოჩნდეს დიდებულება მისი, რამეთუ მზე უკუნიქცა დაბნელებული, და კლდენი განსთქდეს, და კრეტსაბმელი განიპო, და მრავალნი გუამნი შესუენებულთა წმიდათანი აღდგეს; და საფლავი დაბეჭდულ იყო, და მცველნი იყვნეს მას ზედა, და გუამი იგი მკუდრისა აღდგა; და მეორემოც ღღე გარდაჯდა, და სულისა წმიდისა მადლი გარდამოჯდა, და ყოველნი მას ქადაგებდეს, უფალსა იესუს. ამისთჳს იტყვს, ვითარმედ: „ღმერთმანცა აღიდოს იგი თავისა თჳსისა თანა და მეყსეულად აღიდოს იგი“, რამეთუ არა ანგელოზთა მიერ აღიდოს, არცა მთავარანგელოზთა, არცა სხუათა რომელთამე მიერ ძალთა, არამედ თავისა თჳსისა მიერ. ხოლო ვითარ აღიდა იგი თავისა თჳსისა მიერ? რამეთუ ყოველივე ქმნა დიდებად ძისა თჳსისა, დაღაცათუ ყოველი ძემან ქმნა. ჰხედავა, რამეთუ თჳსთა საქმეთა ძე მამასა მიაჩემებს?

სახარება: „შვილნო ჩემნო, ნუთ ერთლა თქუენ თანა ვარ. და მეძიებდეთ მე, და ვითარცა-იგი ვარქუ ჰურიათა, ვითარმედ: ვიდრე-იგი მე მივალ, თქუენ ვერ ჴელ-გენიფების მოსლვად, და ან თქუენ გეტყვ“ (13,33).

თარგმანი: იწყებს შემდგომად სერობისა სიტყუათა ამათ შემანუხებელთა, რამეთუ რაჟამს იუდა განვიდა, არა მწუხრი იყო, არამედ ღამე. და ვინაფთგან ეგულეზოდა მოსლვად ჰურიათა შემდგომად მცირედისა წარყვანებად მისა, ამისთჳს ჯერ-იყო, რაფთამცა ჰრქუა მათ ყოველი, რომელი ჯერ-იყო, და რაფთამცა ავსოვდამცა ყოველი იგი, და უფროსად, რაფთამცა მოაჯსენებდა სული წმიდად, რამეთუ მას ჟამსა დაჰვიწყებოდა, რომელნი-იგი მწუხარებისა ძილსა შეეპყრნეს, ვითარცა სხუად მახარებელი იტყვს. და კუალად აქაცა იტყვს, ვითარმედ: „ესე რად გარქუ, მწუხარებამან აღავსნა გულნი თქუენნიო“.¹ და ვითარმცა შეუძლეს მათ მაშინ ყოველთა მათ სიტყუათა კეთილად დასწავლად? არამედ შემდგომად ამისა ყოველივე მოაჯსენა მათ სულმან წმიდამან, და არამცირედი სარგებელი იქმნა ამათ სიტყუათა მიერ გულისხმის-ყოფად დიდებასა ქრისტესსა.

ხოლო რაფათჳს შეანუხებს სულთა მათთა და ეტყვს, ვითარმედ: „მცირედ ჟამ თქუენ თანა ვარ“? რამეთუ ჰურიათა ეტყოდა, ხოლო ამათ რადლა ეტყვს, ვითარმედ: „ჰურიათა ვარქუ, თქუენცა გეტყვ“? გარნა არა თუ მათ თანა შეჰრთავს, – ნუ იყოფინ! – არამედ თქუა სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ვითარცა ჰურიათა ვარქუ“, რაფთამცა მოაჯსენა მათ სიტყუად იგი, რაფთა ცნან, ვითარმედ არა მას ჟამსა ოდენ ცნა, რაჟამს მოწევენულ იყო საქმე იგი, არამედ პირველვე იცოდა, და იგინი იყვნეს მონამე,

¹ იოან. 16,6.

რომელთა ამიოდა სიტყუად მისი. ამისთჳს შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „შვილნო ჩემნო“, რადთა რაჟამს ესმეს, ვითარმედ: „ვითარცა ვარქუ ჰური-ათა“, არა თქუან, თუ მსგავსად მათსა ეტყვს მათ, რამეთუ არა შენუხებად მათა, არამედ ნუგეშინის-ცემად მათა ეტყოდა, რადთა არა მოინინენ საქმენი იგი ძნელოვანნი მათ ზედა მოულოდებელად და შეშფოთნენ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„ვიდრე-იგი მე მივალ, თქუენ ვერ ჳელ-გენიფების მოსლვად“** (13,33).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: უჩუენებს, ვითარმედ სიკუდილი მისი მიცვალებაჲ არს უმჯობესისა მიმართ და მისლვად ადგილსა, სადა ხრწნილნი გუამნი ვერ შევლენ. ხოლო ამას ყოველსა ეტყვს, რადთამცა სურვილი მათი მისა მიმართ განაძლიერა და უმჯურვალჳს-ყო, რამეთუ უწყით, ვითარმედ რაჟამს ვიხილოთ ვინმე საყუარელთაგანი წარმავალი, სურვიელ ვიქმნებით, და უფროდსად, რაჟამს ვცნათ, ვითარმედ ესევითარსა ადგილსა მივალნ, სადა ჩუენ ვერ ჳელ-გუენიფების მისლვად. ხოლო სიტყუასა ამას, ვითარმედ: „ვიდრე მე მივალ, თქუენ ვერ ჳელ-გენიფების მოსლვად“, ჰურიათა შეშინებისათჳს მათისა ეტყოდა, ხოლო მონაფეთა, რადთამცა სურვილი მათი განაძლიერა, ვითარმედ: ესევითარი არს იგი ადგილი, რომელსა არა თუ მათ, არამედ ვერცა თქუენ, საყუარელთა, ჳელ-გენიფების მოსლვად. და ამათ სიტყუათა მიერ პატივისა მასცა თჳსისა ბუნებისასა გულისხმა-უყოფს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და თქუენცა გეტყვ ან“** (13,33).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არს ესე, ვითარმედ: „ან“? ესე იგი არს, ვითარმედ: სხუებრ ვეტყოდე მათ და სხუებრ გეტყვ თქუენ და არა ვითარ მათ. ხოლო სადა მოიძიეს იგი მონაფეთა, ანუ სადა – ჰურიათა? მონაფენი უკუე ეძიებდეს მას, რაჟამს ივლტოდეს შიშისაგან ჰურიათაჲსა, ხოლო ჰურიანი ეძიებდეს, რაჟამს ურიცხუნი იგი ბოროტნი და უზეშთაესნი ყოვლისა სიტყვსა მოინინეს მათ ზედა, ვითარცა იოსიპოს მოსწრაფჳ იტყვს, რაჟამს ქალაქი მათი წარიტყუენა და ღმრთისამიერი რისხვად მოინია მათ ზედა ყოვლით კერძო. და მათ უკუე ეტყოდა უფალი ურწმუნოებისა მათისათჳს, ხოლო ამათ – ამისთჳს, რადთა არა მოულოდებელად მოინიოს მათ ზედა მწუხარებაჲ იგი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„მცნებასა ახალსა მიგცემ თქუენ“** (13,34).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ ვინაფთგან შთავრდომად იყვნეს შფოთსა და წუხილსა შინა, ვითარცა ობლად დაშთომადნი სიტყუათა მათთჳს, ამისთჳს ნუგეშინის-სცემს შემოსითა დიდისა მის კეთილისაჲთა, რომელ არს სიყუარული, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: მწუხარე ხართ ჩემისა წარსლვისათჳს, არამედ **„უკუეთუ იყუარებოდით ურთიერთას“** (13,35), უძლიერჳს იყვნეთ. ამისთჳს შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„ამით ცნან ყოველთა, ვითარმედ ჩემნი მონაფენი ხართ“** (13,35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ამით სიტყვითა ნუგეშინის-სცა, რაჟამს ჰრქუა, ვითარმედ: უკუნისამდე ჩემნი მონაფენი იყვნეთ, და ვითარმედ: არა დაიწსნას კრებული იგი, ვინათგან სასწაულიცა მისცა მათ. ხოლო ესე თქუა, რაჟამს მიმცემელი იგი განეშორა მათ. ვითარ უკუე ახლად მცნებად უწესს მას, რომელი-იგი ძუელსაცა შინა წერილ არს? ამისთვის, რამეთუ მან თავადმან განაახლა იგი ამით სახითა, რამეთუ შესძინა და თქუა, ვითარმედ: **„ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუენ“** (13,34), რამეთუ არა თუ კეთილი რაჟამე გაქუნდა და მის კეთილისა ნაცვალად მიგეც სიყუარული ჩემი, არამედ არარაჟამე გექმნა კეთილი, და მე ვყავ ესეოდენი სიყუარული; და თქუენდაცა ესრეთ ჯერ-არს კეთილის-ყოფაჲ მოყუასთაჲ, რაჟამთა თვნიერ თანამდებობისა გიყუარდენ თქუენ იგინი. და დაუტევნა თქუმად სასწაულთა მათთვის, რომელთა ეგულეობდა ქმნად; და სიყუარულისა მიერ იტყვს გამოჩინებად მონფობისა მისისა ამისთვის, რამეთუ ესე არს, რომელი გამოაჩინებს კაცთა წმიდათა, რამეთუ ყოვლისა სათნოებისა მიზეზი არს და მის მიერ ვცხოვნდებითო ყოველნი, რამეთუ ესე არსო მონფობაჲ ჩემი, და ამით გაქებდენ ყოველნი კაცნი, რაჟამს გიხილნენ, რამეთუ ჰბაძავთ სიყუარულსა ჩემსა. და უკუეთუ ვინ თქუას, ვითარმედ: არა უფროჲსად სასწაულთა მიერ გამოჩინდებოდაა მონფობაჲ ქრისტესი? არამედ არა, რამეთუ „მრავალთა მრქუან მას დღესა: უფალო, უფალო, არა სახელითა შენითა განვასხენითა ეშმაკნი? და ვჰრქუა მათ: არა გიცნი თქუენ“.¹ და კუალად, რაჟამს იხარებდეს, რამეთუ ეშმაკნი ჰმორჩილობდეს, ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „ნუ გიხარის, რამეთუ ეშმაკნი გმორჩილობენ, არამედ რამეთუ სახელები თქუენი დანერილ არს ცათა შინა“.² ხოლო უკუეთუ ვინ იტყოდის, ვითარმედ: არა სასწაულთა მიერ მოიქცა სოფელი? გულისხმა-ყავენ, რამეთუ ამისთვის სასწაულთა მიერ მოიქცა, რამეთუ სიყუარული პირველითგან იყო, ხოლო უკუეთუმცა იგი არა ყოფილ იყო, არცა სასწაულნი დაადგრებოდეს; არამედ ამან ყვნა იგინი კეთილ, რამეთუ ყოველთა გული და სული ერთ იყო. უკუეთუმცა ურთიერთას განყოფილ იყვნეს, ყოველივემცა წარწყმედილ იყო.

სწავლად ობ სიყუარულისათვის

რამეთუ არა მათ ოდენ ამცნებდა ამას, არამედ ყოველთა, რომელთა ეგულეობდა მათითა სიტყვითა რწმუნებად მისა მიმართ, რამეთუ ანცა არარაჟამე სხუად დააბრკოლებს წარმართთა ჩუენდა მომართ, გარნა ესე, რამეთუ სიყუარული არა არს. ხოლო მოციქულნი ძლიერად იყუარე-

¹ შდრ. მათ. 7,22-23. ² ლუკ. 10,20.

ბოდეს ურთიერთას, ვითარცა-იგი იხილეთ, პეტრე და იოვანე ვითარ იყვნეს, და კუალად პავლე ვითარ იყო მათა მიმართ, რომელთა-იგი ყოველივე სათნოება აქუნდა, რამეთუ ესე საქმე სულისაგან სათნოება და წმიდისა აღმოცენების, ხოლო სადა უკეთურება იყოს, ესე ნერგი განწმების, რამეთუ „რაჟამს განმრავლდეს უშჯულოება, განწმეს სიყუარული მრავალთა“. ¹ და წარმართთა ვერ მოაქცევენ სასწაულნი, ვითარ საქმენი კეთილნი და ცხოვრება სათნო, ხოლო ცხოვრებასა ბრწყინვალე არარად ჰყოფს, ვითარ სიყუარული. რამეთუ რაჟამს ქადაგება იგი არღა განვრცელებულ იყოს, სამართლად საძიებელ იყვნეს სასწაულნი, ხოლო ან უფროსად საქმეთა კეთილთა ჯერ-არს მოგება, რამეთუ ვერარად ესრეთ შეარცხუნენ წარმართთა, ვითარ სათნოება, ვერცა რად ესრეთ დააბრკოლებს, ვითარ უკეთურება; რამეთუ რაჟამს იხილოს მასწავლელი სიყუარულისად სიძულილსა შინა და ანგაჰრებასა და ტაცებასა, არა ტყუვილად შეჰრაცხოსა სწავლად იგი? და ჩუენ ვიქმნებით მიზეზ მათისა საცთურსა შინა დადგრომისა, რამეთუ მათისა სარწმუნოებისა საცთური უცნობიეს და ჩუენი ესე უყუარს, არამედ საქმეთა ჩუენთა მიერ დაიხრწნვიან. ხოლო უკუეთუ იტყვთ, ვითარმედ: პირველთა რად არა ჰბაძვენ? არამედ იგინი ჩუენ მიერ ეძიებენ სარგებელსა, რომელთა გუხედვენ და იტყვან: გვჩუენეთ სარწმუნოება თქუენი საქმეთა მიერ; და რაჟამს გვხილნენ ჩუენ ბოროტთა შინა, თუსსავე წესსა ზედა დაადგრებიან. ამისთვის უკუე მოგუეწადების ჩუენ საშჯელი, არა ბოროტთა მათთვის ოდენ, რომელთა ვიქმთ, არამედ ამისთვისცა, რომელ სახელი ღმრთისად ჩუენ მიერ იგმოზვის.

ვიდრემდის უკუე მონაქმნულნი ვართ მრავალთა მათ ვნებათანი? განვეყენეთ ან მათგან! ნუმცა ვართ, ვითარცა უგულისხმონი იგი, რომელთათვის იტყვს წინაღწარმეტყუელი, ვითარმედ: „გჳამოთ და ვსუათ, და ხვალე მოვსწყდებით“. ² ამისთვისცა აყუედრებდა მათ, ვითარმედ: „ნუუკუე დაემკვდრნეთა მხოლონი ქუეყანასა ზედა?“ ³ ამისთვის მეშინის, ნუუკუე დავადგრეთ ბოროტსა შინა და ვპოვოთ საშჯელი საუკუნოდ. არამედ ველ-ვყოთ სათნოება, რადთა საუკუნეთა მათ კეთილთა მივემთხვნეთ მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისად არს დიდება და სიმტკიცე ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ მათ. 24,12. ² ესაია 22,13. ³ ესაია 5,8.

თაზი ობ

სიტყუად ესე: „**ჰრქუა მას სიმონ-პეტრე: უფალო, ვიდრე ხუალ? ჰრქუა მას იესუ: მე ვიდრე ვალ, შენ ვერ ძალ-გიც მოდევნებად ან, ხოლო მომდევნე ამისა შემდგომად**“ (13,36).

თარგმანი: დიდ არს სიყუარული და ცეცხლისა უმჭურვალჴს, და ზეცისა სიმაღლედ მიიწვეის, და არარად სოფლისა საქმეთაგან იქმნების დამაყენებელ მისა. რამეთუ მჭურვალესა მას გულითა პეტრეს ესმა რად, ვითარმედ: „სადა მე წარვალ, თქუენ ვერ ჴელ-გენიფების მოსლვად“,¹ მეყსეულად ჰრქუა მას:

სახარება: „**უფალო, ვიდრე ხუალ?**“ (13,36).

თარგმანი: ესე თქუა მოტიყინარისა მისგან სურვილისა, რომელი აქუნდა შედგომად მისა, არამედ ვერ ჴკადრა განცხადებულად თქუმად, ვითარმედ: შეგიდგე შენ, არამედ ოდენ ჴკითხავს. ხოლო უფალმან არა სიტყუათა მიმართ, არამედ გონებისა მიმართ მისისა მიუგო, ვითარმედ: „ვიდრე მე მივალ, შენ ვერ ძალ-გიც მოდევნებად“. ან ჴხედავა, რამეთუ მისლვად უნდა მის თანა? ამისთვის ჴკითხვიდა, ხოლო ესმა, ვითარმედ: „შემდგომად ამისა მომდევნე“, და ვერვე დაამდოვრა სურვილი თვისი, არამედ ესრეთ ისწრაფა, ვიდრელა ჰრქუა:

სახარება: „**რადსა ვერ ძალ-მიც მიდევნებად შენდა? ან სული ჩემი შენთვის დავდვა**“ (13,37).

თარგმანი: ვინაფთგან შიშსა მიცემისასა თანაწარჴვდა და ერთ-გულთაგანი გამოჩნდა, მერმე იწყო კითხვად, რაჴამს სხუანი დუმნეს. რასა იტყვ, პეტრე? რამეთუ თავადმან თქუა, ვითარმედ: „ვერ ძალ-გიც“, და შენ იტყვ, ვითარმედ: „ძალ-მიც“? ან უკუე სცნა საქმით, ვითარმედ ვერ ძალ-გიც, და არარად არს სიყუარული შენი, უკუეთუ შეწევნად ღმრთისად არა იყოს. და ამის მიერ საცნაურ არს, ვითარმედ დაცემისა მის უარის-ყოფისა ფრიადისა სიყუარულისა და წყალობისა მისისათვის შეუნდო უფალმან ყოფად, რამეთუ ენება, რადთამცა თვთ ეცნა თვისი უძღურებად სიტყუათა მიერ უფლისათა, ხოლო ვინაფთგან ეგო იგი თვისსა მას სიფიცხესა ზედა, მერმე უფალმან მიუშუა მას, რადთა ცნას თვისი უძღურებად, რაჴამს არა აქუნდა შეწევნად მისი. რამეთუ თქუა უფალმან: „მივეცე ჴელთა მტერთასა“, ჰრქუა მან: „შენდობა იყავნ შენდა, უფალო“,² და შეჴრისხნა მას უფალმან, და ვერ განისწავლა, არამედ კუალად, ენება რად ქრისტეს ფერჴთა მისთა დაბანად, აყენებდა იგი; და ან ესმა რად, ვითარმედ: „ვერ ძალ-გიც მოდევნებად ჩემდა“, თქუა მან, ვითარმედ: „დადაცათუ ყოველ-თა უარ-გყონ, მე არასადა უარ-გყოო“.³ და რადთა არა მოვიდეს ზუაობად

¹ იოან. 13,33. ² შდრ. მათ. 16,21-22. ³ შდრ. მათ. 26,35; მარკ. 14,31.

და ისწავოს სიტყვს-გებად, ამისთვის განსწავლა იგი, რადთა არღარა წინა-
აღუდგებოდის, ვითარცა ლუკა იტყვს, ვითარმედ: „ჰრქუა იესუ: მე ვევე-
დრე შენთვის მამასა, რადთა არა მოგაკლდეს სარწმუნოება შენი“. ¹ ესე იგი
არს, რადთა არა წარჰჰედ. და ამის ყოვლისა მიერ სიმდაბლესა ასწავებს
და ბუნებასა კაცობრივსა ამხილებს, ვითარმედ არარად არს იგი თავით
თვსით. რამეთუ განსწავლა იგი, რადთა არა სიტყვსმიმგებელ იქმნას, რა-
ჟამს-იგი მიიღოს განგებად სოფლისად, არამედ რადთა მოიწესენებდეს მის
ზედა მონევენულთა მათ საქმეთა და უწყოდის უძღურებად თვისი. და არა
თუ ერთგვის მოიწინა მის ზედა საქმე იგი, არამედ ერთსა მცირედსა ჟამსა
სამგზის უარ-ყო, რადთა სცნა, ვითარმედ არა ესეოდენ შეიყუარა, რაოდენ
შეყუარებულ იქმნა. და შემდგომად მის დაცემისა ჰრქუა მას, ვითარმედ:
„გიყუარა ამათსა უფროდსად?“ ² რადთა სცნა, ვითარმედ არა თუ მისი
სიყუარული განმჰმარ იყო, არამედ მიშუებითა ღმრთისადთა იქმნა, რა-
მეთუ სიყუარულსა პეტრესსა შეინირავს, ხოლო წინააღდგომად არა ჰწე-
ბავს, რამეთუ უკუეთუ გიყუარს, თანაგაც შეყუარებულისა მის სიტყუათა
სმენად; რამეთუ გრქუა შენ და შენთანათა, ვითარმედ: „ვერ ძალ-გიც“,
და შენ რადღა აცილობ? არა უწყია, თუ რად არს სიტყუად ღმრთისად?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„სული ჩემი შენთვის დავდვა“** (13,37).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ ვინაფთგან ესმა, ვითარმედ ამისა უმეტე-
სი სიყუარული არავის აქუს, მეყსეულად, ვითარცა სისრულისა მეძი-
ებელმან, ჴელ-ყო მიწდომად საზომსა მას, ხოლო ქრისტე უჩუენებს, ვი-
თარმედ მის მხოლოდსად არს ესრეთ ჴელმნიფებით აღთქუამად საქმისად.
ამისთვის ჰრქუა მას:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„არღა ეყვილოს ქათამსა, ვიდრე უარ-ყო მე სამ-
გზის“** (13,38).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე იგი არს, ვითარმედ აწვე, რამეთუ არა ფრიადი
ჟამი იყო ვიდრე ქათმისა ყივილადმდე, რამეთუ უჟამოდსა მას ჟამსა
ღამისასა ეტყოდა მათ, რამეთუ პირველი და მეორეცა საჴუმილავი
ღამისად გარდასრულ იყო.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„ნუ შეძრწუნდებიედ გულნი თქუენნი“** (14,1).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ძრწოლად მოუვიდოდა სხუათა მათ, ვინაფთგან ეს-
მა, ვითარმედ თავადსა მას პეტრეს სამგზის წინაუც უარის-ყოფად ვი-
დრე ქათმისა ყივილადმდე. და ესე შეურვებად შეაინრებდა გულთა
მათთა. ამისთვის უკუე იწყო ნუგეშინის-ცემად მათა, ვითარმედ: „ნუ
შეძრწუნდებიედ გულნი თქუენნი“. ესრეთ ძალსა ღმრთეებისა თვისისასა
უჩუენებდა, ვითარ-იგი რად სულთა მათთა მოეგონის, განცხადებულად
უთხრობნ მათ.

¹ ლუკ. 22,32. ² იოან. 21,15.

სახარება: „გრწმენინ ღმრთისაჲ და გრწმენინ ჩემდა მომართ“ (14,1).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ: გრწმენინ, რამეთუ ჩემ მიერ ყოველთა მათ ძნელოვანთა საქმეთა და განსაცდელთა თანანარჰვდეთ, რამეთუ ჩემდა მომართ და მამისა ჩემისა მიმართ სარწმუნოებაჲ შემძლებელ არს ჳსნად თქუენდა ყოველთაგან ბოროტთა, და ვერარაჲ გეუფლოს. და მერმე იტყვს:

სახარება: „სახლსა მამისა ჩემისასა სავანე მრავალ არიან“ (14,2).

თარგმანი: ვითარცა პეტრეს ნუგეშინის-სცემდა, ვითარმედ: „შემდგომად ამისა მომდევნე მე“, ეგრეთვე ამათ სასოებასა დაუდებს, რადთა არა თქუან, თუ: მას ოდენ მისცა აღთქუმაჲ. ამისთვის ჰრქუა მათ: „სახლსა მამისა ჩემისასა სავანე მრავალ არიან. უკუეთუ არა, გარქუმცა, ვითარმედ: ნარვიდე და განგიზადო თქუენ ადგილი“ (14,2). ესე იგი არს, ვითარმედ: თქუენცა მანვე ადგილმან შეგიწყნარნეს, რომელმან შეიწყნაროს პეტრე, რამეთუ მუნ ფრიადი უშურველობაჲ არს საყოფელთაჲ, და არა თუ განმზადებაჲ საჯმარ არს. რამეთუ ვინაფთგან თქუა, ვითარმედ: „ვერ ჳელ-გენიფების მოსლვაჲ ადგილსა მას“, რადთა არა მოიგონონ, ვითარმედ: სრულიად სამე მოვსწყდებით, ამისთვის ეტყვს:

სახარება: „რადთა სადაცა მე ვიყო, თქუენცა იყვნეთ“ (14,3).

თარგმანი: ხოლო ესეოდენი მაქუს ამის საქმისათვის მოსწრაფებაჲ, უკუეთუმცა არა პირველითგან განმზადებულ იყო, „ნარ-მცა-ვედ და განგიზადე თქუენ ადგილი, და მო-მცა-ვედ და ნარგიყვანენ“ (14,3), რადთა ესრეთ იყვნენ იგინი მინდობილ და სავსე სასოებითა. ხოლო რადთა არა ჰგონებდენ, ვითარმედ ნუგეშინის-საცემელად ეტყვს მათ და არა ესრეთ არს, ამისთვის შესძინა და ჰრქუა:

სახარება: „ვიდრე-იგი მე მივალ, უწყით და გზადცა იგი იცით“ (14,4).

თარგმანი: რამეთუ უჩუენებდა მათ, ვითარმედ არა ცუდად თქუმულ არიან სიტყუანი იგი. ხოლო ესე ჰრქუა, ვინაფთგან იხილნა სულნი მათნი, ვითარმედ ამისსა სწავლად ეძიებდეს, რამეთუ პეტრე არა ცნობისათვის იტყოდა სიტყუათა მათ, არამედ რადთამცა შეუდგა, და ვინაფთგან შესაძლებელად უჩნდა საქმჴ იგი, მერმე გამოჩნდა, ვითარმედ შეუძლებელ არს. ამისთვის ჰსუროდა ცნობად მისა, და ამისთვის ჰრქუა უფალმან, ვითარმედ: „გზადცა იცით“. რამეთუ ვითარცა ჰრქუა რად, ვითარმედ: „უარ-მყო მე“, და სხუამან არავინ თქუა, ხოლო მან ცნა მათი განზრახვაჲ და ჰრქუა: „ნუ შეძრწუნდებიედ გულნი თქუენნი“, ეგრეთვე აქა, რაჟამს ჰრქუა, ვითარმედ: „იცით“, სურვილსა მას გულისა მათისასა მოასწავებდა, და თავადმან მისცა მათ მიზეზი კითხვისაჲ.

ხოლო სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ვიდრე ხუალ?“ პეტრე სურვილისაგან თქუა და სიყუარულისა, ხოლო თომა – შიშისა, რამეთუ ჰრქუა მას თომა: **„უფალო, არა ვიცით, ვიდრე ხუალ, და ვითარ შემძლებელ ვართ გზისა შენისა ცნობად?“** (14,5). ესე იგი არს, ვითარმედ: ადგილი არა ვიცით და გზად ვითარ ვიცოდით მუნ მიმყვანებელი, სადა არა ვიცით? და იხილე, რაზომითა მოწინებითა თქუა, რამეთუ არა თქუა, ვითარმედ: გვთხარ ჩუენ ადგილი, არამედ: „არა ვიცითო, ვიდრე ხუალ“, რამეთუ ესე პირველითგან ყოველთა ესმოდა, და ჰურიათაცა უკვრდა, თუ ვიდრე წარვალს. და უკუეთუ მათ უნდა ცნობად, არამცა უფროდსად მისთა მოწაფეთა უნდაა, რომელნი არასადა განშორებულ იყვნეს მისგან და ეშინოდა კითხვად, და გარნა ჰკითხვიდესვე ფრიადისა მის სურვილისაგან და შეურევებისა? ხოლო იესუ ჰრქუა მათ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„მე ვარ გზად, მე ვარ ჭეშმარიტებად, მე ვარ ცხორებამ, და არავინ მივიდეს მამისა, გარნა ჩემ მიერ“** (14,6).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რადსათვს, ჰკითხა რად პეტრე, არა ჰრქუა მეყსეულად, ვითარმედ: მე მამისა წარვალ, არამედ: „ვერ ძალ-გიც შედგომად ჩემდა ან?“ არამედ ესრეთ მრავალნი სიტყუათა სიმრავლენი შემოიხუნა, ხოლო ჰურიათა სამართლად არა უთხრობდა; ხოლო ამას რადსათვს არა უთხრა საქმც იგი? რამეთუ უთხრა ჰურიათაცა, ვითარმედ: „ღმრთისაგან გამოვედ და ღმრთისა მივალო“; ხოლო კუალად ჰრქუა, ვითარმედ: „სადა მე წარვალ, თქუენ ვერ წელ-გენიფების მოსლვად“, და ესრეთ საურავსა შინა შთაყარნა იგინი, ხოლო მოწაფეთა და პეტრეს ამისთვს არა უთხრა, რამეთუ იცოდა მათი იგი ფრიადი გულსმოდგინება, და ვითარ აიძულებდა მას პეტრე მის თანა მისლვად, ხოლო თავადმან წარჰმართა, რად-იგი ეგულებოდა დაფარულებითა ამის სიტყუსადთა. და ვინაფთგან ვერლარა იკადრებდეს იძულებით შედგომად მისა, მერმელა გამოუცხადა მათ, რამეთუ რაჟამს თქუა, ვითარმედ: „სადა მე წარვალ, ვერვის წელ-გენიფების მოსლვად“, შესძინა, ვითარმედ: „სახლსა მამისა ჩემისასა სავანე მრავალ არიან“, ხოლო მამისა მიმართ ვერვის წელ-ენიფების მოსლვად თვნიერ ჩემსა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„მე ვარ გზად“** (14,6).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ჩემ მიერ მიხვდეთ მამისა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„ჭეშმარიტებად და ცხორებად“** (14,6).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ამისთვს თქუა, ვითარმედ: უეჭუელად იყოს ესე ყოველი ესრეთ, რამეთუ არარად იყოს ჩემ მიერ ტყუვილი, არამედ ცხორება, და ვერცა თუ სიკუდილმან შეუძლოს დაყენებად თქუენდა მოსლვად მუნ, რამეთუ ვინაფთგან „მე ვარ გზად“, არლარა საჰმარ იყოს თქუენდა წინამძღუარი, და ვინაფთგან „მე ვარ ჭეშმარიტებად“, არა ტყუვილ იქმნენ სიტყუანი ესე. ხოლო მათ სიტყუად იგი გზისად გულისხმა-ყვეს და

აღიარეს, ხოლო სხუანი იგი სიტყუანი ვერ გულისხმა-ყვნეს, გარნა ვერ იკადრებდეს კითხვად, რომელსა-იგი ვერ გულისხმა-ჰყოფდეს, გარნა ამას ყოველსა ზედა ფრიადი ნუგეშინის-ცემად მიიღეს გზისა მის მიერ, ვინაჲთგან ჰრქუა, ვითარმედ: „მე ვარ გზაჲ“. ესე იგი არს, ვითარმედ: ვინაჲთგან მე ვარ უფალ მამისა მიმართ მიყვანებისა, უეჭუელად მოსლვად ხართ, რამეთუ თუნიერ ჩემსა არა არს სხუაჲ გზაჲ, რაჲთამცა მის მიერ ვინ მივიდა მამისა. რამეთუ რაჟამს თქუა, ვითარმედ: „ვერვის ჳელენიფების მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა მამამან მოიყვანოს იგი ჩემდა“,¹ და კუალად თქუა, ვითარმედ: „რაჟამს აღვიმალლო ქუეყანით, ყოველნი მოვიზიდნე ჩემდა“,² და: „არავინ მოვიდეს მამისა, გარნა ჩემ მიერ“,³ და ესრეთ ყოველსა ადგილსა შეასწორებს თავსა თვსსა მამისა თანა. ხოლო ვითარ, რამეთუ ჰრქუა რაჲ, ვითარმედ: „ვიდრე-იგი მე მივალ, იცით და გზაჲცა იგი იცით“, და მეყსეულად კუალად ჰრქუა, ვითარმედ: **„უკუეთუმცა მე მიცოდეთ, მამაჲცამცა ჩემი იცოდეთ. ამიერიტგან იცით იგი და გიხილავს იგი“** (14,7)? არა თუ თვსთა სიტყუათა წინააღუდგების იგი, – ნუ იყოფინ! – არამედ ესრეთ იყო, რამეთუ იცოდეს იგი მოწაფეთა, გარნა არა ვითარ ჯერ-იყო, რამეთუ ღმრთად იცოდეს იგი, გარნა მამად არა იცოდეს, არამედ უკუანაჲსკნელ, რაჟამს სული წმიდაჲ მოვიდა და მისცა მათ ყოველივე გულისხმის-ყოფაჲ. ესევეითარი არს უკუე სიტყუაჲ უფლისაჲ, ვითარმედ: „უკუეთუმცა ჩემი არსებაჲ და ბუნებაჲ იცოდეთ, მამისაჲცამცა იცოდეთ. და ამიერიტგან იცით იგი და გიხილავს იგი“. ერთი იგი სიტყუაჲ მომავალისა ჟამისაჲ იყო, ვითარმედ: „იცოდეთ იგი“, და მეორე მის ჟამისაჲ იყო, ვითარმედ: „გიხილავს იგი“, ესე იგი არს, ვითარმედ: „ჩემ მიერ“. ხოლო ხილვასა იტყვს გონებისა გულისხმის-ყოფასა, რამეთუ ხილულთაჲ შესაძლებელ არს ხედვაჲ და ვერ ცნობაჲ, თუ ვინ არს, ხოლო მეცნიერთაჲ შეუძლებელ არს ცნობაჲ და არა ცნობაჲ. ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: „იხილეთ იგი“, ვითარცა ეჩუენა ანგელოზთა, და არა თუ ბუნებაჲ იგი და არსებაჲ ეჩუენა, გარნა თქუმულ არს, ვითარმედ ეჩუენა ძალისაებრ მათისა, და ესრეთ აჩუენებს, ვითარმედ რომელსა იგი უხილავს, მას მამაჲ უხილავს,⁴ ხოლო იხილეს იგი, არა თუ არსებითა და ბუნებითა მისითა ვითარ არს, არამედ შემოსილი ჳორცითა კაცობრივითა. ხოლო იცის სხუასა ადგილსა ხილვად გულისხმის-ყოფისაჲ ნოდებაჲ, ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „ნეტარ იყვნენ წმიდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ“.⁵ ხოლო წმიდად არა სიძვისაგან ოდენ წმიდათა იტყვს, არამედ რომელნი ყოველთავე ცოდვათაგან შორს იყვნენ, რამეთუ ყოველივე ცოდვაჲ შეაგინებს სულსა.

¹ იოან. 6,44. ² იოან. 12,32. ³ იოან. 14,6. ⁴ შდრ. იოან. 14,9. ⁵ მათ. 5,8.

სწავლად ობ მონყალებისათჳს და არამიხუეჭისა

ვისწრაფოთ უკუე ჩუენცა ყოვლითა ძალითა ჩუენითა, რადთა აღჳჳ-
წოცოთ ბილნებად ცოდვათად სულისაგან ჩუენისა, რამეთუ განსწმედს
პირველად ნათლის-ღებად, ხოლო უკუანადსკნელ – სხუანი საქმენი, რა-
მეთუ ღმერთმან კაცთმოყუარებითა თჳსითა მოგუეცნა ჩუენ შემდგომად
ნათლის-ღებისა მიზეზნი მრავალნი განწმედისანი, რომელთაგანი პირვე-
ლი არს მონყალებად, რამეთუ „მონყალებითა და სარწმუნოებითა გან-
წმედებინ ცოდვანი“.¹ ხოლო მონყალებასა არა მას ვიტყჳ, რომელი ტა-
ცებისა მიერ და მოხუეჭისა მონაგებთაგან იქმნებოდის, რამეთუ იგი
არა მონყალებად არს, არამედ უკეთურებად. რამეთუ რად სარგებელ
არს ერთისა განძარცუვად და მეორისა შემოსად? რამეთუ დაღაცათუ
ყოველივე მოტაცებული გლახაკთა მივსცეთ, არარად სარგებელ იყოს.
და გამოაჩინებს ზაქე, რომელმან მოტაცებული ყოველივე ოთხკეცად
უკუნსცა,² ხოლო ჩუენ ფრიადსა ვიტაცებთ და მცირედსა მივსცემთ და
ამით ვჳგონებთ ღმრთისა მომადღებასა, რომლისა მიერ უფროდსად გან-
რისხნების იგი.

რამეთუ მითხარდა, უკუეთუ ვირი გზასა ზედა მომკუდარი ჰჳოვო და
მოითრიო და შეილო საკურთხეველად, არა ყოველნი შენ გეცინოდინა?
ან უკუე მე გამხილებ, ვითარმედ მოტაცებულისაგან ქმნილი მონყალე-
ბად ამისა უსაძაგელეს არს, რამეთუ ყოველივე ცოდვად სიმყარლჳ არს
ბოროტი. და ისმინე წინაძსწარმეტყუელისადა, ვითარ იტყჳს, ვითარმედ:
„შეყროლდეს და დაღჳეს წყლულებანი ჩემნი“.³ ხოლო შენ სიტყჳთ ევე-
დრები უფალსა დავიწყებად ცოდვათა შენთა და საქმით არა შეუნდობ
მას დავიწყებად, არამედ მარადლე მოაჳსენებ, რამეთუ უკეთურებისა
მონაგებსა საკურთხეველსა ზედა დასდებ და წმიდათა მისცემ. ანუ იტყჳა
შენ, ვითარმედ: არა მოტაცებულსა მას მივსცემ, არამედ სხუასა, რომე-
ლი თჳთ ჩემი იყოო? და არა გულისხმა-ჳყოფა, ვითარმედ დაღაცათუ სი-
მრავლესა საფასეთასა მცირედი უმჯულოებით მოგებული შთავარდეს,
მას ყოველსავე შეაბილნებს, ვითარცა სკორლჳ მცირლჳ აღამრღუეეს წყა-
როსა წმიდასა და აღაყროლებს?

და ჩუენ ჳელთა ვიბანთ, მი-რად-ვიდოდით ეკლესიად, ხოლო გულთა
არა, და არა უწყით, ვითარმედ არა თუ ჳელნი რას იტყჳან, არამედ სუ-
ლი იქმს ვედრებათა ღმრთისა მიმართ; რამეთუ ესრეთ უნდოთა საქმეთა
და მცირეთა ვისწრაფით ქმნად და დიდთა შეურაცხ-გჳყოფთ, რამეთუ
უკუეთუ ჳელითა უბანელითა ლოცვად უწესოება არს, არა უფროდსად

¹ იგავ. 15,27. ² შდრ. ლუკ. 19,8. ³ ფსალმ. 37,6.

შეგინებულთა სულითა ბოროტ არსა ლოცვად? ამისთვის ჰურიანიცა შექცეულ იყვნეს ბოროტთა საქმეთა და წყლითა დაბანასა ჳელთასა მოსწრაფე იყვნეს. ამისთვის ეტყვის მათ წერილი, ვითარმედ: „განიბანე უკეთურებისაგან სული შენი. ვიდრემდის იყვნენ შენ თანა გულისსიტყუანი ბილწნი?“¹

განიბანოთ უკუე ნუ მწკრითა, არამედ წყლითა მოწყალებისადთა და ნუ ანგაჰრებოთა. პირველად განეყენე მოხუეჭასა და ტაცებასა და მერმე ქმენ მოწყალება. „მოიქეც ბოროტისაგან და ქმენ კეთილი“;² დააყენენ ჳელნი მოხუეჭისაგან და ესრეთ წარჰმართენ იგინი მოწყალება. უკუეთუ მითვე ჳელითა, რომლითა ვსძარცუვიდეთ, სხუათა და სხუათა შევჰმოსდეთ, საძაგელ არს ესე წინაშე უფლისა. რამეთუ კანისთჳსცა უმჯობეს იყო, უკუეთუმცა არა შეენირა, ხოლო უკუეთუ რომელმანიგი უდარჴსი შენირა, განარისხა, რომელი სხჳასა შესწირვიდეს, არა ფრიად განარისხოსა? რამეთუ გრქუას შენ, ვითარმედ: მე არა მოტაცებად გასწავე, და შენ მოტაცებულისა მიერ პატივ-მცემა? „ჰგონებ სამე, უშჯულოო, ვითარმედ მეცა შენვე გემსგავსო? ან გამხილნე და წარმოგიდგინნე წინაშე პირსა შენსა ცოდვანი შენნი“.³

გარნა ნუ იყოფინ სმენად ერთისაცა ჩუენგანისა ამის ჳმისად, არამედ რადთა მოწყალებად წმიდად ვქმნეთ და საუკუნენი კეთილნი დავიმკვდრნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებოთა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისად არს დიდებად და სიმტკიცჴ თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ შდრ. იერ. 4,14. ² ფსალმ. 36,27. ³ ფსალმ. 49,21.

თავი ოდ

სიტყუაჲ ესე: „ჰრქუა მას ფილიპე: უფალო, მიჩუენე ჩუენ მამად შენი, და კმა არს ჩუენდა. ჰრქუა მას იესუ: ესეოდენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არლა მიციტო მე, ფილიპე? რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“ (14,8-9).

თარგმანი: წინადასწარმეტყუელი ეტყოდა ჰურიათა, ვითარმედ: „პირი მეძვისად იქმნა შენ ზედა, და ურცხვნო იქმენ ყოველთა მიმართ“.¹ ხოლო ვითარცა ვჰგონებ, არა მის ქალაქისა მიმართ ოდენ შუენის ამის სიტყუსა თქუმაჲ, არამედ მათა მიმართცა, რომელნი ურცხვნოდ ჭეშმარიტებისა მიმართ წინააღმდეგომ არიან. რამეთუ ფილიპე ჰრქუა რად, ვითარმედ: „უფალო, გკჩუენე ჩუენ მამად შენი“, თავადმან მიუგო, ვითარმედ: „ესეოდენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არა მიცია, ფილიპე? რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“. და ამას ყოველსა ზედა ჯერეთ არიან ვიეთნიმე, რომელნი იკადრებენ მამისაგან ძისა განყოფასა. და რად არს ამისი უმეტესი მახლობლობაჲ? რამეთუ რომელნიმე ამის სიტყუსა მიერ საბელიოზის წვალებასა შთავარდეს, არამედ ჩუენ ესენიცა და იგინიცა დაუტევენეთ, ვითარცა გარდამატებულად უშჯულონი, და ვიხილოთ ჭეშმარიტებაჲ ამათ სიტყუათაჲ, რამეთუ იტყვს: „ესეოდენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არა მიცია მე, ფილიპე?“ რად არს უკუე? შენ ხარა მამად, რომელსა ვეძიებ? არაო. ამისთვის არა თქუა, ვითარმედ: ვიცი იგი, არამედ: „არა მიცი მე?“ არარას სხუასა მოასწავებს სიტყუაჲ ესე, გარნა ამას, ვითარმედ არარად არს სხუად ძჴ, არამედ რად მამად არს, იგივე ძე არს თვნიერ მამობისა ხოლო, რამეთუ იგი მამად არს თვთებითა და ესე – ძჴ, ხოლო სხვთა ყოვლითავე ერთ არიან. სადაჲთ უკუე მოვიდა ფილიპე ამის სიტყუსა მომართ? და იტყოდა იესუ, ვითარმედ: „უკუეთუმცა მიცოდეთ მე, მამადცამცა ჩემი იცოდეთ“. ხოლო ჰკითხა ფილიპეცა და თომაცა მამისათვს, და არარად განცხადებული უთხრა მათ. ამისთვის ინება ფილიპეცა კითხვად, ვითარმედ: „მიჩუენე ჩუენ მამად შენი, და ჩუენ სხუად არარად გკვმს“. და ქრისტესა ეთქუა, ვითარმედ: „უკუეთუმცა მიცოდეთ მე, მამადცამცა ჩემი იცოდეთ“;² ხოლო მან კუალად თქუა, ვითარმედ: „მიჩუენე ჩუენ მამად შენი“, ვითარმცა იგი სრულებით იცოდა, არამედ ქრისტემან დაადგინა იგი გზასა ზედა და არწმუნებდა, ვითარმედ მის მიერ იცნობების მამად, არამედ მას თუალითა ჯორციელითა ენება ხილვად მისი, ნუუკუე ამისთვის, რამეთუ ესმოდა წინადასწარმეტყუელთაჲ, ვითარმედ იხილეს ღმერთი, არამედ ვერცა სადა მათ იხილეს ბუნებაჲ ღმრთისაჲ, არამედ ხილვანი, განყოფილებით ქმნულნი. ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: „ღმერთი არავინ სადა იხილა“;³ და კუალად უფალი იტყვს: „არცა წმად მისი გასმიეს, არცა

¹ იერ. 3,3. ² იოან. 14,7. ³ იოან. 1,18.

პირი მისი გიხილავს“;¹ და კუალად წერილ არს: „არავინ იხილოს პირი ჩემი და ცხოვნდეს“;² ხოლო ქრისტემან მხილებისახედ ჰრქუა მას: „ესეოდენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არა მიცი მე?“ და იგი მამასა ეძიებდა ხილვად, არამედ ესე არს, რომელი ვთქუ, ვითარმედ ოდენ ძეობასა შინა ჰგიეს, ყოვლითურთ თავსა შორის თვსსა აჩუენებს მამასა. განყვნა უკუე თვთებანი და თქუა: „რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“, რადთა ვერვინ თქუას, ვითარმედ თვთ არს მამად და ძცვა. რამეთუ უკუეთუმცა ესე ესრეთ იყო, არამცა ეთქუა: „რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“. ხოლო ვინადთგან იტყოდა ფილიპე, ვითარმედ: „მიჩუენე ჩუენ მამად შენი, და კმა არს“, ვითარმცა იგი ეხილვა, ამისთვის უჩუენებს, ვითარმედ არცა იგი იცის. რამეთუ უკუეთუმცა იგი იცოდა, მამადცამცა იცოდა. ამისთვის იტყოდა, ვითარმედ: „რომელმან მიხილა, იხილა მამად ჩემი“. ხოლო სიტყუად ესე ესევეითარი არს, ვითარმედ: არცა ჩემი შესაძლებელ არს ხილვად, არცა მისი. რამეთუ ფილიპე თუალითა თვსითა ეძიებდა ხილვასა და ჰგონებდა, ვითარმედ ქრისტე უხილავს, ვითარცა ჯერ-არს, და ეძიებდა მამისაცა ხილვად, და ამისთვის უფალმან უჩუენა, ვითარმედ არცა იგი უხილავს. ხოლო უკუეთუ ვინ იტყოდის, ვითარმედ ხილვასა გონებით გულისხმის-ყოფასა მისსა იტყოდა, არცა ამას წინააღმდეგები, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „რომელმან მე გულისხმა-მყოს, მამადცა გულისხმა-უყოფიეს“;³ გარნა არა ამას იტყოდა, არამედ არსებისათვს, რადთამცა ერთ-არსებად გამოაჩინა. ამისთვის თქუა, ვითარმედ: რომელმან ჩემი არსებად იხილოს, მას მამისად უხილავს. ხოლო ვიხილოთ, თუ ფილიპე რასა ეძიებდა ხილვად, სიბრძნესა-მე მამისასა ანუ სახიერებასა? არა, არამედ თუ რად არს ღმერთი, თვთ არსებასა მას მისსა. და ამისთვის მიუგებს ქრისტე, ვითარმედ: „რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი“, და ამისთვის კუალადცა შეჰრისხნა და ჰრქუა, ვითარმედ: „ესეოდენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არლა მიცი მე, ფილიპე?“ ესეოდენნი სწავლანი გასმიან და გიხილვან სასწაულნი, რომელთა ჴელმწიფებით ვიქმოდე, და სხუანი ყოველნი საქმენი, რომელნი თვსნი იყვნეს ღმრთეებისანი, და რომელთა მამად მხოლოდ იქმს: ცოდვანი დაწსნილნი და დაფარულნი გამოცხადებულნი, სიკუდილი ვლტოლვილი, თიჯითა თუალთა ახალთა ქმნად, და „ჯერეთ არა მიცია, ფილიპე?“ რამეთუ ვინადთგან ჴორცნიცა ემოსნეს, ამისთვის ჰრქუა: „არლა მიცი მე?“ უკუეთუ გიხილავს მამად, ნულარას ეძიებ სხუასა ხილვად, რამეთუ მის შორის მე გიხილავ. უკუეთუ მე გიხილავ, ნულარას გამოეძიებ, რამეთუ ჩემ შორის იგი გიცნობიეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„არა გრწამსა, რამეთუ მე მამისა თანა ვარ?“** (14,10).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე იგი არს: მასვე არსებასა შინა ვჩან.

¹ იოან. 5,37. ² გამ. 33,20. ³ შდრ. იოან. 8,19; 14,7.

სახარებად: „სიტყუათა, რომელთა გეტყოდე მე თქუენ, თავით ჩემით არა ვიტყვ“ (14,10).

თარგმანი: იხილეთ გარდამატებულებად ესე მახლობელობისად და სახლწ ერთარსებისად?

სახარებად: „არამედ მამად ჩემი, რომელი ჩემ თანა არს, იგი იქმს საქმესა“ (14,10).

თარგმანი: ვითარ, რომელ სიტყუათათს დაიწყო და თქუა: „სიტყუათა, რომელთა გეტყოდე“, და მერმე საქმედ მოვიდა, ვითარმედ: საქმეთა მათ მამად იქმს? რამეთუ ესრეთ შეწყობილება იქმნებოდა, უკუეთუმცა ეთქუა: მამად, რომელი არს ჩემ თანა, იტყვს სიტყუათა; გარნა ორნი პირნი თქუნა აქა, სწავლისათს და სასწაულთათს, გარნა ამისთვის, რამეთუ სიტყუანი მისნი საქმე იყვნეს. ხოლო ვითარ იქმს მამად? რამეთუ უფალი სხუასაცა ადგილსა იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ არა ვიქმ საქმეთა მამისა ჩემისათა, ნუ გრწამს ჩემი“. ¹ და ვითარ აქა მამასა იტყვს მოქმედად? გარნა ამითცა სიტყუთა მასვე მოასწავებს, ვითარმედ არარად არს განყოფად შორის მამისა და ძისა. ხოლო სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს, ესე ვითარი არს, ვითარმედ: „არამცა ქმნა სხუთა სახითა მამამან, არამედ ვითარცა მე; არცა მე ვიქმ სხუთა სახითა, არამედ ვითარცა მამად“. ² და სხუასა ადგილსა იტყვს, ვითარმედ: „მამად ჩემი მოაქამდე იქმს, და მეცა ვიქმ“, ³ რამეთუ მუნ შეუცვალებელობასა მას საქმეთასა მოასწავებდა, ხოლო აქა – ერთობასა. უკუეთუ კულა მდაბლად ჩანს ამათ სიტყუათა მიერ, ნუ გიკვრს, რამეთუ პირველად თქუა, ვითარმედ: „არა გრწამსა?“ და მერმელა იწყო ამათ სიტყუათა, რადთა სცნა, ვითარმედ ამისთვის ესრეთ იტყვს, რადთა სარწმუნოებად მოიყვანნეს, რამეთუ განმკითხველი არს იგი გულთად და ყოველივე დაფარული იცოდა. ⁴

სახარებად: „გრწამსა, რამეთუ მე მამისა თანა ვარ, და მამად ჩემ თანა არს?“ (14,11).

თარგმანი: ჯერ-იყო თქუენდა, რადთამცა ოდეს გესმა მამად და ძლ, არარასმცა ეძიებდით სხუასა გამოსაცხადებელად ერთობისა მათისა; უკუეთუ ესე არა კმა არს ჩინებად თქუენდა ერთარსებისა, საქმეთაგან გულისხმა-ყავთ, ვითარმედ „რომელმან მე მიხილა, იხილა მამად ჩემი“. და მერმე გამოაჩინებს, ვითარმედ უმეტესთაცა შემძლებელ არს საქმეთა ქმნად. და არა თქუა, თუ: ამათსა უმეტესსა ვიქმ, არამედ რომელი ამისა ფრიად უსაკვრველწს იყოს, ვითარმედ: სხუათადაცა ძალ-მიც მიცემად ამის მაღლისა, რადთა „ამათსა უმეტესი ქმნან“.

სახარებად: „ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, საქმეთა რომელთა მე ვიქმ, მანცა ქმნეს, და უმეტესი ამათსა ქმნეს. და მე მამისა მივალ“ (14,12).

¹ იოან. 10,37. ² შდრ. იოან. 5,19. ³ იოან. 5,17. ⁴ შდრ. 16შტ. 28,9; ებრ. 4,12-13.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ამიერითგან თქუენდა არს სასანულთა ქმნად, რამეთუ მე წარვალ. და ვინადთგან აცნობა, რად-იგი ენება, ამისთვის მეყსეულად თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**რადცა ითხოვოთ სახელითა ჩემითა, იგი ვყო, რადთა იდიდოს მამად ძისა თანა**“ (14,13).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა, ვითარ კუალად იგი იქმს ამას? „რად მე ვქმნეო“, და არა თქუა, ვითარმედ: ვსთხოვო მამასა, არამედ: „რადთა იდიდოს მამადო“. და პირველ იტყოდა, ვითარმედ: „ღმერთმან ადიდოს იგი თავისა თვისისა თანა“¹, ხოლო აქა თვით ადიდებს მამასა, რამეთუ რაჟამს გამოჩნდეს ფრიადი იგი ძალი ძისად, მაშინ მამადცა იდიდების. ხოლო რად არს იგი, ვითარმედ: „რად ითხოვოთ სახელითა ჩემითა“? ესე იგი არს, რომელსა იტყოდეს მოციქულნი, ვითარმედ: „სახელითა იესუ ქრისტესითა აღდეგ და ვიდოდე!“² რამეთუ ყოველნი სასწაულნი რომელნი ქმნეს, იგი იქმოდა, რამეთუ ჴელი უფლისად იყო მათ თანა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**რად ითხოვოთ სახელითა ჩემითა, ვყო**“ (14,13).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა უფლებასა ამას, რამეთუ სხუათა მიერ იგი იქმს? ვითარ უკუე ცუდადმეტყუებენ უკეთურნი, ვითარმედ მას თვით შეწევნად უჭმდა? ხოლო სიტყუად იგი, ვითარმედ: „მამისა მივალ“, ესე არს, ვითარმედ: არა წარვწყმდები, არამედ ჩემსა პატივისა შინა ვჰგიე და ცათა შინა ვარ. ხოლო ამას ყოველსა ნუგეშინისსაცემელად მათა იტყოდა, რამეთუ ვინადთგან არლა იცოდეს მათ სიტყუად იგი აღდგომისად და შეწუხნებოდეს, ამისთვის აღუთქუამს, ვითარმედ: მე მარადის ცხოველ ვარ, და რადცა ითხოვოთ, მოგცე თქუენ, და უჩუენებს, ვითარმედ ეგოს იგი უკუნისამდე, და არა თუ ოდენ ეგოს, არამედ უმეტესიცა ძალი აჩუენოს. და ესრეთ მხიარულ-ჰყოფდა მათ.

სწავლად ოდ

ვითარმედ სათნოებად სულიერი მსხუერპლი არს, და ვეცხლისმოყუარებად ცუდადმზუაობრობისაგან არს

არამედ ჩუენცა შეუდგეთ მას და აღვილოთ ჯუარი ჩუენი, რამეთუ წერილ არს: „მოაკუდინენით ასონი თქუენნი ქუეყანასა ზედა“.³ დავშრიტოთ უკუე გულისთქუამად, მოვაკუდინოთ გულისწყრომად, მოვკლათ შური, და ესე არს მსხუერპლი ცხოველი, რომელი არა მტუერ იქმნების, არცა კუამლად განიბნევის, არცა ცეცხლი უჭმს და შეშად და მახვლი, არამედ ცეცხლად აქუს და მახვლად სული წმიდად. ესე მახვლი აღილე და მოიკუეთე ნამეტნავი იგი გულისად და განალე დაყოფილი სასმენელი, რა-

¹ იოან. 13,32. ² საქმე 3,6. ³ კოლ. 3,5.

მეთუ სენი და ბოროტნი გულისთქუმანი დაუყოფენ სასმენელთა სმენად სიტყუასა ღმრთისასა. რამეთუ ვეცხლისმოყუარებად რად მოიწიოს, არა უტევებს შესლვად სიტყუათა მონყალებისათა, და სიძულილი დაჰყოფს შესავალთა სიყუარულისათა, და ყოველი ვნებად ესრეთ არს.

არამედ ჩუენ აღმოვჰფხურნეთ ბოროტნი გულისთქუმანი, რამეთუ ოდენ ვინებოთ, და ყოველი დაშრეტილ არს, ხოლო ჩუენ ვართ, რომელნი ვაუფლებთ ვნებათა ჩუენ ზედა. და ნუ მძლავრებასა მას ვეცხლისმოყუარებისასა ჰხედავ, არამედ გულისხმა-ყავ, ვითარმედ შენგან არს იგი მძლავრებად, და არა თუ ბუნებითი არს ესე გულისთქუმად, რამეთუ ვინათგან ბუნებითნი ყოველნი პირველითგან იქმნეს, ხოლო ოქროდ და ვეცხლი ვიდრე მრავლად ჟამადმდე ყოლადვე არა ჩნდეს.

სადაათ უკუე აღორძნდა ესე გულისთქუმად? გარნა ცუდადმზუაობრობისაგან და დაწსნიღებისა. და გულისთქუმანი რომელნიმე საჭირო არიან, და რომელნიმე – ბუნებითნი, და რომელნი არცა ერთისა მათგანისა არიან. ესე იგი არს, ვითარმედ რაოდენნი არიან, რომელ თვნიერ მათსა მოკუდების კაცი, იგინი საჭირო არიან და ბუნებით, ვითარ არიან: ჭამისა და სუმისა და ძილისა გულისთქუმად; ხოლო ტრფიალებად იგი ჯორცთა სიმჭურვალისა ბუნებითი არს, გარნა არასაჭიროდ, რამეთუ მრავალთა სძლეს მას და არა მოკუდეს. ხოლო ვეცხლისმოყუარებისა გულისთქუმად – არცა ბუნებითი, არცა საჭიროდ, არამედ უკუეთუ გუენებოს, არა შევიწყნარებთ მას. რამეთუ უფალმანცა ქალწულებისათს თქუა, ვითარმედ: „რომელთა ძალ-უც“,¹ ხოლო საწმართმოყუარებისათს თქუა: „რომელმან არა დაუტევეოს ყოველი მონაგები თვისი და შემომიდგეს მე, არა არს ჩემდა ღირს“.² რამეთუ რომელი ადვილ არს, ამას გუამცნებს, ხოლო რომელი ვერ ყოველთა ძალ-უც, მიუშუებებს იგი ნებასა ზედა.

ან უკუე რად ვჰყოფთ თავთა ჩუენთა უსიტყუელ წინაშე ღმრთისა? რამეთუ რომელი უფიცხლწისისა ვნებისა მიერ იძლიოს, არა ესრეთ ღირს არს საშჯელისა, ვითარ იგი, რომელი უძღურისა ვნებისა მიერ ესრეთ მოუძღურებულ იქმნეს. რამეთუ რად ვთქუათ, რაჟამს გუარქუას, ვითარმედ: „მიხილეთ მე მშვიერი, და არა მეცით მე ჭამადი“?³ ნუუკუე ქურიცსა მას უგლახაკწს ვართა, რადთამცა სიგლახაკწ ვიმიზებეთ? რამეთუ ღმერთი არა სიმრავლესა საფასეთასა ეძიებს, არამედ სიკეთესა გონებისასა, და ესეცა მისისა კაცთმოყუარებისაგან არს. ამისთს უკუე ვისწრაფოთ ძალისაებრ ჩუენისა ქმნად კეთილისა, რადთა მივემთხვნეთ საუკუნეთა მათ კეთილთა მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისადა არს დიდებად და სიმტკიცწ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ შდრ. მათ. 19,11-12. ² შდრ. ლუკ. 14,33. ³ მათ. 25,42.

თაზი ოე

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე: „უკუეთუ გიყუარდე მე, მცნებანი ჩემნი დაიმარხენით. და მე ვჰკითხო მამასა ჩემსა, და სხუად ნუგეშინისმცემელი მოგცეს თქუენ, რადთა დაადგრეს თქუენ თანა უკუნისამდე, სული იგი ჭემმარიტებისად, რომელი სოფელსა ვერ ჴელ-ენიფების მოღებად, რამეთუ არცა ჰხედავს მას და არცა იცის იგი“ (14,15-17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: საქმეთა მოგებად ჯერ-არს ჩუენდა და არა სიტყუათად მარადის, რამეთუ თქუმად სიტყვით და ქადაგებად მარადის ადვილ არს, ხოლო საქმით ქმნად სიტყვასად არა ადვილ არს. რადსათჳს უკუე ვთქუესე? ამისთჳს, რამეთუ მრავალნი არიან ან, რომელნი იტყვან, ვითარმედ: გუეშინის უფლისა და გკყუარს იგი, და საქმით წინააღმდეგომსა იქმან. ხოლო ღმერთი საქმით სიყუარულსა ეძიებს; ამისთჳს მოწაფეთა ეტყოდა, ვითარმედ: „უკუეთუ გიყუარდე მე, მცნებანი ჩემნი დაიმარხენით“. რამეთუ ვინაფთგან ჰრქუა, ვითარმედ: „რად ითხოვოთ სახელითა ჩემითა, გიყო“,¹ რადთა არა ჰგონებდენ, ვითარმედ ესრეთ უმიზნოდ იქმს, ამისთჳს ჰრქუა, ვითარმედ: უკუეთუ გიყუარდე, მაშინ გეყოს ყოველი თხოვაჲ თქუენი. და ვინაფთგან ესმოდა რად, ვითარმედ: „წარვალ მამისა“,² იგინი მწუხარე იქმნებოდეს, ამისთჳს ეტყვს, ვითარმედ: „არა ესე არს სიყუარული ჩემი, რომელ ან მწუხარე ხართ, არამედ უკუეთუ დაიმარხნეთ სიტყუანი ჩემნი, რამეთუ მცნებად მიგეც, რადთა იყუარებოდით ურთიერთას და რადთა ჰყოფდეთ ურთიერთას, ვითარცა-ესე მე ვქმენ. უკუეთუ ესე მცნებანი დაიმარხნეთ, მაშინ ჭემმარიტად გიყუარ მე“.³

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „მე ვჰკითხო მამასა, და სხუად ნუგეშინისმცემელი მოგივლინოს თქუენ“ (14,16).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: აჰა ესერა სხუად სიტყუად სიმდაბლისად. და ვინაფთგან არლა იცოდეს მაღალი გულისხმის-ყოფად მისთჳს და ეძიებდესცა მის თანა ყოფასა მარადის და სიტყუათა მათ და ჴორციელად ყოფასა მისსა და არცა ერთსა ნუგეშინის-ცემასა მიიღებდეს, ამისთჳს ჰრქუა: „ვჰკითხო მამასა, და სხუად ნუგეშინისმცემელი მოგცეს თქუენ“. ესე იგი არს, ვითარმედ: ვითარცა-ესე მე ვარ, სხუად ნუგეშინისმცემელი მოგცეს თქუენ. ჰრცხუენოდენ საბელიოზის წვალებითა დაბნელებულთა და სულისა წმიდისა მგმობართაცა, რამეთუ საკკრველი სიტყვასად ამის ესე არს, რომელ განყოფილად მდგომარენი იგი წვალებანი და ურთიერთას განშორებულნი ერთითა წყლულებითა მოაკუდინნა, რამეთუ რომელი იგი თქუა, ვითარმედ: „სხუად“, და ამით გუამოვნებისა განყოფილება გამოაჩინა, ხოლო თქუა რად, ვითარმედ: „ნუგეშინისმცემელი“, აჩუენა

¹ იოან. 14,13. ² შდრ. იოან. 14,12,28; 16,10,16. ³ შდრ. იოან. 13,34; 14,15; 15,9-12,17.

ბუნებისა ერთობად. ხოლო რაღასათვის თქუა, ვითარმედ: „ვჰკითხო მამასა“? ამისთვის, რამეთუ უკუეთუმცა ეთქუა, ვითარმედ: მე მოგვილინო, არამცა დაერწმუნა მათ ესრეთ, ვითარ ან, ხოლო მისი მოსწრაფება იყო ამისთვის, რადათამცა დაირწმუნეს; და უკუანადაცნელ უკუე თვთ მოუვლენს მას, რაჟამს ეტყოდის, ვითარმედ: „მიიღეთ სული წმიდად“¹; ხოლო აქა თქუა, ვითარმედ: „ვჰკითხო მამასა“, რადათა სარწმუნო-ყოს სიტყუად თვისი. რამეთუ იოვანე იტყვს, ვითარმედ: „სავსებისაგან მისისა ყოველთა მოვიღეთ“², ხოლო აქუნდა სხვსა მიერ, რადათამცა მოილო; და კუალად იტყოდა იოვანე, ვითარმედ: „მან ნათელ-გცესო სულითა წმიდითა და ცეცხლითა“³. ანუ რაამცა აქუნდა უმეტესი მოციქულთასა, უკუეთუმცა მამასა სთხოვდა მიცემად სხუათა, ვინაფთგან მოციქულნი მრავალგზის იქმოდეს ამას თვნიერ თხოვისა? ანუ უკუეთუ თხოვით მამისა მიერ მოივლინების, ვითარ თავით თვისით მოინია, ანუ ვითარ მოივლინების სხვსა მიერ, რომელი-იგი ყოველგან არს და განუყოფს თითოეულსა, ვითარცა ენებოს? და იტყოდა უფლებით: „განაჩინებით ჰავლე და ბარნაბა“⁴, და იგინი ღმერთსა ჰმსახურებდეს, არამედ მან თვისსა საქმესა მიიყვანნა, არა თუ, რამეთუ სხუად არს მისი და სხუად არს მამისა საქმე, არამედ რადათამცა ჳელმწიფებად თვისი გამოაჩინა. ხოლო რაღა არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „ვჰკითხო მამასა“? აჩუენებს ჟამსა მას მოსლვისასა, რამეთუ რაჟამს განწმიდნა იგინი მსხუერპლითა მით თვისისა სისხლისა დათხევისაფთა, მაშინ მოვიდა სული წმიდად. ხოლო რაღასათვის, იყო რაღა მათ თანა, არა მოვიდა? ამისთვის, რამეთუ არცა შეწირულ იყო შესაწირავი იგი. ხოლო ვინაფთგან ცოდვად დაიწნა და იგინი განვიდოდეს განსაცდელთა მიმართ, მაშინ ჯერ-იყო განმადლიერებელისა მის მოსლვად. რაღასათვის უკუე არა მეყსეულად შემდგომად აღდგომისა მოვიდა სული წმიდად? ამისთვის, რადათა ფრიადითა სურვილითა მისითა აღეტყინნენ, და მერმე მოვიდეს უმეტესითა მადლითა. რამეთუ ვიდრემდის ქრისტე მათ თანა იყო, არა იყვნეს მწუხარებასა შინა; ვინაფთგან უკუე წარვიდა და იგინი შეშინებულ იქმნეს, მერმე უმეტესითა სურვილითა შეიწყნარეს იგი. ხოლო სიტყუად ესე, ვითარმედ: „თქუენ თანა დაადგრეს უკუნისამდე“, ესე იგი არს: არცა შემდგომად აღსასრულისა განეყოს. ხოლო ვინაფთგან „ნუგეშინისმცემელი“ ესმოდა, რადათა არა სხუასა განწორციელებასა მოელოდიან და თუალითა ჰგონებდენ ხილვად მისა, ამისთვის ჰრქუა: „რომელი სოფელსა ვერ ჳელ-ენიფების მოღებად, რამეთუ არა ჰხედავს მას“, ხოლო არა ესრეთ იყოს თქუენ თანა, ვითარცა მე, არამედ სულთა შინა თქუენთა დაიმკვდროს მან. რამეთუ ესე არს სიტყუად იგი, თუ:

¹ იოან. 20,22. ² იოან. 1,16. ³ მათ. 3,11; ლუკ. 3,16; მდრ. მარკ.1,8. ⁴ საქმე 13,2.

„თქუენ თანა ეგოს“. ხოლო „სულად ჭეშმარიტებისა“ უნესს, რათა ამის მიერ სახენი იგი ძუელნი მოასწავნეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„და თქუენ თანა იყოს“** (14,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არს სიტყუად ესე, ვითარმედ: „თქუენ თანა“? გარნა ესე, რომელსა თავადი იტყოდა, ვითარმედ: „აჰა ესერა მე თქუენ თანა ვარ“,¹ და კუალად ამასცა მოასწავებს, ვითარმედ: არა თუ ესე იქმნას მის ზედა, რად-ესე ჩემ ზედა იქმნა, არცა განგეშოროს თქუენ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელი სოფელსა ვერ ველ-ენიფების მოღებად, რამეთუ ვერ ჰხედავს მას“** (14,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ამას ადგილსა „ხედვად“ გულისხმის-ყოფასა იტყვს, ამისთვის შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „არა იცის იგი“, რამეთუ მრავალ-გზის ჭეშმარიტსა ცნობასა „ხედვად“ უნესს წერილი. ხოლო „სოფლად“ ამას ადგილსა უკეთურთა იტყვს და ამისთვისცა საქმით ნუგეშინის-სცემს უმეტესსა მას სხუათაგან ნიჭსა მას ესრეთ მაღალსა. იხილე, რაოდენითა სახითა აღამაღლა მისთვის თქუმული იგი სიტყუად, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „სხუად ნუგეშინისმცემელი მათი, ვითარცა მე“; და თქუა, ვითარმედ: „არა დაგიტევენ თქუენ“; და თქუა, ვითარმედ: „თქუენდა მომართ ოდენ მოვალს“; თქუა უკუე, ვითარმედ: „თქუენ თანა ეგოს“, და ვერცა ესრეთ განუქარვა მნუხარება მათი, რამეთუ მასვე თავადსა ეძიებდეს და მის თანა ყოფისა ჩუეულებასა, და ამისთვის ენება ამისცა სიტყვსა ნუგეშინის-ცემად და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„არა დაგიტევენ თქუენ ობლად, რამეთუ მოვიდე თქუენდა“** (14,18).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ნუ გეშინისო, რამეთუ არა თუ ამისთვის ვთქუ სხვსა ნუგეშინისმცემელისა მოვლინებად, ვითარმცა მე მოგაკლდებოდე სრულიად, არა ამისთვის ვთქუ, ვითარმედ: „თქუენ თანა იყოს“, ვითარმცა მე არლარა გიხილევდი, „რამეთუ მეცა მოვიდე თქუენდა, არა დაგიტევენ თქუენ ობლად“. რამეთუ ვინაფთაგან დაწყებასა სიტყვასა იტყოდა: „შვილნო ჩემნო“,² ამისთვის აქა იტყვს: „არა დაგიტევენ თქუენ ობლად“; და დასაბამსა სიტყვასა იტყოდა, ვითარმედ: „მოხვდეთ, სადა მე ვიყო“,³ და ვითარმედ: „სახლსა მამისა ჩემისასა სავანე მრავალ არიან“,⁴ ხოლო აქა, ვინაფთაგან იგი ჟამი შორს იყო, მოსცემს სულსა, არამედ იგინი კუალად ვინაფთაგან ვერ გულისხმა-ჰყოფდეს სიტყვთა მით და ვერ მიიღებდეს ჯეროვანსა ნუგეშინის-ცემასა, ამისთვის ჰრქუა: „არა დაგიტევენ თქუენ ობლად“, რამეთუ იგინი უფროჲს ყოვლისა ამას ეძიებდეს. არამედ რათა არა ჰგონებდენ კუალად ესე ვითარსავე მოსლვასა, ვითარცა პირველ, იხილე, ვითარ მოასწავა, მისი იგი მოსლვად თუ ვითარ იყოს, რამეთუ თქუა:

¹ მათ. 28,20. ² შდრ. იოან. 13,33. ³ შდრ. იოან. 14,3. ⁴ იოან. 14,2.

სახარება: **„მცირედლა, და სოფელი არლარა მხედვიდეს მე, ხოლო თქვენ მხედვიდეთ მე“ (14,19).**

თარგმანი: ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: მოვალ თქვენდა მომართ, არამედ არა ესრეთ, ვითარცა პირველ, არამედ თქვენდა მომართ ოდენ, რამეთუ სულიცა ესევეთარი არს თქვენდა მომართ ოდენ.

სახარება: **„რამეთუ მე ცხოველ ვარ, და თქვენცა ცხოველ იყვნეთ“ (14,19).**

თარგმანი: რამეთუ არა თუ ჯუარს-ცუმად განგყოფს თქვენ ჩემგან, გარნა მცირედსა ოდენ ჟამსა მიგეფარო. ხოლო ცხოვრებად არა ამას ოდენ იტყვს სანუთროდსასა, არამედ საუკუნესაცა.

სახარება: **„მას დღესა სცნათ, რამეთუ მე მამისა ჩემისა თანა, და თქვენ ჩემ თანა, და მე თქვენ შორის“ (14,20).**

თარგმანი: მამისა თანა ყოფად ერთარსებისათვს არს, ხოლო მათ თანა – სიყუარულისათვს მათისა და შენევისა ღმრთისა მიერ. და არა თუ ერთი ძალი აქუს მამისა თანა ყოფად და მათ თანა, დაღაცათუ ერთითა სიტყვთა თქუმულ არს, რამეთუ მრავალსა იტყვს წერილი ერთითა სიტყვთა სხუასა და სხუასა ძალსა. რამეთუ ჩუენცა გუენოდების ღმერთ და შვილ ღმრთის, არამედ არა ერთად გულისხმა-იყოფების ჩუენ ზედა და ღმრთისა, და კუალად ძესაცა ხატ ენოდების და ჩუენცა, არამედ არა ერთ არს, რამეთუ ფრიადი აქუს განყოფილება. და კუალად თქუმულ არს, ვითარმედ: „თქვენ ქრისტესნი ხართ, და ქრისტე – ღმრთისაა“.¹ გარნა არა ესრეთ არს ქრისტე ღმრთისა, ვითარცა ჩუენ – ქრისტესნი, არამედ მამისა თანა ყოფად მისი არს თანაარსობისა მისისათვს, ხოლო „თქვენ თანა ვიყო“, ესე იგი არს, ვითარმედ: შენევნასა ფრიადსა მიგცემდე მარადის.

სახარება: **„რომელსა ჰქონდენ მცნებანი ჩემნი და დაიმარხნეს იგინი, იგი არს, რომელსა უყუარ მე“ (14,21).**

თარგმანი: რამეთუ არა კმა არს ქონებად ოდენ, არამედ დაცვადაცა ჯერ-არს. ხოლო რადსათვს მრავალგზის ეტყვს მათ ამით სიტყუათა, ვითარცა-იგი თქუა, ვითარმედ: „უკუეთუ გიყუარდე მე, მცნებანი ჩემნი დაიმარხნით“, და: „რომელსა ჰქონდენ მცნებანი ჩემნი და დაიმარხნეს იგინი“, და: „უკუეთუ ვისმე ესმენ სიტყუანი ესე და დაიმარხნეს იგინი, იგი არს, რომელსა უყუარ მე“? გარნა ამით ყოვლითა მათსა მას მნუხარებასა და შეურვებასა მოასწავებს, რამეთუ ვინადთგან მრავალნი სიტყუანი ჰქონან სიკუდილისათვს, ვითარმედ: „რომელსა სძულდეს სული თვისი სოფელსა ამას, ცხოვრებად საუკუნოდ დაიცვას იგი“,² და კუალად, ვითარმედ: „რომელმან არა აღიღოს ჯუარი თვისი და შემომიდგეს მე, არა

¹1კორ. 3,23. ²იოან. 12,25.

არს ჩემდა ღირს“¹, და ეგულებოდა სხუათა მრავალთა სიტყუად, ამისთვის იტყვს ყუედრებისსახედ, ვითარმედ: თქუენ ჰგონებთ, ვითარმედ სიყუარულისაგან ფრიადისა ხართ ესრეთ მწუხარე, არამედ უფროდსად არა წუხილი არს სიყუარულისა სახს. და ვითარმედ ამის პირისად ენება დამტკიცებად, ამისთვის იხილე, ვითარ თქუა, ვითარმედ: **„უკუეთუმცა გიყუარდი, გიხაროდამცა, რამეთუ მე მამისა ჩემისა მივალ“** (14,28). ხოლო ან მოშიშებისაგან არს ესე ყოველი თქუენ ზედა და სიკუდილისაგან. ესრეთ შიში არა ჩემთა მცნებათა დამარხვად არს, რამეთუ ჯერ-იყო თქუენდა ჯუარს-ცუმად, უკუეთუმცა ჭეშმარიტად გიყუარდი, რამეთუ ჩემი სიტყუად გასწავლის, რადთა არა გემინოდის მათგან, რომელნი მოჰკლვიდენ ჳორცთა, რამეთუ ესევითარნი უყუარან მამასაცა, და გამოუცხადო მათ თავი ჩემი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ჰრქუა მას იუდა, არა ისკარიოტელმან: უფალო, რად არს, რომელ ჩუენ გამოგვცხადებ თავსა შენსა?“** (14,22).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა შიშითა აღვსებულთა სულთა მათთა? რამეთუ შეძრწუნდა და შეშფოთნა და ჰგონებდა, ვითარმედ ვითარცა მკუდართა ვხედავთ სიზმრივ, ესრეთ ეგულებოდა მისი ხილვად. ხოლო რადთა არა ესე მოიგონონ, ამისთვის ისმინე, რასა იტყვს, ვითარმედ: „მე და მამად მოვიდეთ და სავანე მის თანა ვყოთ“², ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: ვითარცა მამად გამოაცხადებს თავსა თქსსა, ეგრეთვე მე, და არა ამით ოდენ, არამედ მითცა სიტყუთა, რომელ თქუა, ვითარმედ: „სავანე მის თანა ვყოთ“, დაჰჳსნა იჳჯ იგი მსგავსად სიზმრისა ხილვისა. ხოლო შენ იხილე მონაფჳ იგი შეშფოთებული და ვითარ ვერ იკადრებდა თქუმად განცხადებულად გულისსიტყუსა თქსისა, რამეთუ არა თქუა, ვითარმედ: ვად ჩუენდა, რამეთუ მოჰკუდები, და ვითარცა აღსრულებულთაგანსა გეგულები ჩუენებად ჩუენდა თავისა შენისა! გარნა არა თქუა ესრეთ, არამედ: „რად არსო, რომელ ჩუენ გამოგვცხადებ თავსა შენსა და არა სოფელსა?“ მიუგებს უკუე ამისთვის: რამეთუ თქუენ მიყუართ, და თქუენ იმარხავთ მცნებათა ჩემთა. რამეთუ რადთა არა შემდგომად ამისა იხილონ რად იგი, უცნებად ეგონოს, ამისთვის წინადასწარ ეტყვს მიზეზსა, ვითარმედ: „ამისთვის, რამეთუ მცნებათა ჩემთა იმარხავთ“; იტყვს, ვითარმედ: სულსაცა ესრეთ ეგულების გამოჩინებად; რამეთუ ამას ყოველსა ეტყოდა, რადთა არა უცნებად ეგონოს მათ, იხილონ რად, რომელთა ამას ყოველსა ზედა უცნებადვე ეგონა, უკუეთუმცა არა ეჭამა მათ თანა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელსა არა უყუარდე მე, სიტყუანი ჩემნი არა დაიმარხნეს; და სიტყუანი, რომელ გესმიან, არა არიან ჩემნი, არამედ მომავლინებელისა ჩემისანი“** (14,24).

¹მათ. 10,38. ²შდრ. იოან. 14,23.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: არცა სამე მე უყუარ, არცა მამად ჩემი, რომელმან სიტყუანი ესე არა ისმინნეს, რამეთუ უკუეთუ სახლ სიყუარულისა და მარხვად მცნებათად არს, ხოლო ესე მცნებანი მამისანი არიან, რომელი არა ისმენდეს მათ, არა ძლ ოდენ, არამედ არცა მამად უყუარს. ხოლო ვითარ სიტყუანი იგი შენნიცა არიან, უფალო, და არა შენნიცა, რამეთუ იტყვ, ვითარმედ: „სიტყუანი ჩემნი არა ჩემნი არიან“? ესე იგი არს, ვითარმედ: არარას ვიტყვ გარეგან ნებისა მისისა, არამედ ჩუენი ყოველი ერთ არს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ამას გეტყოდე თქუენ, რამეთუ თქუენ თანა ვიყავ. ხოლო ნუგეშინისმცემელი იგი სული წმიდად რომელი მოავლინოს მამამან სახელითა ჩემითა, ამან გასწავოს ყოველი, რომელი გარქუ თქუენ“** (14,25-26).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ ვინაფთგან მრავალნი სიტყუანი მისნი დაფარულ იყვნეს და რომელთამე ვერ გულისხმა-ჰყოფდეს, და რაფთა არა მწუხარე იყვნენ და არცა იტყოდიან, ვითარმედ: რომელნი მცნებანი? ამისთვის განაყენნა იგინი ზრუნვისა მისგან და ჰრქუა, ვითარმედ: ნუგეშინისმცემელმან ყოველი მოგაწესენოს და გასწავოს, რამეთუ დალაცათუ ან დაფარულ არიან სიტყუანი ესე, არამედ არს იგი ამათი კეთილად გამომაჩინებელი. რაფთა არა მწუხარე იყვნენ, ამისთვის ეტყვს, ვითარმედ ვიდრემდის მათ თანა იყოს, ნუგეშინისმცემელი იგი არა მოვალს, და ვერარაფა მალალი და დიდი გულისხმა-ყონ. ხოლო ამას ყოველსა ეტყვს, რაფთამცა ასწავა ახოვნად თავს-დებად წარსლვასა მისსა, ვითარცა მიზეზი დიდთა კეთილთა, ხოლო ზედაფსზედა ნუგეშინისმცემელად სახელ-სდებს მწუხარებათა მათთვის, რომელნი მაშინ იყვნეს მათ ზედა. ვინაფთგან უკუე ამას ყოველსა ზედა ჯერეთ შეურვებულ და შეძრწუნებულ იყვნეს და იგონებდეს ძნელოვანთა საქმეთა და წარსლვასა მისსა, ამისთვის, იხილე, ვითარ კუალად დააწყნარებს მათ და ეტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„მშკდობასა დაგიტევებ თქუენ“** (14,27).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ვითარმცა ეტყოდა, ვითარმედ: რად გეშინის სოფლისა ამის შფოთთაგან, ვიდრემდის ჩემ თანა მშკდობად გაქუნდეს? რამეთუ ესე მშკდობად არა ესევეითარი არს, ვითარ სოფლისა, რამეთუ იგი მრავალგზის ბოროტსა ზედა იქმნების, რამეთუ უგულისხმო არს, და რომელთა იგი აქუნდეს, არარაფ არგოს. ხოლო მე დაგიტევებ თქუენ მშკდობასა, რაფთა გაქუნდეს ურთიერთას და ესრეთ ძლიერ იყვნეთ. ხოლო ვინაფთგან თქუა, ვითარმედ: „მშკდობასა დაგიტევებ“, რომელი იგი წარსლვისა სახლ იყო, მერმე, რაფთა არა მწუხარე იქმნენ, კუალად შესძინა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„მშკდობასა ჩემსა მიგცემ თქუენ“** (14,27).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არს ორი ესე მშკდობად, რომელ თქუა, ვითარმედ: „მშკდობასა დაგიტევებ თქუენ“ და „მშკდობასა ჩემსა მიგცემ თქუენ“?

ესე იგი არს, რამეთუ პირველი იგი სიტყუად, ვითარმედ: „მშკდობასა დაგიტევებ თქუენ“, ჰრქუა მშკდობისათჳს ერთმანერთისა მიმართ, ვითარმედ: გამცნებ, რადთა მშკდობად გაქუნდეს ურთიერთას, რომელი-ესე სხუათაცა ექმნა წმიდათა, ხოლო „მშკდობასა ჩემსა მიგცემ“, – რომელი-იგი მე ვქმენ შორის სულისა და ჴორცთა და ანგელოზთა და კაცთა, რომელმან ვყავ მშკდობად ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა და შუაკედელი იგი ზღუდისად მის დავსენ, მტერობად იგი ჴორცითა ჩემითა,¹ მას უკუე მშკდობასა, რომლითა ესე ყოველი ვქმენ, ან ამას მიგცემ თქუენ სამკვდრებელად. ამისთვისცა ეტყჳს: **„ნუ შეძრწუნდებიან გულნი თქუენნი, ნუცა გეშინინ“** (14,27). ჰხედავა, რამეთუ რომელიმე მნუხარებად მათი სიყუარულისათჳს იყო და რომელიმე – შიშისათჳს?

„გესმა, რამეთუ გარქუ თქუენ: ნარვალ და მოვიდე თქუენდა. უკუეთუმცა გიყუარდი მე, გიხაროდამცა, რამეთუ მივალ მამისა, რამეთუ მამად ჩემი უფროჲს ჩემსა არს“ (14,28). და რომელსა სიხარულსა მოატყუებდა მათ ესე ანუ რომელსა ნუგეშინის-ცემასა? რად არს უკუე სიტყუად ესე? რამეთუ არა იცოდეს მათ სიტყუად იგი აღდგომისად, არცა აქუნდა მისთვის გულისსიტყუად, ვითარი ჯერ-იყო. რამეთუ ვითარმცა აქუნდა, რომელთა ესეცა არა იცოდეს, ვითარმედ აღდგომად არს, ხოლო მამად უზემთაეს ეგონა? ეტყჳს უკუე, ვითარმედ: დაღაცათუ ჩემთვის გეშინის, ვითარმცა ვერ უძლე შეწევნად თავისა თჳსისა, და არა მინდობილ ხართ, ვითარმედ შემდგომად ჯუარს-ცუმისა გიხილნე თქუენ, არამედ ვინაფგან გესმა, ვითარმედ მამისა მივალ, ჯერ-იყო თქუენდა სიხარული, რამეთუ უფროჲსისა მიმართ მივალ, და შესაძლებელ არს ყოველთა ბოროტთა დასწნად. ხოლო რად თქუა, ვითარმედ: „გესმა, რამეთუ გარქუ თქუენ“, ესე იგი არს, ვითარმედ: ესრეთ მინდობილ ვარ ყოფად ამათ საქმეთა, რამეთუ არა მეშინის მე პირველვე თქუმად, **„და პირველვე გარქუ, რადთა რაჟამს იქმნეს, გრწმენეს“** (14,29), ვითარმედ ჭემარიტსა გეტყჳ. უკუეთუმცა არა მინდობილ ვიყავ, არამცა მეთქუა. იხილეა სიტყუად ესე სიმდაბლისად? რამეთუ რაჟამს ეტყოდა, ვითარმედ: „ჰგონება, რამეთუ ვერ ძალ-მიც, რადთამცა ვევედრე მამასა ჩემსა, და წარმომიდგინა ან აქა ათორმეტი გუნდი ანგელოზთად?“² ესე სიტყუად მათისა იჭკსა მიმართ თქუა, რამეთუ ვერვინ იტყჳს ამას, დაღაცათუ განცოფებულ იყოს, ვითარმედ ვერ ძალ-ედვა შეწევნად თავისა თჳსისა, არამედ ანგელოზნი უჭმდეს. რამეთუ ვინაფგან აქუნდა მისთვის გულისსიტყუად, ვითარცა კაცისათჳს, ამისთვის ავსენნა ანგელოზნი, რამეთუ იგი ოდენ ჰკითხა, ვითარმედ: „ვის ეძიებთ?“ და მეყსეულად დასცნა იგინი ქუეყანასა ზედა.³ ხოლო რომელსა იტყჳს, ესევითარი არს, ვითარმედ:

¹ შდრ. ეფეს. 2,14-15. ² მათ. 26,53. ³ შდრ. იოან. 18,4,6.

ვიდრემდის აქა ვიყო, ჰგონებდეთ, ვითარმედ განცდად ვართ, ხოლო უკუეთუ წარვიდე, მინდობილ იყვენით, რამეთუ ვერლარავინ შეუძლოს ძლევად. და ამას ყოველსა უძლურებისაებრ მონაფეთაჲსა იტყოდა, რამეთუ: მე მინდობილ ვარო და არა მეშინის, რამეთუ ამისთვის პირველვე გარქუ თქუენ, ხოლო ვინაფთგან თქუენ სიტყუასა ამას ვერ გულისხმა-ჰყოფთ, ამისთვის მამისაგან, რომელი თქუენ დიდად გაქუს, მის მიერ შემოვიღებ ნუგეშინის-ცემასა. ხოლო რაჟამს ნუგეშინის-სცა, კუალად ეტყვს შესანუხებელად:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„არღარა მრავალსა ვიტყოდი თქუენ თანა, რამეთუ მოვალს მთავარი იგი ამის სოფლისაჲ, და ჩემ თანა არარაჲ პოვოს“** (14,30).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: „მთავრად სოფლისა“ იტყვს ეშმაკსა და უკეთურთა კაცთა, რამეთუ არა არს იგი უფალი კაცთა, ანუ ცისა, ანუ ქუეყანისა, – ნუ იყოფინ! – არამედ რომელთა ნეფსით მისცენ მას თავი თვისი; ამისთვის „მთავრად ბნელისა“¹ ეწოდების, რამეთუ „ბნელსა“ იტყვს ბოროტთა საქმეთა, „ხოლო ჩემ თანა ვერარაჲ პოვოსო“, არამედ ნეფსით ვივნებ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რადთა ცნას სოფელმან, ვითარმედ მიყუარს მამაჲ ჩემი“** (14,31).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რამეთუ არა თუ თანამდეგ სიკუდილისა ვარ, არამედ სიყუარულისათვის მამისა მოვითმენ.

ხოლო ესე თქუა, რადთა კუალად სულნი მათნი განაძლიერნეს, და ცნან, ვითარმედ არა უნებლებით მივალს სიკუდილად, არამედ ნეფსით, და შეურაცხ-უყოფიეს ეშმაკი. და არა კმა-იყო იგი ოდენ თქუამად, ვითარმედ: „მცირედ ჟამ თქუენ თანა ვარ“, არამედ ზედაჲსზედა მიმო-აქცევს შემანუხებელთა მათ სიტყუათა და მათ თანა ნუგეშინისმცემელთაცა, ვიდრემდის დაარწმუნოს მათ. ამისთვის ოდესმე იტყვს: „წარვალ და მოვალ“; და: „სადა მე ვიყო, მუნ თქუენცა იყვნეთ“; და: „ვერ ძალ-გიც ან შემოდგომად ჩემდა“; და: „მამაჲ უფროჲს ჩემსა არს“; და: „გარქუ თქუენ ვიდრე ყოფადმდე“; და ვითარმედ: „არა იძულებით ვიქმ ამას, არამედ სიყუარულისათვის მამისა“, რადთა მათ გულისხმა-ყონ, ვითარმედ არა საენებელ არს საქმწ იგი, ვინაფთგან რომელსა ფრიად უყუარს იგი და შეყუარებულ არს მის მიერ, მას ესრეთ ჰნებავს. ამისთვის მრავალგზის იტყოდა ერთბამად სიტყუათა მათ შემანუხებელთაცა და ნუგეშინისმცემელთაცა, რადთამცა გამოცადნა გონებანი მათნი, რამეთუ სიტყუად ესე, ვითარმედ: „თქუენ თანა იყოს“, და ვითარმედ: „უმჯობეს არს თქუენდა, რადთა მე წარვიდე“,² ნუგეშინის-ცემისა იყო. რამეთუ ამისთვის მრავალი რაჲ თქუა, ვითარმედ: „თქუენ თანა იყოს“, და ვითარმედ:

¹ შდრ. ეფეს. 6,12. ² იოან. 16,7.

„სოფელი ვერ მიიღებს მას“, და: „მან მოგაწესენოს ყოველივე“, და: „სული ჭემარტიტებისა“, და: „სული წმიდა“, და: „ნუგეშინისმცემელი“, რადთა არა მწუხარე იყვნენ, ვითარმცა არა იყო ჴელისაღმპყრობელ მათა და შემწე. ხოლო იტყვს, ვითარმედ: „უმჯობეს არს“, რადთა გულისხმა-ყონ, ვითარმედ მან ყვნეს იგინი სულიერ.

სწავლად ოე

**ძალისა მისთვის, რომელი მოციქულთა სულისა მიერ წმიდისა მიიღეს,
და სათნოებისათვის და უკეთურებისა და ანგელოზთა და კაცთა**

და ესრეთცა უკუე იქმნა, რამეთუ რომელთა-იგი ეშინოდა და ძრწოდეს, მათ მო-რად-იღეს სული წმიდა, მეყსეულად უშიშად შევიდოდეს ბრძოლად მახვლისა და ცეცხლისა და მწეცთა და ზღუათა და ყოვლისა ჭირისა, და უსწავლელთა მათ და უმეცართა ესევეითარი სიბრძნე და კადნიერებად მოიღეს, ვიდრელა ყოველნი განაკვრვენეს; რამეთუ თიწისანი იყვნეს, და რკინისად გარდააქცინა იგინი სულმან, და ვერარამან სძლო მათ. რამეთუ ესევეითარი იგი მადლი, უკუეთუ დასწნილებად პოვოს, განიოტებს, უკუეთუ გულისთქუმად ბოროტი პოვოს, განჰლევს, უკუეთუ მოშიშებად პოვოს, წარსდევნის და არღარა კაცებასა შინა დაუტეობს მას, არამედ ვითარცა ზეცისასა, ესრეთ ყოვლითურთ მუნ მიიყვანებს გონებასა მისსა. და ამისთვისცა არღარავის მათგანსა აქუნდა რად თვსად, არამედ ყოველნი ლოცვასა შინა იყვნეს სიხარულითა გულისადათა.¹ „რამეთუ ნაყოფი სულისაჲ ესე არს: სიყუარული, სიხარული, მშვიდობად, სარწმუნოებად, სიმშკლც“.²

მოვიგოთ უკუე უძლეველი იგი შეწევენად სულისაჲ დამარხვითა მცნებათადათა და არცა ანგელოზთასა უდარე ვიყვნეთ, რამეთუ მათცა თვსითა გონებითა აქუს ესევეითარი დიდებაჲ. და არა თუ მათ არა უწმს კრძალულებად. უკუეთუ არა, რადმცა გარდამოვრდომილ იყო ერთი იგი მათგანი? გარნა რამეთუ არა შეიკრძალა გონებაჲ თვსი, უვარეს კაცთა უკეთურთასა და პირუტყუთა სახე იქმნა. და კუალად წმიდათა ყოველთა, ქუეყანასა ზედა მყოფთა, ჴორცთა შინა ქმნეს, რად-იგი ქმნეს კეთილი, რამეთუ ვითარცა მწირნი და უცხონი იყვნეს ქუეყანასა ზედა, და მოქალაქობად მათი იყო ცათა შინა.

ამისთვის უკუე ნუ იტყვ შენ, ვითარმედ: ჴორცინი მასხენ და ვერ ვიტკრთავ ოფლთა სათნოებისათა და შრომათა. ნუ აბრალებ ამათ სიტყუათა მიერ შემოქმედსა. იხილენ ყოველნი წმიდანნი, რომელნი ჴორცთა შინა

¹ შდრ. საქმე 2,44,46. ² გალ. 5,22.

იყვნეს, რად ყვეს: რამეთუ პავლე არა დააყენეს ჴორცთა ყოფად, რად-იგი ქმნა, არცა პეტრე დააყენეს მიხუმად კლიტეთა სასუფეველისათა, და ენუქ ჴორცითა მიიცვალა, და ელია ეგრეთვე ჴორცითა აღიტაცა, და აბრაჰამ და შვილი მისი ისაკ და იაკობ, ძმ ისაკისი, ჴორცითა გამო-ბრწყინდეს, და იოსებ ჴორცითა ბრძოლა-უყო სიძვისმოყუარესა მას დე-დაკაცსა. და რასა ვიტყვ ჴორცთა ოდენ? რამეთუ დაღაცათუ ჯაჭვ ვინ შეჰმოსოს ჴორცთა, არას ევენების მოგებად სათნოებისა. და რად ჯაჭუსა ვიტყვ? ვერცა საპყრობილჴ ანუ საკრველნი ძლიერნი დამახრწეველ ექმ-ნებიან სათნოებასა, რამეთუ საკრველი სულისა არა რკინისა არს, არა-მედ გულისთქუმად ბოროტი, შიში უჯეროდ და სხუანი ყოველნი ვნებანი. იგინი შეჰკრვენ სულსა, დაღაცათუ ჴორცნი ჴსნილად იყვნენ.

არამედ იტყვან ვიეთნიმე, ვითარმედ: ესეცა ვნებანი ჴორცთაგან იშვე-ბიან. გარნა ამაოება არს ესე სიტყუად და მიზეზი ცუდი, რამეთუ უკუე-თუმცა ჴორცთამცა იყო ცთომად, ყოველთა ზედამცა მოინეოდეს იგინი, რამეთუ ვითარცა ჭამად და სუმად და ძილი ყოველთა ზედა არს, ეგრეთვე ესემცა იყო ყოველი; ვინადთგან მრავალნი განერნეს მათ, საცნაურ არს, ვითარმედ არა სამე ჴორცთაგან არს, არამედ უღბებისაგან სულისა.

უღბებად უკუე მოვიწყდოთ და ნუმცა ჴორცთა ზედა დავსდებთ მიზეზსა, არამედ დაუმორჩილნეთ იგინი სულსა, რადთა ესრეთ საუკუ-ნეთა კეთილთა მივემთხვნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა არს დიდებად და სიმტკიცჴ თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი ოვ

სიტყუაჲ ესე: **„აღდეგით და წარვედით ამიერ. მე ვარ ვენაჴი ქჷშმარიტი და თქუნ – რტონი. მამაჲ ჩემი მოქმედი არს“** (14,31; 15,1).

თარგმანი: უსწავლელობაჲ დაჴსნილ და მოშიშ-ჴყოფს სულსა, ვითარცა-იგი სწავლაჲ საღმრთოთა საქმეთაჲ ახოვან-ჴყოფს და მაღალ. რამეთუ რაჴამს არა იყოს მოსწრაფჴ გონებაჲ, მაშინ იქმნების სული მოშიშ არა ბუნებით, არამედ ნებსით. რამეთუ რაჴამს ვიხილო კაცი, რომელი ოდესმე ახოვან იყო და ან მოშიშ არს, არღარა ბუნებითად ვიტყვ საქმესა მას, რამეთუ ბუნებითნი ყოველნი შეუცვალებელ არიან. და კუალად ოდეს ვიხილო, რომელნი ან მოშიშ იყვნეს და შემდგომად მცირედისა კადნიერ იქმნეს, მასვე გულისხმა-ვჴყოფ და ნებასა ზედა დავსდებ ყოველსავე, რამეთუ მოწაფენიცა ფრიად მოშიშ იყვნეს პირველ, ვიდრელა არა ესწავა ყოველი, რაოდენი ჯერ-იყო სწავლაჲ, არცა მოელო მაღლი სულისა წმიდისაჲ, ხოლო უკუანაჲსკნელ უგულოვნეს ლომთა იქმნეს. და პეტრე, რომელმან ქალისა ერთისა შერისხვაჲ ვერ თავს-იდვა, მეფეთა და მთავართა სძლო და ჯუარსცუმული და ტანჯული არავე დუმნა, არამედ ვითარმცა სიზმარი უჩნდა ყოველივე, გარნა უწინარჴს ჯუარს-ცუმისა არა ესრეთ იყო. ამისთვის ქრისტე ეტყოდა: „აღდეგით და წარვედით ამიერ“. რაჲსათვის ეტყოდა ამას? ნუჴუკუე არა იცოდაა, თუ რომელსა ჴამსა მოვიდოდეს ჴურიანი, და ეშინოდა, ნუჴუკუე უცნაურად მოვიდენ და დაუხრნიონ კეთილი იგი სწავლაჲ? ნუ იყოფინ! ივლტოდე ამის გულისსიტყვსაგან, რამეთუ შორს იყო ესე მისგან. და რაჲსათვის უკუე იტყოდა: „აღდეგით და წარვედით“? რამეთუ იგი შემდგომად სწავლისა მის შევიდა მტილსა, რომელი-იგი იუდაჲსა საცნაურ იყო. და უკუეთუმცა მუნ მოსრულ იყვნეს, ვერმცა შეუძლოა თუალთა მათთა დაყოფად, რომელნი-იგი კითხვითა ოდენ დასცნა, ვითარცა მკუდარნი?¹ არამედ სიტყუაჲ იგი მოწაფეთათვის თქუა, რამეთუ ვინაჲთგან ადგილსა საშიშსა სხდეს და იყო ლამჴ, და თავადი იტყოდა, ვითარმედ: „მცირედლა, და არა თქუნ თანა ვიყო“,² ამისი შიში იყო მათ ზედა, და ვერ ძალ-ედვა კეთილად სმენად სიტყუათა მათ. ამისთვის წარიყვანნა იგინი უშიშსარე ადგილსა, რაჲთა არა მიმოიხედვიდენ და მოელოდიან ზედამოსლვასა, არამედ დაწყნარებულად ისმენდენ, რამეთუ ეგულეზოდა დიდთა საიდუმლოთა თხრობად მათა. ამისთვის ჴრქუა მათ:

სახარებაჲ: **„აღდეგით და წარვედით ამიერ. მე ვარ ვენაჴი ქჷშმარიტი და თქუნ – რტონი“** (14,31; 15,1).

თარგმანი: რასა-მე მოასწავებს ამის იგავისა მიერ? რამეთუ რომელი არა ისმენდეს თქუმულთა ამათ, მას ცხორებაჲ არა აქუს, და ვითარმედ ყოფადნი იგი სასწაულნი მისითა ძალითა იყვნენ.

¹ შდრ. იოან. 18,1-6. ² შდრ. იოან. 14,19.

სახარება: **„მამად ჩემი მოქმედი არს“** (15,1).

თარგმანი: რად არს ესე? და მოქმედება უწმისა ძესა? ნუ იყოფინ! რამეთუ ესე იგავი არა ამას მოასწავებს. და იხილე, თუ რაზომითა გამონულილვითა ინყებს იგავსა მას, რამეთუ არა იტყვს, თუ: ძირნი მიიღებენ მოღუანებასა მოქმედისასა, არამედ რტონიო; რამეთუ ძირისათვის არა თქუმულ არს აქა, არამედ რადთა ცნან, ვითარმედ თვნიერ მისისა ძალისა ვერარას შემძლებელ არიან ქმნად, და ვითარმედ ესრეთ უწმს შეყოფად სარწმუნობასა მისსა, ვითარცა ვაზი ვენაწისადა.

სახარება: **„ყოველმან რტომან რომელმან არა გამოიღოს ჩემ თანა ნაყოფი, მოჰკუეთოს იგი მამამან“** (15,2).

თარგმანი: ამას ადგილსა საქმეთა იტყვს, რადთა გამოაჩინოს, ვითარმედ თვნიერ საქმეთა კეთილთა ვერ ძალ-უც მის თანა ყოფად.

სახარება: **„და ყოველმან რომელმან გამოიღოს ნაყოფი, განიწმიდოს იგი“** (15,2).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ ფრიად იღუნის მას და ჴელსა აღუპყრობს, ხოლო არარად თქუმულ არს ძირისათვის, რომელსა-იგი უწმს ყოველივე მოთხრად და ზრუნვად, არამედ რტოთათვის ოდენ იტყვს, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ იგი თავადი კმა არს თავისა თვისისა, ხოლო მათ უწმს შეწევნად ფრიადი, დაღაცათუ იყვნენ ფრიად სათნონი. ამისთვის იტყვს, ვითარმედ ნაყოფისა გამომღებელსა განსწმედს, რამეთუ რომელი უნაყოფო იყოს, უნაყოფოებისა თვისისათვის ვენაწსა მას შინა ყოფად ვერ შემძლებელ არს, ხოლო რომელმან ნაყოფი გამოიღოს, იგი უნაყოფიერეს-ყოს მან. ხოლო ესე სიტყუად ჭირთა მათთვისცა მაშინ მონვენადთა მათ ზედა თქუმულ არს, რამეთუ „განწმიდოსო“, ესე იგი არს, ვითარმედ მოსხლას, რადთა ნაყოფიერ იქმნეს უმეტესად,¹ და ამის მიერ უჩუენებს, ვითარმედ განსაცდელნი უძლიერეს-ჰყოფენ მათ. და მერმე, რადთა არა იტყოდიან, ვითარმედ: ვისთვის იტყვს ამათ სიტყუათა? ამისთვის ჰრქუა მათ: **„ანვე ეგერა წმიდა ხართ სიტყვთა მით, რომელსა გეტყოდე თქუენ“** (15,3). ჰხედავა, ვითარ თავსა თვისსა გამოაჩინებს მოღუანედ რტოთა მათ? ვითარმედ მე წმიდა-გყვენო; და ზემორე თქუა, ვითარმედ ამას მამად იქმს, ხოლო აქა თავსა თვისსა იტყვს მოქმედად, რამეთუ არცა ერთი არს განყოფად შორის მამისა და ძისა.

სახარება: **„დაადგერით თქუენ ჩემ თანა“** (15,4).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ: მე წმიდა-გყვენე თქუენ, და ან არუენეთ თქუენცა თქუენი მოსწრაფებად. და მერმე, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ არა თუ მათი მსახურებად ეწმარების და მისთვის ეტყვს ამას, ამისთვის შესძინა და თქუა: **„ვითარცა-იგი ნასხლევსა ვერ ჴელ-**

¹ შდრ. იოან. 15,2.

ენიფების ნაყოფისა გამოღებად თავით თვისით, უკუეთუ არა ეგოს ვე-
 ნაწსა ზედა, ეგრეთვე არცა თქუნენ, უკუეთუ არა დაადგრეთ ჩემ თანა“
 (15,4). რამეთუ აქა შიშისაგან დაწსნილთა სულთა მათთა განამტკიცებს
 და შეჰმშუალავს თავსა თვისსა და სასოებასა კეთილსა მისცემს, რამე-
 თუ ძირი ჰგიეს, ხოლო მოკუეთად გინა დადგრომად რტოთა ნებასა ზედა
 არს. და ესრეთ ორკერძოვე გამოაჩინა კეთილი და ან ჩუენ მიერ ეძიებს
 პირველ და იტყვს: **„რომელი დაადგრეს ჩემ თანა, და მე მის თანა“** (15,5).
 ჰხედავა, ვითარ ძეცა, ვითარცა მამად, ეგრეთვე ილუნიდა მოწაფეთა?
 რამეთუ მამად განსწმედს, ხოლო ძმ დაამტკიცებს მათ თავისა თვისისა
 თანა, და დამტკიცებად ძირსა ზედა ჰყოფს გამოღებასა ნაყოფისასა, რა-
 მეთუ რომელი იყოს ძირსა ზედა და არა განწმედილ იყოს, მოიღებს იგი
 ნაყოფსა, დაღაცათუ არა ვითარცა ჯერ-არს, ხოლო რომელი ძირსა ზედა
 არა ეგოს, იგი ყოლადვე არა გამოიღებს ნაყოფსა; გარნა გამოჩნდა, ვი-
 თარმედ განწმედაცა ძისად იყო, და ძირსა ზედა დადგრომად – მამისად,
 რომელმან ძირი იგი შვა. ჰხედავა, ვითარ მათი ყოველივე ერთ არს და
 ზიარ: განწმედაცა და ძირსა ზედა დადგრომადცა? დიდ არს დაჭირვებად
 იგი, რაჟამს ვერ გამოიღებდეს ნაყოფსა. გარნა არცა ამას ზედა ოდენ
 კმა-ყო, არამედ უფროსიცა შიში მისცა მათ, არამედ ესეცა, ვითარმედ:
„განვარდეს გარე და განწმეს“ (15,6), რაჟამს არა აქუნდეს შეწევნად იგი
 მოქმედისად და შიშულ იქმნას მადლისა მისგან და ოჯერ. და რად არს აღ-
 სასარული? „და ცეცხლსა დაეგზნასო“ (15,6). არამედ რომელი მის თანა
 ეგოს, არა ესრეთ იყოს. გკრუენებს უკუე, თუ რად არს მის თანა დადგრო-
 მად, და იტყვს: **„უკუეთუ დაადგრეთ ჩემ თანა, და სიტყუანი ჩემნი თქუნენ
 თანა ეგნენ“** (15,7). ჰხედავა, ვითარ საქმეთა კეთილთად ჯერ-არს მოგე-
 ბად უფროს ყოვლისა? რამეთუ ჰრქუა რად, ვითარმედ: „რადცა ითხოვ-
 თ, გიყო თქუნენ“,¹ მეყსეულად შესძინა, ვითარმედ: „უკუეთუ გიყუარდე,
 მცნებანი ჩემნი დაიმარხენით“.² და აქაცა იტყვს, ვითარმედ: **„უკუეთუ
 დაადგრეთ ჩემ თანა, და სიტყუანი ჩემნი თქუნენ თანა ეგნენ, რად გინდეს,
 ითხოვეთ, და გეყოს თქუნენ“** (15,7). ხოლო ესე თქუა, რადთა უჩუენოს, ვი-
 თარმედ რომელნი ბოროტსა ზრახვენ მისთვის, დაინუნენ, და მათ ნაყოფი
 გამოიღონ. და მათი შიში წინააღმდეგომთა ზედა დადვა და უჩუენა, ვი-
 თარმედ იგინი უძლევველ იყვნენ, და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : **„ამით იდიდოს მამად ჩემი, რადთა თქუნენ ნაყოფი მრავალი გამოიღოთ“** (15,8).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ამით სიტყუთა სიტყუასა თვისსა სარწმუნო-ჰყოფს, რა-
 მეთუ უკუეთუ ნაყოფიერებად სადიდებელ არს მამისად, არა სამე უდებ-
 ყოს მან დიდებად თვისი.

¹ იოან. 14,13. ² იოან. 14,15.

სახარება: **„და იყვნეთ ჩემდა მონაფე“** (15,8).

თარგმანი: ჰხედავა, ვითარ, რომელი ნაყოფსა გამოიღებდეს, მისი მონაფე არს? ხოლო რად არს ესე სიტყუად, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „ამას ზედა ადიდოს“? ესე იგი არს, ვითარმედ: უხარის, რაჟამს ჩემ თანა ეგნეთ და ნაყოფსა გამოიღებდეთ.

სახარება: **„ვითარცა შემოიყუარა მე მამამან, მეცა შეგიყუარენ თქუნ“** (15,9).

თარგმანი: ამას ადგილსა კუალად კაცობრივ იტყვს სიტყუასა, რომელი კაცთა შორის ფრიადისა სიყუარულისა სახე არს, რამეთუ რომელმან-იგი სიკუდილი თავს-იდვა, და რომელნი-ესე მონა და მტერ ვიყვნით და მბრძოლ, და მან ესეოდენსა პატივსა ღირს-მყვნა და ზეცად აღმიყვანნა, რადმცა იყო რიცხვ მისისა სიყუარულისად? ესრეთ უკუე ეტყვს, ვითარმედ: ვინადთგან მიყუართ, ნულარა გეშინინ. და ვინადთგან მამასა ჰნებავს, რადთა ნაყოფიერ იქმნეთ, ნუ ჰზრუნავთ. ხოლო კუალად, რადთა არა უდებ იქმნენ სრულიად, ამისთვის ჰრქუა მათ:

სახარება: **„დაადგერით სიყუარულსა ზედა ჩემსა“** (15,9).

თარგმანი: რამეთუ ამის საქმისა თქუნ ხართ უფალ, ხოლო ესე ჰქმნეთ, **„უკუეთუ მცნებანი ჩემნი დავიმარხნეთ, ვითარცა მე მცნებანი მამისა ჩემისანი დავიმარხენ“** (15,10). კუალად კაცობრივ არს სიტყუად ესე. და ვითარმცა იყო შჯულისმდებელი ყოველთად შჯულისა ქუეშე? ჰხედავა, ვითარ ყოლადვე ვიტყვ, აქაცა ეგრეთვე არს? რამეთუ უძლურებისათვის მსმენელთადსა იტყვს ესე ვითართა სიტყუათა, რამეთუ იჭკსაებრ მათისა იტყოდა, და ყოვლით კერძო გამოაჩინებს, ვითარმედ იგინი უშიშ იყვნენ, და მტერნი მათნი წარწყმდენ, და ვითარმედ ყოველი, რადცა აქუს, ძისა მიერ აქუს, და არავინ სძლოს მათ. ხოლო იხილე, ვითარ ეტყვს მათ. რამეთუ არა ჰრქუა, ვითარმედ: დაადგერით სიყუარულსა მამისასა, არამედ: „სიყუარულსა ჩემსაო“; და რადთა ვერ იტყოდიან, ვითარმედ: რაჟამს ყოველთა მბრძოლ მყვენ ჩუნ, ან დაგკტევებ და წარხუალ, უჩუენებს, ვითარმედ არა დაუტევებს მათ, არამედ უკუეთუ ენებოს, ესრეთ შეერთებულ არს მათა, ვითარცა ძირი რტოთადა. და კუალად, რადთა არა მიენდვენ სიტყუასა ამას და უდებად მოვიდენ, იტყვს ამისთვის, ვითარმედ არა შერყეულ იყოს კეთილი იგი, უკუეთუ იგინი არა უდებ იყვნენ. და მერმე, არა რადთა თავისა თვისისა მიმართ ოდენ მოიყვანოს საქმე იგი და საცთურისა მომატყუებელ იქმნას, ამისთვის ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „ამით იდიდოს მამად ჩემი“. რამეთუ ყოველსა ადგილსა თვისსა და მამისა სიყუარულსა, რომელი აქუნდა მათა მიმართ, უჩუენებს მათ, რამეთუ არა თუ საქმენი იგი ჰურიათანი იყვნეს დიდება, არამედ იგინი, რომელნი მათ მოეცემოდეს. და რადთა არა იტყოდიან, ვითარმედ: დავრდომილ ვართ წესთა მათგან მამულთა, შიშუელ და ოჯერ ქმნულ ვართ

ყოველისაგანვე, ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: ჩემდა მოჰხედენით, ვითარ-
ესე უყუარ მამასა, გარნა აჰა ესერა შევალ წინამდებარეთა ამათ ვნება-
თა, და თქუენცა უკუე უნყოდეთ, ვითარმედ არა ამისთვის დაგიტევებ ან,
რომელ არა მიყუართ. რამეთუ უკუეთუ მე მოვიკლვი და არა მაქუს ესე
სახზ მამისა არასიყუარულისად, არცა თქუენდა ჯერ-არს მნუხარებად.
რამეთუ უკუეთუ დაადგრეთ სიყუარულსა ზედა ჩემსა, ვერცა ერთმან
ბოროტთაგანმან შეუძლოს ვნებად თქუენდა სიყუარულისაგან ჩემისა.

სწავლად 03

სიყუარულისათვის ქრისტესისა და ანგაჰრებისათვის

ვინაფთვან უკუე დიდ და უძლეველ არს სიყუარული და არა სიტყუად
ცუდი, არამედ საქმზ მალალი, ამისთვის ვისწრაფოთ აღსრულებად მისა
საქმით. მაშინ მტერ ვიყვენით და დამაგნა ჩუენ, ხოლო ან, ვინაფთვან
მეგობარქმულ ვართ, დავადგრეთ ჩუენ მეგობრებასა შინა. მან ინყო, ხო-
ლო ჩუენ არა შეუდგეთა მას? არა თუ თვსად სარგებელად უყუართ, რა-
მეთუ არარად ვისგან ევმარების, არამედ ჩუენისა ცხორებისათვის, ხოლო
ჩუენ თავთავე ჩუენთა სიყუარულისათვის არა შევიყუართა იგი? ჩუენ
მტერ ვიყვენით, და მან შემიყუარნა, ხოლო ჩუენ, რომელსა-იგი უყუართ,
არა შევიყუართა, რომელნი-ესე ან წინააღმდეგომსა ვიქმით? რამეთუ
მარადლე ჩუენ მიერ ღმერთი იგმობვის მტაცებლობათა მათ მიერ და ან-
გაჰრებათა ჩუენთა. და ნუუკუე ვინმე თქუენგანმან მრქუას მე: აჰა ესერა
მარადლე ანგაჰრებისათვის გუეტყვ ჩუენ, არამედ ნეტარ თუმცა არა მე
ოდენმცა გეტყოდე, არამედ მეუღლენიცა და მეგობარნიცა და შვილნი და
მონანი და მეზობელნი და კედელნი და ქვანი, უკუეთუმცა შესაძლებელ
იყო, ლაღადებდეს ამის საქმისათვის, რაფთა მცირედ რაფმემცა დასცხე-
რით, რამეთუ ყოველი სოფელი დაიპყრა ამან სენმან და ყოველთავე
სულნი დააბნელნა, და დიდ არს მძლავრებად იგი მამონადსი. ეჰა საკვრვე-
ლი! ქრისტეს მიერ ვიწსნენით და ოქროსა ვჰმსახურებთ, სხუასა მეუფე-
ბასა ვქადაგებთ და სხუასა ვჰმონებთ, და რაფცა გვბრძანოს, ყოველსავე
მოსწრაფებით ვიქმით და ვჰმორჩილობთ, და მეგობრებად და ბუნებად და
შჯული ღმერთისად და ყოველივე უგულებელს-ვყავთ. ამისთვის არავინ აღ-
იხილავს ზეცად და არავინ მოიწსენებს საუკუნესა მას საშჯელსა. არამედ
მოინიოს ჟამი, რაჟამს არცა ამათ სიტყუათაგან იყოს სარგებელი, რა-
მეთუ „ჯოჯოხეთს შინა ვინ-მე აღგიაროს შენ?“¹ სასურველ არს ოქროდ
და საშუებელ, არამედ არა ესრეთ, ვითარ ზეცისა სასუფეველი, რამეთუ

¹ ფსალმ. 6,6.

მდიდარი ამას სოფელსა მრავალთა მიერ საძულელ არს, ხოლო რომელი სათნოებასა იქმოდის, პატივ-სცემენ ყოველნი და უყუარს.

უკუეთუ კულა ვინ თქუას, ვითარმედ: გლახაკი ყოველთა მიერ საკიცხელ არს, დაღაცათუ სათნო იყოს, არამედ გულისხმა-ყავთ, ვითარმედ არა კაცთა მიერ, არამედ პირუტყუთა მიერ არს საკიცხელ, ხოლო კაცისა ბრძნისა – უფროდსად საქებელ; და უკუეთუ ქუეყანისა მეფე გუაქებდეს ჩუენ, არლარავისგან ვეძიებთ სხვსა ქებასა, ხოლო უკუეთუ ანგელოზთა მეუფე გაქებდეს შენ, # კაცო, ბუზთა მიერ და მუმლთა ეძიება ქებასა? რამეთუ ამათსაცა უდარეს არიან კაცნი იგი, მოყუარენი ნარმავალთა ამათ საქმეთანი.

ვიდრემდის ვიქცევით მწკრესა ამას შინა? ვიდრემდის ვჰყოფთ თავთა ჩუენთა საქებელ კაცთა, ნაყროვნებითა და ამაოებითა სავსეთა? რამეთუ იგინი კაცთა ამაოთავე მეცნიერ არიან, ხოლო სათნოებისა მიმართ – უგულლისხმო. ხოლო შენ, კაცო, რომელსა გნებავს სათნოებისა ქმნად, კაცთა უმეცართა სათნოებისათა ეჩუენებია? ამისთვის ვეროდეს წარემართები.

ამისთვის გევედრები, უგულუბელს-ვყვენთ მრავალნი იგი და ამაონი საქმენი და ვეძიებდეთ ქებასა ღმრთისაგან; და ნუ ვეძიებთ საფასეთა ცუდთა და ნუცა ბოროტად შეგვრაცხიეს სიგლახაკე, რამეთუ ყოვლისა სიბრძნისა და მოთმინებისა მასწავლელ გუექმნების. რამეთუ ლაზარეცა გლახაკებასა შინა იყო და გვრგვნი მიიღო ღმრთისაგან; და იაკობს პურიითა ოდენ განძლომად სუროდა; და იოსებ უკუანაესკნელსა სიგლახაკესა შინა იყოფოდა და არა მონად ოდენ იყო, არამედ პყრობილიცა, და ამისთვის უკუე გვკვრს საქმე მისი. და არა ესრეთ ვაქებთ, რაჟამს-იგი განუყოფდა იფქლსა, ვითარ-იგი რაჟამს იყო საპყრობილესა შინა; არცა რაჟამს გვრგვნი ემოსა, არამედ რაჟამს – ჯაჭვ; არცა რაჟამს საყდართა ზედა მჯდომარე იყო, არამედ რაჟამს განისყიდებოდა.

ან უკუე ესე ყოველი გულისხმა-ვყოთ და დავითხზნათ გვრგვნი სათნოებათად. ნუ სიმდიდრესა და შუებასა და პატივსა და ძლიერებასა ჳორციელსა ვეძიებთ, არამედ სიგლახაკესა და ჳირსა და მოთმინებასა სათნოებისასა, რამეთუ აღსასრული მათი სავსე არს შფოთითა და ამბოხებითა ფრიადითა, ხოლო აღსასრული სათნოებათად არს ცაჲ და კეთილნი იგი ცათანი, „რომელი არცა თუალმან იხილა, არცა ყურსა ესმა, არცა გულსა კაცისასა მოუჴდა, რად-იგი განუმზადა ღმერთმან მოყუარეთა მისთა“¹, რომელსა ღირსმცა ვართ ჩუენ ყოველნი მიმთხუევეად მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისად არს დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ 1 კორ. 2,9.

თავი ოზ

სიტყუაჲ ესე: „ამას გეტყოდე თქუნ, რაჲთა სიხარული ჩემი თქუნ თანა ეგოს, და სიხარული თქუნი სავსებით იყოს. ესე არს მცნებაჲ ჩემი, რაჲთა იყუარებოდით ურთიერთას, ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუნ“ (15,11-12).

თარგმანი: ყოველსავე კეთილსა მაშინ აქუს სასყიდელი, რაჲმს აღსასრულად მიიწიოს. უკუეთუ კულა განზოგებასა ოდენ საქმისა-სა გარდასწყდეს, დანთქმად იქმნების მის საქმისად. და ვითარცა ნავი აღვსებული მრავლითა სიმდიდრითა ვერ მიიწიის ნავთსაყუდელად, არამედ შორს რაჲ არნ, ზღუასა დაინთქის (არარაჲ ერგო ფრიადისა მისგან შრომისა და სლვისა მისგან გზათაჲსა, არამედ უფროჲსად განსაცდელი მოიწია მის ზედა, რაოდენცა უმეტესი შრომად თავს-იდვა), ეგრეთვე სულნი, რომელნი უწინარეს აღსასრულისა დავარდენ შრომათაგან; ამოო იქმნა ღუანლი მათი. ამისთვისცა პავლე იტყოდა, ვითარმედ: „პატივი და დიდებაჲ მათა, რომელნი მოთმინებითა საქმეთა კეთილთაჲთა რბიო-დიან“,¹ რომელსაცა მოწაფეთათს იქმს ან ქრისტე. რამეთუ ვინაჲთგან შეიწყნარნა იგინი, და იგინი იხარებდეს მის თანა, და მერმე მოიწია ჟამი ვნებისაჲ, და სიტყუანი იგი მწუხარებისანი ესმოდეს და ეგულეობდა სიხარულისა მათისა დაჴსნად, ამისთვისცა ვინაჲთგან მრავალნი სიტყუანი მიუთხრნა მათ და ნუგეშინის-სცა, მერმე ჰრქუა მათ:

სახარებაჲ: „ამას გეტყოდე თქუნ, რაჲთა სიხარული ჩემი თქუნ თანა ეგოს, და სიხარული თქუნი სავსებით იყოს“ (15,11).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ: არა განმეშორნეთ მე, არცა დაჴჴსნათ სრბად თქუნი. რამეთუ გიხაროდა თქუნ ჩემ თანა და ფრიად მხიარულ იყვენით, არამედ მოიწია მწუხარებაჲ, გარნა ან მე დავჴჴსნი მას, რაჲთა აღსასრულადმდე სიხარული იგი თქუნ თანა იყოს. და უჩუენებს მათ, ვითარმედ არა მწუხარებისა ღირს არს ჟამი იგი, არამედ სიხარულისა. რამეთუ გიხილენო დაბრკოლებულნი და არა უგულეებელს-ვყავ, არცა თუ ვთქუ: რად არა ჰგიან ახოვნებით? არამედ გრქუნ თქუნ სიტყუანი ნუგეშინის-ცემისანი. ეგრეთვე მნებაჲს, რაჲთა დაგიცვენე სიყუარულსა ზედა. გესმა თქუნ მეუფებისათს და სუფევისა და გიხაროდა. „რაჲთა სიხარული თქუნი სავსებით იყოს“, ამისთვის გარქუ თქუნ ესე ყოველი.

სახარებაჲ: „ესე არს მცნებაჲ ჩემი, რაჲთა იყუარებოდით ურთიერთას, ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუნ“ (15,12).

თარგმანი: ჰხედავა სიყუარულსა ღმრთისასა, ვითარ შეერთებულ

¹შდრ. რომ. 2,7.

არს ჩუენისა სიყუარულისა? ამისთჳსცა ოდესმე ორთა მცნებათა იტყჳს და ოდესმე – ერთსა, რამეთუ შეუძლებელ არს, უკუეთუმცა ერთი იგი ვისმე აქუნდა და არამცა მეორე შეუდგა მას. რამეთუ ოდესმე იტყჳს, ვითარმედ: „ამას ჰკიდავს შჯული და წინაღსწარმეტყუელნი“;¹ და ოდესმე იტყჳს: „ვითარ გნებავს თქუენ, რაათა გიყოფდენ კაცნი, თქუენცა ჰყოფდით მათა მიმართ, რამეთუ ესე არს შჯული და წინაღსწარმეტყუელნი“;² და: „აღსრულებად შჯულისად სიყუარული არს“;³ რომელსა აქაცა მოასწავებს. რამეთუ უკუეთუ დადგრომად სიხარულისად სიყუარულისაგან არს, ხოლო სიყუარული დამარხვისაგან მცნებათადას იქმნების, ხოლო მცნებად იგი არს, რაათა ვიყუარებოდით ურთიერთას, რამეთუ დადგრომად ღმრთისა თანა ურთიერთას სიყუარულისაგან იქმნების. ხოლო არა ესრეთ ლიტონი სიყუარული თქუა, არამედ სახეცა მისი გამოაჩინა, რამეთუ იტყჳს, ვითარმედ: „ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუენ“. კულად გამოაჩინებს, ვითარმედ არა სიძულილისად არს წარსლვად მისი მათგან, არამედ სიყუარულისად. და უფროხსად უჴმდა განკვრეებად ამისთჳს, რამეთუ „თქუენთჳს სულსა ჩემსა დავსდებო“;⁴ არამედ ესრეთ არასადა თქუა ესე, ვითარ ამას ადგილსა. გარნა ზემორე იტყოდა მწყემსისა მისთჳს კეთილისა, ხოლო აქა ასწავებს მათ სიყუარულსა და უჩუენებს სიდიდესა მისსა და თავსა თჳსსაცა გულისხმა-უყოფს მათ, თუ ვინ არს. ხოლო რადათჳს ყოველსა ადგილსა განადიდებს სიყუარულსა? ამისთჳს, რამეთუ იგი არს სასწაული მონაფეთად, ესე არს აღმასრულებელი სათნოებისად, და ამას ჰაველე გამოაჩინებს, ვითარცა ერთგული მონაფეჴ ქრისტესი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „თქუენ მეგობარნი ჩემნი ხართ, უკუეთუ ჰყოთ, რომელსა გამცნებ თქუენ. არღარა გეტყჳ თქუენ მონა, რამეთუ მონამან არა უწყინ, რასა ჰყოფნ უფალი მისი. ხოლო თქუენ გარქუ მეგობარ, რამეთუ [ყოველი], რაოდენი მესმა მამისა ჩემისაგან, გაუნყე თქუენ“ (15,14-15).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ვითარ უკუე ეტყოდა, ვითარმედ: „მრავალი მაქუს სიტყუად თქუენდა, არამედ ვერ ძალ-გიც ან ტკრთვად“?⁵ რამეთუ არარას ან სხუასა გულისხმა-გყყოფს სიტყჳთა ამით, რომელ თქუა, ვითარმედ: „ყოველი, რაოდენი მესმა მამისაგან, გითხარ თქუენ“, არამედ ამას გამოაჩინებს, ვითარმედ: არარას უცხოთა ვიტყჳ, არამედ ყოველსავე მამისასა. და ვინაფეთგან ესე არს სახე სიყუარულისად, რაათა საიდუმლოთაცა მიუთხრობდეს, ამისთჳს იტყჳს, ვითარმედ: საიდუმლონიცა მითხრობიან თქუენდა. ხოლო რაჴამს „ყოველი“ თქუას, რომელი ჯერ-იყო მათა სმენად, მათ იტყჳს; და მერმე სხუასაცა სახესა სიყუარულისასა უჩუენებს და იტყჳს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „არა თქუენ გამომირჩიეთ მე, არამედ მე გამოგიჩიენ თქუენ“ (15,16).

¹ მათ. 22,40. ² მათ. 7,12; შდრ. ლუკ. 6,31. ³ რომ. 13,10. ⁴ შდრ. იოან. 10,15; 15,13.

⁵ იოან. 16,12.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: მე სიყუარული თქუენი ვიძიე. და არცა ესე კმა-იყო, არამედ თქუა, ვითარმედ: **„დაგადგინენ თქუენ“**, ესე იგი არს, ვითარმედ: დაგნერგენ, **„რაათა თქუენცა წარხვედით“**, ვითარმედ განჰვრცელდეთ, **„და ნაყოფი გამოიღოთ, და ნაყოფი თქუენი ეგოს“** (15,16). ხოლო უკუეთუ ნაყოფი ეგოს, არამცა უფროდსად თქუენ ეგენითა? რამეთუ არა თუ ოდენ შეგიყუარენო, არამედ ქველისმოქმედებანიცა დიდნი გიჩუენენ, რამეთუ განვჰვენ რტოთა თქუენთა და ნაყოფსა ყოველსა ქუეყანასა.

ჰხედავა, რაოდენითა სახითა აჩუენებს სიყუარულსა თვსსა? ერთად, საიდუმლოთა მათ დაფარულთა თხრობითა; მეორედ, რამეთუ პირველად მან იძია სიყუარული მათი; მესამედ, რამეთუ დიდნი კეთილნი მიანიჭნა მათ; მეოთხედ, რამეთუ თავს-იდებდა მათთვის ვნებასა. და ამათ საქმეთა მიერ აჩუენა, ვითარმედ უკუნისამდე მათ თანა ეგოს, რამეთუ შენეენითა მისითა გამოიღებდენ ნაყოფსა, და ამისთვის ეტყვს, ვითარმედ: **„რაიგი სთხოვოთ მამასა ჩემსა სახელითა ჩემითა, მოგეცეს თქუენ“** (15,16). ხოლო ვითარ არს ესე, რამეთუ მამასა სთხოვენ, და სახელი ძისად იქმს მიცემასა? გარნა რაათა სცნა ერთობად იგი და სწორებად ძისად მამისა თანა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ამას გეტყვ თქუენ, რაათა იყუარებოდით ურთიერთას“** (15,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: არა თუ ყუედრებით გეტყვ ამას, ვითარმედ: „სულსა ჩემსა დავსდებ თქუენთვის“, და ვითარმედ: „მე გამოგიჩინებ თქუენ“, არამედ ყოველსავე ამისთვის გეტყვ, **„რაათა იყუარებოდით ურთიერთას“**. ხოლო ვინაფთგან მრავალთა მიერ დევნულებად და ყუედრებად ძნელ არს სასმენელად და შემძლებელ არს მაღლისაცა გონებისა დამდაბლებად და შენუხებად, ამისთვის ქრისტემან მრავალნი ნუგეშინის-ცემისა სიტყუანი მიუთხრნა პირველ და ესრეთ მოვიდა ამის პირისა თქუმად, ვინაფთგან წინაფსნარ დაანყნარნა სულნი მათნი და ესრეთცა გამოაჩინა მრავლით კერძო, ვითარმედ მათისა უმჯობესისათვის არიან, ვითარცა სხუანი იგი საქმენი. რამეთუ ვითარცა გამოაჩინა, ვითარმედ სიხარული უვს და არა მწუხარებად მამისა მიმართ მისლვისა მისისათვის, რამეთუ არა თუ დაუტეობდა, არამედ ფრიადისა მათისა სიყუარულისათვის იქმოდა ამას, ეგრეთვე აქა გამოაჩინებს, ვითარმედ სიხარული უვს და არა მწუხარებად. და იხილე, ვითარ ქმნა ესე, რამეთუ არა ჰრქუა, თუ: ვიცი, ვითარმედ შესანუხებელ არს საქმც ესე, არამედ ჩემთვის თავს-იდევით, რამეთუ ესე ვერ კმა იყო ნუგეშინისსაცემელად, არამედ გამოაჩინა, ვითარმედ უკუეთუ სოფელი სძულობს, ესე სათნობისა მათისა სახე არს, რამეთუ **„უკუეთუმცა სოფლისაგანნი იყვენითო, სოფელიცა თვსთა ჰყუარობდა; არამედ ვინაფთგან არა სოფლისაგანნი**

ხართ, ამისთვის გძულვობს თქუენ სოფელი“ (15,19). და მერმე კუალად შესძინებს და იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„არა არს მონად უფროდს უფლისა თვისსა. უკუეთუ მე მდევნეს, თქუენცა გდევნენ“ (15,20).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ამით გამოაჩინა, ვითარმედ უფროდს მიმსგავსებულ მისა იქმნენ. და ვიდრემდის ჯორცთა შინა იყო ქრისტე, მისა მიმართ იყო ყოველივე ბრძოლად; ვინაფთგან უკუე ქრისტე მიიცვალა ამიერ, ყოველივე ბრძოლად მათა მიიქცა. და ესე არს ნუგეშინის-ცემად მათი, რამეთუ მიმსგავსებულ უფლისა მათისა იქმნებოდეს. ხოლო კუალად მესამეცა ნუგეშინის-ცემად მისცა და მოასწავა, ვითარმედ მამადცა შეურაცხ იქმნებოდა მათ თანა, და ამისთვის ჰრქუა მათ: **„ესე ყოველი გიყონ თქუენ სახელისა ჩემისათვის, რამეთუ არა იციან მომავლინებელი ჩემი“ (15,21).** და მერმე კუალად სხუადცა ნუგეშინის-ცემად მისცა, რამეთუ გამოაჩინა, ვითარმედ შეურაცხისმყოფელნი მათნი ბოროტსა სატანჯველსა მიეცემიან. და ამისთვის თქუა, ვითარმედ: **„უკუეთუმცა არა მოვედ და ვეტყოდე მათ, ცოდვამცა არა აქუნდა; ხოლო ან მიზეზი არა აქუს ცოდვათა მათათვის. რომელსა მე ვსძულდე, მამადცა ჩემი სძულდეს“ (15,22-23).** და არამცირესა საშჯელსა მათსა მოასწავებს ამის სიტყვსა მიერ, რამეთუ ვინაფთგან იგინი მიზეზობდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: მამისათვის ვსდევნით მას, ამისთვის თქუა ესრეთ უფალმან, ვითარმედ: არა აქუს მიზეზი ცოდვისა მათისათვის, რამეთუ სიტყვთ ვასწავე კეთილი და საქმით ვქმენ შჯულისაებრ მოსესისა. და ამას ზედა თვთ იგინი მონამე არიან, რომელნი იტყოდეს, ვითარმედ: „არასადა ესე ვითარი გამოჩინებულ არს ისრაჲლსა შორის“;¹ და ვითარმედ: „საუკუნითგან არა სმენილ არს, თუ აღუხილნა ვინ თუალნი ბრმად შობილისანი“.² ხოლო რადთა არა თქუან, ვითარმედ: რადსათვის შენცა და ჩუენცა გუდევნიან? ამისთვის პირველვე ჰრქუა, რამეთუ: არა ხართ სოფლისაგან, ვითარცა მე არა ვარ სოფლისაგან. „უკუეთუმცა სოფლისაგანნი იყვენით, სოფელიმცა თვსთა ჰყუარობდა“. ხოლო კუალად რადთამცა არა თქუეს, ვითარმედ: უკუეთუ შენ გდევნიდეს, და ჩუენცა გუდევნიდენ; და უკუეთუ სიტყუად შენი არა დაიმარხეს, და ამისთვის არცა ჩუენი დაიმარხონ; უკუეთუ შენ ჰქმნენ სასწაულნი მათ შორის, რომელნი სხუამან არავინ ქმნა, და არა ჰრწმენა, უკუეთუ სძულ შენცა და მამადცა შენი, რადსათვის ჩუენ შთაგუყრი ჴელთა მათთა? ანუ რად ირწმუნონ ჩუენი? და რადთა არა იტყოდიან ამას ყოველსა, ამისთვის ჰრქუა მათ სიტყუად ნუგეშინის-ცემისაად:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„რაჟამს მოვიდეს ნუგეშინისმცემელი იგი, რომელი მე მოვავლინო თქუენდა მამისა ჩემისა მიერ, სული ჭემმარიტებისაჲ,**

¹ მათ. 9,33. ² იოან. 9,32.

რომელი მამისა ჩემისაგან გამოვალს, მან წამოს ჩემთვის. და თქუენცა მოწამე ხართ, რამეთუ დასაბამითგან ჩემ თანა ხართ“ (15,26-27).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: იგი სარწმუნო იყოსო, რამეთუ სული არს ჭეშმარიტებისაჲ. ამისთვის უწოდა „სულად ჭეშმარიტებისა“, რამეთუ ყოველივე უწყის მან, ვინაჲთგან მამისაგან გამოვალს, ვითარცა-იგი თავისა თვისისათვის იტყოდა: „ვიცი, ვინაჲთგან მოვალ, ანუ ვიდრე ვალ“. ¹ ხოლო „რომელი მე მოგივლინო“, – აჰა ესერა არა მამაჲ ოდენ არს მომავლინებელ სულისა, არამედ ძვცა, – და „თქუენცა მოწამე ხართ“, რამეთუ ჩემ თანა ყოფილ ხართ და გიხილავ მე, არა თუ სხუათაგან გასმიეს ჩემთვის. ამისთვის მოციქულნი უკუანაჲსკნელ იტყოდეს, ვითარმედ: „რომელნი-იგი ვჭამდით და ვსუემდით მის თანა“. ²

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„ამას გეტყოდე თქუენ, რაჲთა არა დაჰბრკოლდეთ“ (16,1).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, რაჲთა რაჟამს იხილნეთ, ვითარმედ მრავალნი არა გისმენდენ, არამედ გტანჯვიდენ თქუენ, არა დაჰბრკოლდეთ, არამედ გეწსენნენ სიტყუანი ესე, ვითარმედ მე გარქუ თქუენ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„მოვალს ჟამი, რაჲთა ყოველმან რომელმან მოგწყვდნეს თქუენ, ჰგონებდეს, ვითარმედ მსხუერპლი შეწირა ღმრთისა“ (16,2).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესრეთ შეჰრაცხონო მოკლვაჲ თქუენი, ვითარცა კეთილი რაჲმე და სათნოჲ საქმე. და მერმე ნუგეშინის-ცემადცა მისცა მათ და ჰრქუა, ვითარმედ: „ესე გიყონ თქუენ, რამეთუ არა იციან მამაჲ ჩემი, არცა მე“ (16,3). კმა არს ესე ნუგეშინისსაცემელად თქუენდა, რამეთუ ჩემთვის და მამისა ჩემისათვის მოიწოდის ესე ყოველი თქუენ ზედა, ვითარცა პირველ გეტყოდე, ვითარმედ: „ნეტარ იყვნეთ, რაჟამს გდევნიდენ და გყუედრიდენ და თქუან ყოველი ბოროტი თქუენდა მიმართ სიცრუით ჩემთვის. გიხაროდენ და მხიარულ იყვნით, რამეთუ სასყიდელი თქუენი დიდ იყოს ცათა შინა“. ³

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„ამას გეტყოდე თქუენ, რაჲთა რაჟამს მოიწოდის ჟამი იგი, მოიწსენოთ, რამეთუ ესე გარქუ თქუენ“ (16,4).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ოდეს ესე ყოველი იქმნას, მაშინ სცნათ, ვითარმედ ყოველივე სიტყუაჲ ჩემი ჭეშმარიტ იყო, და ამისთვის გარქუ, რაჲთა არა მოულოდებელად მოიწინოს და შეგაშფოთნეს თქუენ, და რაჲთა არა იტყოდით, ვითარმედ: არა წინაჲსწარ ვიცოდეთ ყოველივე მომავალი. იწსენებდეთ უკუე, ვითარმედ მე გარქუ თქუენ, და ვითარმედ ჩემთვის გიზმენ ყოველსავე და მამისა ჩემისათვის, და რამეთუ მეცა ესრეთ მიყვეს, და რამეთუ ყოველივე უჯეროებით არს და უშჯულოდ საქმე მათი.

¹ იოან. 8,14. ² საქმე 10,41. ³ მათ. 5,11-12; მდრ. ლუკ. 6,22-23.

სწავლად ოზ

ვითარმედ ჯერ-არს სულგრძელებით თავს-დებად ქრისტესთვის მონვენულთა ჭირთა; და მონყალეებისათვის

და ან ჩუენცა, საყუარელნო, ჟამსა განსაცდელისასა ამას ყოველსა ვივსენებდეთ და ვხედვიდეთ წინამძღუარსა მას და სრულმყოფელსა სარწმუნოებისა ჩუენისასა იესუს, და ვითარმედ სახელისა მისისათვის არს ყოველივე. და უკუეთუ ამას ვივსენებდეთ, ყოველივე ადვილად აღ-გვჩნდეს, რამეთუ უკუეთუ მეგობართათვის იჭირვინ კაცი და უხარინ, ხოლო რომელსა ღმრთისათვის ევენებოდის, ვითარ არა უხაროდის? რამეთუ უკუეთუ იგი საქმესა მას საყუედრელსა ჯუარს-ცუმისასა ჩუენთვის დიდებად უნესს, არა უფროხსად ჩუენ გვღირსა ესრეთ ქმნად? ხოლო უკუეთუ ტანჯვათაჲ ესრეთ გვღირს თავს-დებად და უგულებელს-ყოფად ქრისტესთვის, რაჲ ვყოთ ჩუენ, რომელნი არცა საფასეთა და ანგაჰრებასა უგულებელს-ვჰყოფთ მისთვის?

გვღირს უკუე, რადთა რაჟამს ჭირი რადმე იყოს ჩუენ ზედა, არა ჭირსა მას გულისხმა-ვჰყოფდეთ, არამედ მისთვის მომავალსა სასყიდელსა და გვრგვნსა. ვითარცა-იგი ვაჭარი არა გზათა სიშორესა იგონებნ, არამედ შესაძინელსა, ეგრეთვე ჩუენცა გვღირს, რადთა ვიგონებდეთ სასუფეველსა ცათასა და ღმრთისა მიმართ კადნიერებასა. ეგრეთვე უკუე სიტკბობად ცოდვისაჲ მოგივდეს რაჲ, მოივსენე სატანჯველი საუკუნომ, და წარვ-დეს გემოდ იგი. და კუალად უკუეთუ ძნელ-გიჩნდეს სათნოებაჲ, შეჰმოსე პირსა მისსა საუკუნომსა მის მოსაგებელისა განსუენებაჲ და ადვილად აღგიჩნდეს, რამეთუ სრულნი იგი არღარა სასყიდელისათვის, არამედ თვნიერ მისაცა შუენიერ-უჩინს სათნოებაჲ და იქმან მას ამისთვის, რამეთუ ღმერთსა ესრეთ ჰნებაჲს, ხოლო რომელი უძღურ იყოს, იგი გვრგვნ-თაცა მოიგონებდეს; ეგრეთვე მონყალეებასა ზედა ვჰყოფდეთ და ნუმცა შეურაცხ-ვჰყოფთ ძმათა ჩუენთა, რამეთუ თქუმულ არს, ვითარმედ: „რომლითა სანყაულითა მიუწყოთ, მოგენყოს“.¹

ვიდრემდის, ჰ კაცნო, მვეცთა ვჰბაძავთ უწყალოებითა და ბუნება-საცა ჩუენსა უმეცარ ვართ? გულისხმა-ვყოთ დღე იგი, რაჟამს წარ-ვდგეთ წინაშე ქრისტესა, რაჟამს ვეძიებდეთ წყალობასა, და შორის შემოიყვანნეს ქრისტემან იგინი, რომელნი ჩუენ უგულებელს-ვყვენით და არა ვყავთ წყალობად მათ ზედა, და გურქუას ჩუენ, ვითარმედ: „რა-იგი არა უყავთ ერთსა ძმათა ჩემთაგანსა, მე არა მიყავთ“,² რამეთუ მა-შინ არღარა გლახაკნი ჰყოფდენ სიტყუასა, არამედ მათ წილ ღმერთი გუეტყოდის, ვითარცა-იგი არღარა ლაზარე ეტყოდა მდიდარსა მას, არა-

¹ მათ. 7,2; მარკ. 4,24; ლუკ. 6,38. ² შდრ. მათ. 25,40.

მედ მის წილ – აბრაჰამ.¹ ეგრეთვე იყოს გლახაკთა მათ ზედა, რომელთა ჩუენ შეურაცხ-ვჰყოფთ, რამეთუ მაშინ ჩუენ ვიყვნეთ სანყალობელ და გლახაკ. და რაჲ-მე სიტყუად მიუგოთ მას, რომელმან-იგი ჩუენ ცად აღმიყვანნა, ხოლო ჩუენ პურსაცა არა მივსცემთ მას, რომელი-იგი პატიოსანსა ჯორცსა და სისხლსა მისსა მოგუცემს, ხოლო ჩუენ არცა სასუმელსა ერთსა მიუპყრობთ მას?

არა ვხედავთა, ღმერთმან ყოველივე ზიარად მოგუცა, და უკუეთუმცა ვითენიმე გლახაკ არიან საფასითა, ესეცა მდიდართათჳს არს, რაჲთა მონყალებითა მათითა აღიძარცუნენ ცოდვანი? ხოლო შენ, რომელი-იგი ამას არარასა ზედა ესრეთ უსახურ ხარ, საცნაურ არს, ვითარმედ უკუეთუმცა უმეტესი რაჲმე ჳელმნიფებაჲ გაქუნდა, ბევრეულნიმცა კლვანი ჰქმნენ და ნათელიმცა და ცხორებაჲცა დაიშურვე სხუათათჳს.

ვიდრემდის იყო შენ მდიდარ და იგი გლახაკ? ვიდრე მწუხრამდე, რომელ არს სიკუდილი, და მერმე არლარა, რამეთუ ესრეთ უნდოჲ არს ცხორებაჲ ესე, და სიკუდილი კართა ზედა არს. რაჲ სარგებელ გეყოფის მრავალთა მათ საუნჯეთა და მონაგებთაგან? რად არა არიან ბევრეულნი ქადაგნი მონყალებისა შენისანი? რამეთუ საფასეთა ეგე საუნჯენი მტერთა განგიმრავლებენ, ხოლო რომელი-იგი გლახაკთა მისცე, იგი ღმრთისა მიიწიოს და ცოდვათა დამჳსნელ გექმნეს და ღმრთისამიერი დიდებაჲ და კაცთაგან პატივი მოგეტყუას. რაჲსათჳს უკუე ესრეთ ავნებთავსა შენსა? რამეთუ მონყალებითა თავსა შენსა არგებ უფროჲსად, ვიდრელა მათ, რამეთუ მათ ჯორციელად არგებ, ხოლო თავსა თჳსსა საუკუნესა კადნიერებასა და დიდებასა მოატყუებ, რომელსა ღირსმცა ვართ ყოველნი მიმთხუევად მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

---

¹ შდრ. ლუკ. 16,25-31.